

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Segíts magadon!

A sokat vitatott önsegélyezési akció lekerült a szönyegről. Ilyen szomorú vége van mind annak, amelyeknek a születésénél sok az assistens. Lelkészi karunk anyagi helyzete pedig sóvárogva várja ennek az áldott intézménynek megszületését, amely csupán azért jönné, hogy segítsen rajtunk. Hogy valóban szükség van rá, semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy mindnyáján foglalkoztunk vele. Vitattuk magunk között, lelkészi értekezleteken és cikkekben. Nem szabad megengednünk, hogy ez a kérdés hallgatásba fulladjon, mert ez a nehéz anyagiakkal küzdő lelkészi karunk sorában való megnyugvásunkat jelentené s ugyanakkor magunkkal szemben a tehetetlenség jeleit mutatná.

Az önsegélyezés eszméjét minden lelkész elfogadta és hogy mégis megbukott, okát a kivitelben, módszerében kell keresni. Ennek alapján bátor vagyok újból felszínre hozni ezt a kérdést a mai kornak megfelelő formák között. Ennek a formának az alapja: a *kényszer takarékoság és az olcsó hitel*. Ez abból állna, hogy a *tagok államsegélyüknek 10 százalékként elhelyezik 1 százalékos kamatra. Az így összegyűlt tőkéből a rászorultak 3 százalékos kölcsönt kapnak*. Csak ceruzát és papírt kell elővenni és látni fogjuk, hogy mit jelent ez 1, 5, 10 év alatt, úgy egyéni mint kollektív életünkben. A kapott számok mindennél beszédesebbek lesznek, ezért bővebb kommentárt az eszmei részhez nem kívánok hozzá fűzni.

Az alábbiakban még a gyakorlati megvalósítását akarom röviden vázolni. Hogy szemléltetőbb legyen, erről egy szabály-tervezetet mutatok be.

1. Minden tag kötelezi magát; a) Államsegélyének 10 százalékként az egyesület pénztárába befizetni. (Jelenleg a szokásban lévő levonásos rendszer alapján.) b) Az államsegély elvesztése esetén a helyi jövedelemből tartozik annyit fizetni, amennyit a megelőző hónapban fizetett. c) Belépéstől számított 15 éven át befizetett pénzt az egyesület pénztárában hagyja.

2. A tag pénzét kiveheti; a) A 15 év lejáratával 6 hónapi

felmondás után. *b)* Nyugdíjaztatása esetén. *c)* Bármilyen okból az egyházkerületből való eltávozása folytán, ha nem akar továbbra is az egylet tagja maradni, egy hónapi felmondással. *d)* Halál esetében a tag törvényes örökösei, azonnal.

3. Az egylet tagja csak ref. lelkész és ref. felekezeti tanító lehet.

4. Minden tagnak joga van a 3 százalékos kölcsönhöz. A kölcsönt hosszabb vagy rövidebb lejáratra veheti fel, de törlesztéskor a tagsági díjának legalább a kétszeresével kell, hogy kölcsönét törlessze.

5. Az egylet a tagok pénzét egyelőre valamelyik pénzügyintézet által kezeli és gyümölcsözteti. Egylet a pénzügyintézetnek 2 százalékot fizet.

6. Az egyesületnek joga van: *a)* A felesleges jövedelmének 50 százalékát az arra rászorult tagoknak segélyképpen kiosztani. *b)* Megfelelő alaptőke elérése után, hogy önállósítsa magát.

7. Az egyesület érdekeinek képviselőjére választ a tagjai közül: egy elnököt, egy ügyvezető elnököt, egyházmegyénként egy választmányi tagot. (Ha a tanítóság is csatlakozik, minden 30 tanító küld magának egy képviselőt.)

8. A kölcsön csak a kérelmező illetékes képviselője, az ügyvezető elnök és az elnök által átvizsgált biztosítékok mellett vehető fel.

9. Az egyesület minden évben tart egy választmányi ülést az egyh. ker. közgyűlés, illetve lelkészi értekezlet alkalmával.

10. Jelen szabálytervezet a választmányi ülés által szükség szerint módosítható.

Kérem lelkész és tanító testvéreimet, hogy tegyék megfontolás tárgyává ezt a javaslatomat. Igazi célja és rendeltetése bár nem a közel jövőben van, de előnye az, hogy a fejlődő élet vonalán van, és megalakulása után már segítséget és támaszt jelent mindnyájunknak és a kölcsönre szorulóknak is.

Nagyon hálás lennék ha tájékoztatásomra lelkész és tanító testvéreim röviden nyilatkoznának a javaslattal szemben kialakult állásfoglalásukról.

Ineu—Borosjenő.

Csép Gergely, ref. lelkész.

Félszázados tudományos működési jubileum. Dr Mitrovics Gyula debreceni egyetemi tanár tudományos működésének félszázados jubileumát ünneplik tanítványai és tisztelői, kik ebből az alkalomból 200 oldalas emlékkönyvet adtak ki.

A dialektika theológia mai helyzete.

Irta: Horváth István.

(Folytatás.)

Barth professzornak systematikai theológiai munkái közül legjelesebb alkotás a már említett Dogmatika. 1927-ben adta ki még »Christliche Dogmatik« címmel az első kötetet. A megjelent kötet prolegomena, vagyis bevezetés a Dogmatikába. De, eltérőleg a XIX. század dogmatikusaitól, prolegomenájában nem a vallás lényegével foglalkozik, hanem az Igével. A Theológia s így a Dogmatika is, az Ige tudománya. Benne a magát kijelentő Isten s nem a vallást alkotó ember a fontos. Ezért a dogmatika rendszerének, megismerésének előfeltétele nem a subjektív vallás, hanem az objektív Ige megismerése. Magát a dogmatikai rendszert a prolegomenán kívül négy kötetre tervezte: I. Az Istenről szóló tan, II. A teremtésről, III. A kibékítésről, IV. A megváltásról. A theológus világ már régen várta a beígért következő kötet megjelenését, mikor ehelyett megjelent ismét az első kötet, illetve annak csak az első fele, 510 oldal terjedelemben 1932-ben, a második fele pedig 1938-ban, csaknem 1000 oldal terjedelemben. A régebbi és az új prolegomena között vannak különbségek, kisebb tartalmi eltérések, de maga a koncepció ugyanaz. Terjedelmében az új háromszor olyan hatalmas munka, mint a régi. Ennek a működésnek oka különösen a közbeeső években tett dogmatörténeti tanulmányai.

Nagyobb, a systematika tárgykörébe vágó művei még a »Credo«, mely az Apostolicum egyes tételeiről szóló előadásait tartalmazza, melyeket Hollandiában tartott. Dióhéjban magába foglalja egész theológiai rendszerét. Másik, hasonló munkája a »Gotteserkenntnis und Gottesdienst nach der reformierten Lehre«, melyben a Confessio Scotica német fordítását adja s előadásokban feldolgozza. Ezeket az előadásokat Skóciában tartotta 1937. és 1938. tavaszán. Keletkezési körülményére vonatkozólag az az érdekes, hogy ezen előadások tartására egy olyan társaság kérte fel Barth professzort, akik nem fogadják el mindenben őt.

Az Anselmusról szóló dogmatörténeti munkája is idetartozik, melyben az Isten létének bizonyításával foglalkozik. Kiseb munkái nagy számmal jelentek meg a Zwischen den Zeitenben, melyek közül a Luther urvacsorájáról s egy református hitvallás lehetőségéről szólók válnak ki leginkább.

A Zwischen den Zeiten megszűnése után az általa és Thurneysen által megindított »Theologische Existenz heute« című sorozatban jelent meg sok dolgozata. A sorozat első számában az egy-

ház és állam viszonyával foglalkozik, mely a harmadik birodalomban aktuális kérdéssé váltott. Itt fejti ki azt, hogy a keresztyén teológus csak Isten igéjének szolgája s az Ige szolgálatát semmi mással felcserélni nem lehet. Ezt 1934-ben írta, amikor már többen, akik hajdan az ő táborában, az Ige mellett küzdöttek, elváltak tőle. Ebben a sorozatban jelent meg a Barmeni Hitvallás, melyben a hitvalló egyház zsinatjának megbizásából hitvallásban szegzi le az egyház feltételét a jelenlegi állapottal szemben. Megállapítja, hogy az egyház csak annak királyától, a Jézus Krisztustól függ s nem emberi hatalmasságtól s hogy a hit zsinórmértéke a teljes Szentírás, vagyis az Ószövetség is.

Ez az időszak minden téren nagy forrongások kora. Mind többen lesznek olyanok, akik, behódolva az új áramlatnak, a Szentírás mellett a Blut, Boden stb. fogalmaiból kiindulva, mind többet és többet kezdenek beszélni az u. n. teremtettségi rendekről, melyekben Isten kijelentése fedezhető fel. Egyesek azt mondják, hogy a hitvallásnak, az Apostolicumnak, eddig a második és harmadik artikulusát dolgozták ki, a jelenlegi feladat az, hogy az első artikulust dolgozza ki a theológia. Meg kell látni, hogy Isten teremtett világában vannak olyan pontok, melyekben Isten magát kijelentette, bizonyos rendek, melyekben, a bűn dacára, a teremtett tisztaság és szentség tükröződik vissza. Ilyen rendek a család, a gazdasági rend, a nemzet, az állam. Ezen rendekben fennálló törvényszerűség a meg nem írott törvény.

Ezekre a téves véleményekre adja meg feleletét Barth a Theol Ex heute sorozatban megjelent dolgozataiban. Közben Brunner, bár az Ige szempontjából kiindulva, az embernek többet kezd tulajdonítani, mint azt az Ige megengedné. Ethikájában s a »Natur und Gnade« című iratában arra az álláspontra helyezkedik, hogy az emberben büneset következtében csak a materiális imago Dei veszett el, a formális imago Dei továbbra is megmaradt. Ez a formális imago Dei az a kapcsolópont, melyhez Isten kijelentése bennünk kapcsolódik. Barth erre a »Nein« című dolgozatában felel (Theol Ex heute 14), megállapítja, hogy az ember a büneset következtében teljesen elvesztette az isteniséget, nem maradt meg semmi ügyvélt formális imago Dei. Az Isten Igéje, vagyis a kegyelem nem talál bennünk semmi olyan pontot, melyhez kapcsolódni tudna, hanem a Szentlélek teremt bennünk azt a képességet, hogy az Igét, a kegyelmet el tudjuk fogadni. Az egész u. n. natürliche Theologie által felvetett problémára adott feleletét legalapvetőbben, eltekintve Dogmatikájától s a »Gotteserkentnis« és »Gottesdienst« című munkájától, az »Evangelium u. Geses« Theol Ex Heute 32. című munkájában ta-

láljuk meg, melyet fontosságánál fogva később részletesebben ismertetünk.

Most még bibliografikusan megemlítem, hogy a Kolozsváron tartott előadása is megjelent a Theol Ex 46. füzeteként, »Gottes Gnadenwahl« cím alatt. Ebben az előadásban reámutat arra, hogy az u. n. praedestinatiót nem lehet a kegyelemtől elválasztani, nem lehet önállóan tárgyalni, mert ez nem egy philosophiai tan, hanem theologiai s lényege az, hogy Isten kegyelme az, hogy én a kegyelmet elfogadhatom. A praedestináció, illetve a kegyelmi elválasztás nem más, mint a kegyelem a kegyelemben.

A Theologische Existenz Heute sorozatban egy időn túl Barth-nak nem szabad irni. Azóta Zollikonban jelent meg munkái. Itt is van már egy önállóan megindított füzet-sorozata, »Theologische Studien« cím alatt. Most egyébként a Gotteslehre, vagyis az Istenről szóló tan várja a kiadását.

(Folyt. köv.)

Az ország belterületeinek légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezéséről

SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Kihirdetve az 1939 március 3-án kelt legmagasabb királyi rendelettel és közzölve a Hivatalos Közlöny 1939 évi március 6-i 55. számában, az I. részben.

(Folytatás.)

Ez az építkezések rendőri bizottsága jelen törvény kihirdetésétől számított 6 hónapon belül a belső terület általános felszerelési terve és minden város szenvedő védelmi terve alapján megfogja állapítani azokat a közös beton menedékhely munkálatokat, amelyek szükségesek a hivatalok és ipari vállalatok személyzetének, valamint a nagy fontosságú anyagok védelmére légi bombázások ellen.

Ezen bizottság sürgős határozatait a hatóságok, önálló üzemek, intézmények, gyárak stb. tudomására hozzák végrehajtás végett, úgy hogy ezen törvény kihirdetésének időpontjától számított 2 év alatt a belterület berendezésének tervében felsorolt menedékhelyek legyenek készen.

18. fejt. Ha az ipari üzemek, intézetek, társulatok és egyesületek valamint az ingatlantulajdonosok nem hajtják végre pontosan a menedékhelyek építésére vonatkozó fent elsorolt intézkedéseket, a légügyi és tengerészeti minisztériumnak jogában áll számlájukra az illető községi előjáróság útján megvalósítani mindenféle építke-

zést és berendezést. Ebből a célból a községi előjárásának jogában áll lefoglalni a folyó és következő évek jövedelmeit, az eszközölt beruházások fedezéséig, hozzáadva 10 százalékot a belterület légvédelmi alapjának növelésére.

19. fej. A menedékek munkálatainak vezetői vagy a kivitelükért felelős személyek közvetlenül felelősek a kivitel módjáért. Bármely igazolatlan eltérés a hatóságoktól jóváhagyott menedéktervtől valamint csalási vagy félrevezetési kísérlet a 63. fej. b) pontjában előírt büntetést vonja maga után és az iparüzési jog elvesztését meghatározott időre, amint jelen törvény szabályzata megfogja állapítani.

(Folyt. köv.)

| | HIREK | |

Tanítóink államsegélyének ügyében június hó 26-án érkezett meg a főtiszteletű Püspök urhoz a minisztérium 81,195—1939 június 23. rendelete.

E szerint egyházkerületünk tanítói részére az 1939—40 költségvetési évre, azaz 1939 április 1-től 1940 március 31-ig a nemzeti nevelésügyi minisztérium költségvetésébe felvettek havi 251,592 Leit. Tanítói állásaink hivatalosan megállapított és a minisztériumnak bejelentett száma 245.

A már letelt 3 hónapra, április, május, júniusra eső segélyt a minisztérium egyszerre szándékozik kiutalni. A kiutalás végett a Püspök ur a folyamodást már be is adta. A többi hónapokra eső segélyt a minisztérium havonként szándékozik kiutalni.

Ezek a tanítói államsegélyre vonatkozó tények.

Minden más, a különféle lapokban közölt intézkedés a szétoztás módjára, a különféle levonásokra (hadfelszerelés, adók, nyugdíjjárulék), a fizetésbe való beszámításra stb. nézve csak föltevés.

Ezeket a részleteket a minisztérium utasításai szerint a többi egyházi főhatóságokkal egyetértésben, a főtiszteletű Püspök ur fogja megállapítani.

Diakonissza szentelés.
Történelmi jelentőségű ünnepe volt a romániai református egyháznak június 11-én, amikor tizenegyévi munka jutalmát engedte megérni a kegyelmes Isten, hogy 5 diakonissza test-

vért szentelhettek fel, névszerint: Trombitás Katalint, Szabó Rozáliát, Szabó Rozalia Máriát, Bertalan Lidiát és Kilin Esztert. Három és fél hónapos komoly előkészület előzte meg a föl-szentelést. Bibliai tanulmányo-

kat folytattak, a gyülekezeti munka feladatait és módszereit ismerték meg és a gyülekezeti diakónissza betegápolási tisztség betöltésére készültek elő. Az utolsó héten a szolgálathól teljesen kivonva, lelkileg készültek elő az eskütételre. Junius 8—10. napjain diakónissza konferencia volt, melyen a diakónissza otthon vezetőin: Borbáth Dániel diakónissza lelkipásztoron és Pilder Mária tanárnőn kívül, Kovács Benedek, az első diakónissza lelkész, továbbá Mártha Schwester, a Brassói Bethania diakónissza ház kiküldötte és Clara Schwester, a bucaresti Gottes Segen diakónissza ház vezető testvére vettek részt, mint vezetők. Junius 10-én délután Borbáth Dániel lelkipásztor bemutatta a felszentelendő testvéreket és átadta az igazgatótanácsnak. Este imaórát tartottak és urvacsorát vettek régi és új lelkipásztorokkal, ami örökre feledhetetlen marad. 11-i felszentelő ünnepségre távoli vidékekről is mentek örvendező és hálaadó lelkek. Az istentisztelet liturgikus részét Csernák Béla és dr. Tavaszy Sándor ker. főjegyzők végezték. Az igét Vásárhelyi János püspök hirdette II. Kor. 6. r. 10. v. alapján. Majd az öt testvér letette az esküt és részesült az atyák áldásában. Istentisztelet után a diakónissza intézet keblitánácsa tartott diszgyűlést, melynek elnöke dr. Bene Ferenc egyházkerületi főgondnok üdvözölte a felszentelt testvéreket. Utána Vásárhelyi János püspök emlékezett meg az intézet megalapítójáról, Nagy Károly püspökről és az intézetet fellendítő Makkai Sándorról. Csernák Béla a királyhágómelléki kerület ne-

vében s utána még többen köszöntötték őket és az intézetet, melyért Borbáth Dániel mondott köszönetet. Délután 6 órakor diakónissza ünnepély volt a Farkas-utcai templomban melyen Farkas Jenő marosi esperes imádsága után Csernák Béla Máté 9. r. 35—38. v. alapján igét hirdetett, Lidia testvér énekelt, Rozália testvér beszédet mondott, a diakónisszák ének-kara énekelt és végül Borbáth Dániel I. Kor. 13. r. 12. v. alapján szólott a gyülekezethez.

Ifjusági leány és fiukonferencia 1939 július hó 26—30-ig. Tenkén rendezi meg Egyházkerületünk ez évi konferenciáját, mely július hó 26-án, szerdán reggel kezdődik és 30-án vasárnap este végződik. Alapgondolata: A református leány és a református ifju az Ige mértéke alatt! A konferencia párhuzamosan halad egymás mellett. Lesznek azonban előadások, melyeket mindkét nembeli ifjuság meghallgat. Délelőtt 8—9-ig bibliaórák lesznek csoportokban. A bibliaórák tárgya: Az élő Isten. A halott ember. A nagy per. Az Isten gondolatai. Délelőtt 9—11-ig Párhuzamos megbeszélések: A református leány hivatása. A református ifju hivatása. A református leány és az Anyaszentegyház. A református ifju és az Anyaszentegyház. A református leány, mint népe barátja. A református ifju és a falukutatás. A református leány és a műveltség. A református ifju és a műveltség. 11—12-ig Előadások: Az Ótestamentum és az Újtestamentum egysége. Árva Bethlen Kata és Bod Péter. Népünk gazdasági megszervezése — Mens sana in

corpore sano — A misszió egy-sége. A délutáni időt kirándulással, fürdéssel tölti az ifjuság, felváltva leányok és fiuk. Délután 5—7-ig Megbeszélések: Előkészület az anyaságra. A családalapítás kérdése. Közös megbeszélés ifjúsági parlament formájában: Mit várnak a leányok a fiuktól és mit várnak a fiuk a leányoktól? A református ifju és a református leány Skóciában. A református ifju és a református leány Svájcban. Este 8—fél 10-ig Énektanulás és szabadegyetem. A konferencia tagjai kérdéseket vehetnek fel a konferencia előadóihoz. Este fél 10—10-ig Esti áhitat. Hűség. Az élet koronája. A világ. Szolgálat. Ti pedig a Krisztus teste vagytok. Péntek este szavalóverseny, szombat este vigeste lesz. Vasárnap délután vallásos ünnepély. Előadás: A belmisszió válsága. A részletes programot rövidesen minden lelkészi hivatalnak megküldjük. Készítsük elő ifjúságunkat a konferenciára és anyagi támogatással is igyekezzünk lehetővé tenni részvételüket.

Stähelin Richard seengeni (svájci) lelkész feleségével együtt meglátogatta erdélyi testvéreink meghívására a romániai református egyház néhány gyülekezetét. Három hetet időzött országunkban, melyből 2 hetet az erdélyi, 1 hetet a ókirálysági 4 órát a királyhágómelléki gyülekezetek megismerésére fordított, mely idő alatt dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok urral megtekintette a váradi inasotthont, majd Csernák Béla püspök-helyettes urral az árvaházat, templomot és ref. leánygimnáziumot és internátust tekintette meg. A külföldön járt lelkészek

közül Nagyváradon héttel találkozott. A lelkész párt a püspök ur látta vendégül.

A Nagyszalontai Leányszövetség 10 éves jubileumával kapcsolatban konferenciát rendezett. Ezzel akarta méltóképpen — nem önmagát — hanem a leányszövetségi munkát, az »ügyet« ünnepelni. A konferencia első napja — talán a hétköznapi munkaidő miatt — kissé néptelen volt. Délelőtt Nits István frateliai lelkész beszélt a leányok kísértéseiről, Szilágyi Sándor a külmisszióról tartott előadást. Délután pedig a Leányszövetség megkoszoruzta Szöke Sándor sirját, aki alapítója volt a Szövetségnek. Vasárnap reggel bibliaóra volt, melyet Szilágyi Sándor pankotai lelkész vezetett be. 10 órakor ünnepi istentiszteletet, amelyen Arday Aladár esperes prédikált. Istentisztelet után folyt le a Leányszövetség jubileumi közgyűlése, melyen Hunyadi Ilona leányszövetségi elnöknő ismertette a 10 év történetét. Délután Orth Győző belmissziói titkár tartott előadást a zsidómisszióról. Kulturést zárta be a konferenciát.

Árváink nyaraltatása. A bánági nőszövetség múlt évi konferenciáján nagyobb akció megindítását határozta el a nagyváradi árvaházban nevelkedő gyermekek nyaraltatása érdekében. Az akció — az indítvány felvetőjének, Debreczeni Istvánnénak lelkes felhívására — megindult és több egyházközségi nőszövetség felkarolta, részint az árvák elvitelével, részint az utiköltség fedezésével. Mivel azonban még nem nyert minden árva elhelyezést és ki-

vánatos, hogy egy se maradjon ki a nyaraltatásból, jó volna, ha e példát minél több nőszövétség követné, akár egyházmegyénként, akár egyházközségenként megszervezve ezt a jótékony mozgalmat, mellyel úgy az árvákkal, mint magával az egyházzal is jót teszünk.

Állást kereső ref. tanító-nő tisztelettel kéri a Nagytiszt. Lelkészi Hivatalokat, hogy — amennyiben mostanában tanító-női állás lenne üresedésben — sziveskedjenek segítségére lenni, hogy egyházi állásban elhelyez-

kedhessék. Szives megkeresések erre a címre küldendők: Máthé Ilona ref. tanítónő. Satu-Mare. Str. Urban Jarnic Nr. 3.

Lelkészi palástot ujjonnan vagy javításokat a legjutányosabb áron vállal hozott anyagból is özv. Molitorisz Béláné, Oradea, Str. Nic. Iorga 14 sz.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3943—1939-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásul vétel sürgős intézkedés megtétele végett eredetben és szószerinti fordításban közlöm a Vallás- és Művészetügyi Minisztérium egyházi javak és jövedelmek igazgatóságának 22454—1939. június hó 22-én hivatalomhoz megküldött leiratát:

Domnule Episcop! In dorința de a vedea complectate sesiunile parohiale cu maximul de teren agricol prevăzât în legile Reformei Agrare, Ministerul Cultelor și Artelor a intervenit în repetate rânduri la Ministerul Agriculturii și Domeniilor, ca să pună la dispoziție — din rezervele Statului și după posibilitate, întinderile de teren necesare acestor complectări.

Acum, Ministerul Agriculturii și Domeniilor s'a arătat dispus a satisface această cerere în spiritul legii agrare.

În consecință vă rugăm să binevoiți a dispune să se alcătuiască și să ni se înainteze:

a) Un tablou al parohiilor, existente în timpul aplicării legii pentru Reforma Agrară, cari n'au primit sesiunea complectă, sau chiar de loc.

b) Un tablou al parohiilor, cari au luat ființă ulterior aplicării legii agrare și prin urmare n'au sesiune.

Având în vedere că în prezent Statul are puține asemenea rezerve, pentru reușita cauzii este necesar, ca însăși parohiile în chestiune să se înrerezeze și să ne indice terenurile disponibile, din localitate sau împrejurimi, din cari s'ar putea complecta, sau da în întregime aceste sesiuni.

Având în vedere importanța și urgența chestiunii de față, tablourile de mai sus se pot alcătui și trimite chiar parțial pe măsura sosirii lor la Cancelaria eparhială spre a le putea trimite cât mai curând Ministerului Agriculturii și Domeniilor.

Primiți, vă rugăm, Domnule Episcop, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni. Ministru: N. Zigre ss. Conducatorul serviciului general: P. dr Roșianu ss.

Püspök Ur! A Vallás- és Művészetügyi Minisztérium abból a célból, hogy a parochiális föld-járandóságokat az agrárreform törvényben meghatározott föld-járandóságok legnagyobb mértékére kiegészítve láthassa, több ízben eljárta a földművelésügyi és államjavak minisztériumánál, hogy az állami tartalék-földeket ezekre a terület kiegészítésekre adja át.

Most a földművelésügyi és államjavak minisztériuma hajlandónak mutatkozott, hogy ennek a kérésnek az agrár-törvény szellemében eleget tegyen.

Ennek következtében kérjük, hogy sziveskedjék elrendelni, hogy elkészíttessék és nekünk beküldessék:

a) azoknak az agrártörvény életbeléptetési időpontjában létezett parochiáknak a kimutatása, amelyek nem kapták meg egészben vagy egyáltalában föld-járandóságaikat.

b) azoknak a parochiáknak jegyzékét, melyek az agrártörvény életbeléptetése utáni időpontban létesültek és így ennek következtében nem kaptak föld-járandóságot.

Tekintettel arra, hogy az államnak jelenleg kevés ilyen tartalék földje van, az ügy sikere érdekében szükséges, hogy maguk az érdekelt parochiák érdeklődjenek utána és nekünk jelöljék meg azokat az illető helységekben vagy annak környékén levő rendelkezésre álló területeket, amelyekből ki lehetne egészíteni vagy teljes egészében ki lehetne adni ezeket a föld-járandóságokat.

Tekintettel ennek az ügynek a jelentőségére és sürgösségére, a fenti kimutatásokat külön-külön is el lehet készíteni és nekünk felküldeni a püspöki hivatalhoz való érkezésüknek megfelelően, hogy azokat mielőbb megküldhessük a földművelésügyi és államjavak minisztériumának.

Kérjük Püspök urat fogadja megkülönböztetett tiszteletünk nyilvánítását. Zigre Miklós, sk. miniszter. P. Roșianu, sk. vezérfelügyelő, a szolgálat vezetője.

Fentiek értelmében anyagi és erkölcsi teljes felelősség mellett hívom fel lelkész testvéreimet a kért kimutatások legsürgősebb elkészítésére és haladéktalan (legkésőbb 8 nap alatt) hivatalomhoz leendő eljuttatására.

A kimutatásban pontos adatok feltüntetését kérem azokra a parokhiákra vonatkozólag:

a) amelyek az agrár reform idején megvoltak s a törvényes sessiot teljesen megkapták. (Lelkész 32 hold, tanítók egyenként 16 hold, kántorok 8 hold, templom 10 hold, iskola 5 hold),

b) azokról amelyek csak részben kapták meg, vagy egyáltalán nem kaptak,

c) amelyek megkapták sessiojukat, de részben vagy egészben elvették tőlük,

d) amelyek még az agrárreform idején nem voltak szervezve és így nem is kaphatták meg a törvényben biztosított sessiojukat,

e) amelyek megkapták sessiojukat, de az erődítmények készítésével kapcsolatban vagy részben vagy egészben használatuktól eltiltattak.

Végül nyomatékosan hívom fel lelkész testvéreimet, hogy a miniszteri leirat értelmében minden igénylésük kielégítése végett jelöljék meg a területet is, ahonnan a törvényes mennyiségű földet megkaphatják.

Nagyvárad, 1939 június hó 28. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázati hirdetés. A Nagyvárad Református Leánygimnázium Igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy francia-történet, vagy földrajz helyettes (esetleg óraadó) tanári állásra. Fizetés az Egyházkerület rendelkezése szerint. Okmányokkal felszerelt pályázati kérvények 1939 július 17-ig küldendők az Igazgatótanács Elnökségéhez. (Oradea, Parcul Eminescu 32.)

4074—1999-III. sz. KÖRRENDELET. Tudomására adom a nyugdíjintézet tagjainak, hogy az egyházkerületi igazgatótanács 1939. évi május hó 30-iki ülésén letárgyalt és jóváhagyott nyugdíjintézeti alapszabály az összes nyugdíjintézeti tagok részére a lelkészi hivatalok címén 3992—1939-III. postai feladó szám alatt június 27-én kiküldetett. Kérem a nagytiszteletű lelkészi hivatalokat, hogy az alapszabály egy példányát a tanító-jellegű nyugdíjintézeti tagokhoz haladéktalanul eljuttatni sziveskedjenek, hogy annak késedelmes átvétele miatt az érdekelt tagok hátrányt ne szenvedjenek. Oradea—Nagyvárad, 1939 június 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat a gálospetri-i ref. kántor-tanítói állásra. J a v a d a l o m: 1. Uj 3 szobás lakás kerttel és mellékhelyiségekkel. 2. Készpénz: évi 6000 Lei. 3. Beiratási díjból 1500 Lei. 4. 11 kat. hold föld haszonélvezete, adóját egyház fizeti. 5. 8 méter kemény tűzifa beszállítva. 6. 12 mázsa tiszta buza, az egyház magtárából. 7. 3 hold legeltetési jog. 8. Stóla, kerületi határozat szerint. **K ö t e l e s s é g e:** I—VII. oszt. vegyes iskola vezetése az állami és egyházhatóság rendelkezés szerint. Kántori szolgálat (orgona nincs), énekkar vezetése, belmissziói munkában való segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén annak helyettesítése, egyházi jegyzőség. Pályázati határidő 3 hét. Választás július 23-án, amikor a pályázók bemutatkozhatnak, de utiköltségét csak a megválasztottnak téríti meg az egyház. Pályázhatnak egyházi és állami törvényeinknek megfelelő képsítéssel bíró férfi tanítók, akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek. **M e g j e g y z é s:** A föld kitünő minőségű fekete humusz. Pályázati kérvények ref. lelkészi hivatal Galošpetreu (jud. Sălaj, vasuti állomás Érmihályfalva) címre küldendők. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. **P r e s b i t é r i u m.**

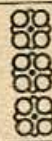
M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagytt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

— református —
papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-
átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fő-
veggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig válto-
koznak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek.
Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges infor-
mációért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Fizetési hátralékok.

Az évi püspöki jelentéseknek van egy évről-évre megismétlődő szomorú adata, amely előttem a legszomorubb az egész jelentésben. Ez, amelyik arról számol be, hogy mennyi volt az előző esztendőben a lelkészek és tanítók javadalmából kifizetetlen maradt járandóság. Így pl. az 1936 évről a lelkészi fizetésekből 443.196 L., a tanítókéból pedig 255.371 L., az 1937 évben a lelkészekéből 557.631 L., a tanítókéból 358.688 L. volt kifizetetlen kintlevőség. Ami így nagyban és egészben szomorú, még szomorubbá lesz, ha kisebb részletekben tárul elénk.

Egyik egyházmegye esperese írta a minap, hogy egyházmegyéjében több üresedésben levő lelkészi állás betöltésének egyik akadálya, hogy mindenütt sok a hátralék, amit pedig minden igyekezettel törekszik befizettetni. Nyugalomba vonuló, egy egész életen át hűséggel szolgált fáradt szolgáltnak, mikor még a hátralévő életüket csendben és békeességben szeretnék eltölteni, szívében azzal a keserűséggel kell megválniuk a terhes, de gyönyörűséges ígától, hogy utolsó éveik megszolgált, szerény, sőt nyomoruságos fizetését sem kaphatják meg, vagy nagyon keservesen, panaszosan, sőt nem egyszer átkosan.

Ugyancsak a napokban tárult elém a tanítói még súlyosabb sorsból egy hasonló életrészlet. Egyik tanítónő, volt kiváló tanítványom írta, hogy két egyházközségnél, amelyekben az előző és a most elmúlt isk. évben működött, 10.000 L. fizetési hátraléka van. Mit jelent ez, amikor szegény szüleit kell segíteni és testvérét taníttatni? Mit jelent ez egy fiatal leánynak, aki a legnagyobb idealizmussal, reményekkel gazdagon indul neki az életnek és elhivatottságának érzésével minden erejét megfeszítve hivatásának szenteli magát? Mit jelent mikor reá már egészen fiatalon egy egész család gondja nehezedik, amit boldogan hordozna, mert gyermeki háláját törlesztgetné vele? De nincs reá módja, mert minimális kis fizetését is felében-harmadában s azt is csak csip-csup apró összegekben kapja meg, a hátralékokra pedig évekig kell várni — hiába!

A múlt évi ker. közgyűlésen és már a tanügyi bizottságban

95

90

12

42

20

44

50

20.06

460

50

szóvá akartam tenni a 24.000 Leies tanítói fizetés felemelését, de valaki ezt mondta: »csak legalább ezt adnák meg, de mikor ezt sem fizetik, hogy reméljük akkor a magasabbat?« Ime egy példa, mely szomoruan bizonyítja, hogy mennyire igaza van!

De meglegedhetünk-e azzal, hogy ezt évről-évre megállapítjuk, elkeseregjük s aztán hagyjuk, hogy a helyzet a javulás helyett folyton csak tovább romoljék? Azt hiszem, még azzal sem elégedhetünk meg, hogy az anyagi helyzet romlásával magyarázzuk, mert ez a magyarázat nem mindenben és nem mindenütt állja meg a helyét. Sőt nem lehet mindent a materialista gondolkodás számlájára sem írni s aztán tovább menni azzal a tehetetlen érzéssel, hogy úgy sem tudunk rajta változtatni.

Mit tehetünk tehát? Mindenekelőtt megvizsgálni és kikutatni a baj igazi okát, tehát megállapítani a diagnózist és azután megkeresni az orvosságot. Az említett általános okokon kívül mindenütt vannak helyiek is, amelyek nagyon sok helyen azonosak. Ilyen lehet a kellő fedezet hiánya, vagy csak látszólagos fedezettel rendelkezés. Ezt így fenntartani lehetetlenség, sőt bűnös könnyelműség, mely előbb-utóbb az egész egyházközséget romlásba juttatja. Másik ok lehet — és legtöbbször ez is a közvetlen ok, — a nagyösszegű adóhátralék, amely évről-évre ismétlődik, sőt növekszik. Ezen is mielőbb és pedig gyökeresen segíteni kell! De itt ismét azzal kell tisztába jönni, hogy mi idézte elő a nagyösszegű adóhátralékot. A beszédés körüli felületesség, gondatlanság, mely megengedte, hogy sokan állandóan ne tegyenek eleget kötelességüknek. Erre gyakran van eset, amikor nem szorgalmazzák, vagy legalább is nem kellő eréllyel a befizetést s ha egyszer már felgyülni hagyták, azután csaknem a lehetetlenséggel határos a több évi tartozás beszédése. Vagy nem jó az adókulcs és így igazságtalan a kivetés, ami ellenszegülést vált ki az igazságtalanul súlytottak részéről. Talán fiktív tételeket tartanak nyilván, melyeknek behajthatatlansága köztudomású és így az a helyzet állott elő, hogy ezeknek beszámításával megvan ugyan a szükségletekre a fedezet, de csak papírforma szerint és nincs meg a valóságban. Esetleg, sőt igen sokszor csökönyös nem fizetéssel állunk szemben. Ez mindenesetre súlyos helyzet, amit azonban minden eszközzel meg kell szüntetnünk és pedig halogatás nélkül, minél előbb és minél nagyobb eréllyel! Ha lehet az állami közegeknek törvényeinkben biztosított igénybevételével. De elintézhetjük saját hatáskörünkben is: az egyházfegyelmelés megfelelő módon való gyakorlásával és természetesen ez az eljárás illik hozzánk.

De bármi legyen is a nagy fizetési hátralékok oka és bármi-

lyen eljárás alkalmazásával lehessen is ezt megszüntetni, egy bizonyos, hogy sem kivánni, sem hagyni, sem türni nem szabad, hogy egyházközségeket és iskolákat lelkipásztorok és tanítók tartsanak fenn nemcsak saját, hanem családjuk, iskolától elvont, rongyoskodó gyermekeik nélkülözése árán. Bár pedig azokban az egyházközségekben, melyekben az amugy is sovány fizetést sem kaphatják meg, nem a nemfizető hivek, hanem a kötelességüket ennek ellenére is hűséggel teljesítő egyházi szolgák tartják fenn!

Debreczeni István.

A dialektika theológia mai helyzete.

Irta: Horváth István.

(Folytatás.)

A multkor nagy vonalokban felsoroltuk a Barth professzor egyes a systematika theológia tárgykörébe vágó munkáit, most a következőkben szükséges néhány szóban reámutatni systematika theológiájának legjellemzőbb sajátosságaira.

A systematika theológia theológiai disciplina, a theológia pedig az egyház funkciója. A theológia nem lehet sem egészében, sem részeiben öncélú tudomány. Nem arról van szó a theológiában, hogy tudományt tudományért műveljünk. Az egyház életfunkciója a theológia.

Ebből következik az, hogy a theológia nincs alávetve valamelyik másik tudománynak. A valláslélektan, a vallástörténet és a vallásphilosóphia a maga alapvető jellegét elvesztik, sőt a valláslélektan és a vallásphilosóphia még létében is veszélyeztetve van, az előbbit kizárólag a pszichológusok üzik, az utóbbi pedig kezd történelmi értéküvé válni.

Az egyházi jellegből következik az is, hogy a theológia tárgya nem a vallásos ember, a vallás, mint általános szellemi jelenség, hanem az Isten önmagáról való beszéde, Isten Igéje. A theológia theológia, vagyis Istenről szóló tudomány, s nem vallásról szóló tudomány.

A systematika theológia tárgya Isten önmagáról szóló beszéde lévén, ami egységes és csak Istenről szól, nem oszolhat fel két disciplinára, Dogmatikára és Ethikára, úgy, mint azt a XVII. sz. második felétől még az egyházas dogmatikusok is tették. Az ember nem lehet a theológia önálló tárgya. Nem lehet egy önálló keresztényen Ethika, mint a Systematika theológia másik félteke. A Systematika theológia csakis Dogmatika. De nem lenne igazi dogmatika, ha nem foglalná magában a teljes Ethikát. Az Isten Igéje az embert

akihez érkezett, uralma alá veszi annyira, hogy az Isten Igéjétől elszakítva nincs léte sem az embernek. Az ember átalakul a testtelt Ige hasonlatosságára a Szentlélek kitöltetése által úgy, hogy nem tudja Istent nem szeretni és nem dicsérni, mégpedig úgy, hogy ugyanakkor embertásait is szereti és segíti. (1. Dogm. 18.) Ezzel az emberrel foglalkozik a Theológia, nem nem önállóan, hanem a Dogmatika keretein belül.

Az egyházi jellegből következik egy nagyon fontos jellemvonás. A theológusnak tudnia kell, hogy ő nem önálló tudományos munkát üz. Ő éppen úgy az egyház megbízottja, mikor theológiát üz, mint az igehirdető. Nem csak a Szentíráshoz van kötve a theológus a maga vizsgálataiban, hanem elsősorban az egyház hitvallásihoz. Ez formailag is kifejezésre jut. Systematikai szemináriumaiiban Barth soha sem dolgoztat általánosságban egyes kérdésekről, hanem mindig egyes, vagy valamennyi hitvallással kapcsolatban.

De nem csak a hitvallásokat kell tekintetbe venni. Meg kell hallgatni azokat is, akik előttünk már üzték az egyházban a dogmatika kritikai munkáját. Nem ok nélkül van tele nagy Dogmatikája dogmatörténeti exkursokkal, hanem annak bebizonyítására, hogy az egyház mindig üzte a maga beszédét vizsgáló, azt az Isten Igéjéhez mérő, kritikai funkcióját. Nem csak a protestáns theológia történetét veszi Bart vizsgálat alá. Tiltakozik az ellen, hogy az egyház története, s így természetesen a theológia története is, csak a XVI. századdal kezdődnek. A középkori katolikus egyház dogmatikusait állandóan megszólaltatja dogmatikájában, s nem feltétlenül megcáfolólag. A tridenti zsinat utáni katholicizmust már csak úgy szólaltatja meg, mint ami az Ige szabad folyásának ellene áll, amelyik nem akarja meghallani az Isten határozott üzenetét, amelyik a reformációban szól. Így válik a római katolikus egyház häretikussá. Häresise jellemző sajátsága, hogy Isten kegyelmével nem elégedve meg, az emberre, annak érdemére, képességére, ügyvélt tekintélyére, stb. is támaszkodik, s így elszakad Isten szuverén Igéjétől. Ezért hangsulyozza a kegyelem mellett a természetet, Krisztus mellett az emberi megváltót, Máriát, Isten tekintélye mellett az egyház tekintélyét, a pápa csalhatatlanságát, stb.

De Barth nemcsak a katholicizmusban látja meg ezt a häresist, az u. n. újprotestántizmusban is, amelyik ugyan más jelszavakkal, mint a katholicizmus, így például nem ő tekintély, hanem egyenesen a szabadság, nem a hagyomány, hanem a haladás jelszava alatt éppen úgy az embert állítja vizsgálódásai középpontjába, mint a katholicizmus. Itt a szakadás még nagyobb, mint ott.

Az egyedüli helyes az evangéliumi álláspont, ami nem a kettő

között van, hanem a másik oldalon. Egyik oldalt foglalják el az egymáshoz oly nagyon közel levő róm. kath. és újprotestántizmus másik oldalt az egészen más evangéliumi egyházi álláspont.

Az eddigiekből következik, hogy az egyházi Dogmatika központi része a kibékítés és megváltásról szóló rész, ami az Isten tette. Ebből a szemszögből érthető meg a teremtés is. Önmagában a teremtésről beszélni nem tudunk. A második és harmadik artikulusból következik az első is. A theológia tárgya az evangélium. Az evangélium magában foglalja az Isten törvényét is, amit ha az evangéliumtól elszakítunk, megszűnik Isten Igéjének közvetítője lenni. Az evangélium az első, az alap, a törvény a második, ami nem annyira egy imperativus, mint inkább egy futurum, egy ígélet, ilyenek lesztek. (Evangel u Gesez, Theol Ex h. 32.) Ti, akik még most idegen isteneket imádtok, csak engem, az egy igaz Istent fogjátok imádni, mert én megszabadítottalak titeket az idegen istenektől, a bálványoktól.

Barth professzor theológiájának rendszerét vázolni egyrészt korai feladat lenne, másrészt pedig nehéz lenne, mivel nagy munkája még csak $\frac{1}{5}$ -e van előttünk. Egyelőre ezért ettől el kell tekintenünk s egy pillantást kell vetnünk a többi systematikusra.

(Folyt. köv.)

IRODALOM

Péter első levele 22 prédikációban. Irta Andrásfi Tivadar lelkész, főgimnáziumi tanár. 128 oldal. Sepsiszentgyörgy 1939.

»Minden hűséges pásztornak, igehirdetőnek komoly gondot okoz a hétről-hétre felmerülő kérdés: mit prédikáljak?... Ha elgondoljuk, hogy csak egy esztendő alatt is több, mint 100 alkalommal kell ígét hirdetnünk ugyanazon gyülekezet előtt, hamar kimerülünk, egyoldalú lesz a prédikálásunk. Arra a tapasztalatra jutottam, hogy igazi református keresztyén gondolkozásmódot, kitartó türelmes igehirdetéssel ki lehet alakítani hűveink lelkében, ha legyőzzük magunkban azt a kísértést, hogy magunk próbáljuk meghatározni, hogy mit prédikáljunk, hanem e helyett legalább az esztendő egy részében egy-egy nagyobb összefüggő bibliai részt, különösen egy-egy apostoli levelet viszünk gyülekezetünk elé s annak lehetőleg egyetlen szavát se hanyagolva el, a maga teljességében tárjuk fel Istennek azt az üzenetét, melyet ő az apostolok lelkén keresztül közölni

akar.« Az író előszavából vett eme szavai világosan feltárják könyve célját és irányát.

Az elv, melyet gyakorlatilag megvalósít és megvalósítására könyvével segítséget ad, vitathatatlanul helyes. Megóv attól a kísértéstől, mely sokszor észrevétlenül győzedelmeskedik az igehirdetőn, hogy saját magát prédikálja s a maga gondolatait akarja hirdetni, amikor egy-egy textus alá kell kényszeríteni azokat és a textus csak mottó lesz a beszédhez. Ilyenkor az ige eszközzé válik a kezünkben és nem mi leszünk az ige eszközei. Egy-egy hosszabb bibliai rész, könyv folytatólagos magyarázása rávezet, sőt rákényszerít arra, hogy az ige uralkodjék rajtunk, azonkívül megkönnyíti tárgyválasztásunkat és mégsem perikópa, mely évről-évre köt.

De két szempontot nem szabad figyelmen kívül hagyni. Az egyik, hogy igehirdetésünk egyhanguvá ne legyen és a folytatólagosság kedvéért ne szalasszunk el egyetlen alkalmat sem, közben felmerült kisebb-nagyobb, gyülekezeti, vagy általános eseményt, melyekre Isten igéjével feleletet, irányítást kell adnunk és melyre a folytatólagosan magyarázott bibliai rész épen következő szakasza nem ad feleletet. A másik szempont pedig az, hogy a vasárnap-délelőtti istentiszteleti igehirdetésünk ne váljék a szó szoros értelmében vett bibliamagyarázattá, hanem prédikációt tartsunk. Prédikáció legyen alakjában, szerkezetében és hangjában, mondhatnám: stílusában.

Ha már most ezeknek a megállapítása után nézem e kötetet, akkor a következőkben foglalhatom össze megjegyzéseimet.

Csak helyeselhetem, hogy szerző Péter apostol levelét választotta, mert teljesen igaza van, hogy ilyen folytatólagos prédikálásra nagyon alkalmas, amennyiben benne hitünkre és a keresztyén erkölcsre vonatkozó kérdéseket egyaránt megtalálhatjuk. A levél tárgyalásánál az általa hangoztatott elv szerint jár el, ami abban nyilvánul, hogy a felvett szakasz minden mondatát, sőt minden szavát igyekszik megmagyarázni, kifejteni. Más kérdés azonban, hogy ez az elv helyes-é, vagy nem helyesebb, ha az alapigének inkább a főgondolatát, mint főtémát, tárgyaljuk, tehát nem a magyarázatot tartjuk fontosnak, hanem az igehirdetést, vagyis annak a hirdetését, amit abban az igében Isten ki akar jelenteni. Szerintem, ha ezt tesszük, akkor prédikálunk, ellenkező esetben bibliát magyarázunk. Így ezek a beszédek nem minden tekintetben prédikációk, hanem sok inkább bibliamagyarázat. Én helyesebbnek tartom a főgondolatnak prédikáció alakjában való kifejtését, amikor a szakasz többi részét inkább, mint keretet használnám. magyarázatul, bővebb megvilágosításul és így — bár folytatólagos lenne

igehirdetésem — mégis mindegyik beszéd egymástól különálló lenne, mely az előző nélkül is megállana. Abban a véleményben vagyok, hogy ha folytatólagosan prédikálunk is, nem feltétlenül kell a hallgatóknak tudtul adni, hogy így teszünk, vagy pedig akkor magyarázzunk bibliát, illetve olyan alkalmakkor tegyük ezt, amikor különben is biblia magyarázatot tartunk.

A beszédek inkább bibliamagyarázati jellegének tulajdonítom azt is, hogy legtöbbször hivatkozik a beszédek elején, hogy a megelőző versekben mit mondott az apostol, valamint, hogy ezt a kifejezést használja: az apostol mondja, holott sokkal helyesebb. Sőt egyedül így helyes beszélni: *Isten* mondja. Az ő igéje ez és az apostol csak eszköz a kijelentésben.

Mindezekről eltekintve azonban a könyv igehirdetésünk értékes terméke. Akik szeretik a folytatólagos igehirdetést és akik bibliamagyarázatot tartanak akár az esztendő valamelyik szakaszában, akár az év valamely napjain, nagyon áldással használhatják. Sőt a bibliaórákon is minden szövetségben, ebben az alakban felhasználva vagy tanulmányozásra és segédkönyv gyanánt. Előadása könnyű, egyszerű, érthető, világos és magyarázó jellege mellett is sokszor szónoki, lendületes és mindig meggyőző. A lendület itt-ott még sok szóban nyilvánul meg, de komoly hívő lélek szól belőlük, ha nemcsak az értelemhez, hanem a szívhez is.

Igy a könyv legnagyobb értéke s építő ereje.

D. I.

„Mintagazdaságok“.

Kezdő-tanító koromban azzal a szent elhatározással foglaltam el az állásomat, hogy a felnőtteket is tanítani fogom s főként megtanítom a népet szakszerűen gazdálkodni. Jogcímet adott nekem az a körülmény, hogy gazdasági szakiskolát végeztem, ahol megszerettem és alaposan elsajátítottam a gazdálkodás tudományát; aztán az az elgondolás, hogy csak gazdaságilag jól megalapozott népre lehet virágzó egyházat építeni.

Mindjárt a kezdet-kezdetén nagy buzgalommal fogtam hozzá elgondolásom megvalósításához. Az akkoriban divatban lévő »Szabad előadások« folyamatát megindítottam és ennek keretében alapos gazdasági oktatáshoz kezdtem.

Az én embereim hallgattak, hümmögtek s a végén megállapították, hogy szép, szép, de hát könyvből lem lehet ám gazdálkodni, hanem csak tapasztalatból. Hiábavaló volt az a fejtegetésem, hogy a könyvben évezredek tapasztalatok vannak lefektetve, a gazdálkodás a régi mederben csergedezett tovább.

Az első sikertelenség után rájöttem arra, hogy a népnek nem elég beszélni a szakszerű gazdálkodásról, hanem be is kell neki bizonyítani állításaink valóságát.

Ekkor elővettem a tollat s a sajtó hasábjain »Mintagazdaságok« cím alatt egy cikksorozatot irtam. A cikk alapeszméje az volt, hogy az egész népnevelésünk alapos reformra szorul. Minden falusi népiskolával kapcsolatosan szerveztessék egy törpebirtok nagyságának megfelelő mintagazdaság s a népoktatás központja a gazdálkodás tudománya legyen. A felsőbb iskolák a négy elemi osztályra vannak fektetve: felesleges a 6 osztályu elemi népiskola. A 4 elemi osztály elvégzése után hetenkint bizonyos időközökben a mintagazdaságon tanuljanak és gyakorlatozzanak 15 éves korukig a növendékek. Mintagazdasággá átalakítható a tanító földje, természetesen haszna továbbra is a tanítóé marad. A tanítók alapos gazdasági szakoktatást nyerjenek. A gazdasági szakoktatást már az I—II. osztályban a beszédértelem gyakorlatok keretében meg kell kezdeni. A mintagazdaságban már az elemi iskolások részére történjenek előadások, sőt kisebb gyakorlatok is, hogy megszokják és megszeressék a mintagazdaságot, érdekelje őket és később is szívesen menjenek, sőt vágyjanak oda.

A közlemény nem csekély feltűnést keltett, mert dr Samassa János országgyűlési képviselőtől és Rubinek Gyula országos gazdasági egyesületi elnöktől kaptam levelet, melyben biztattak, hogy csak haladjak ezen az uton tovább, mert amiket mondok, az mind a közeljövő zenéje.

A közeljövő zenéje azonban — sajnos — a világháboru lett, amely minden szép tervet és jó elgondolást évtizedekkel taszított vissza.

Érdekes, hogy Románia legujabb népoktatási tervezete nagyjában fedi az én háboruelőtti elgondolásomat. Csak a mintagazdaságokkal vagy ahogy mondják »gyakorlóterületekkel« van baj; ezek nélkül pedig nem lehet a nép gazdálkodását korszerűvé és eredményesebbé tenni.

Mit tehetünk mi, felekezeti tanítók népünk és egyházunk megerősítése érdekében az adott körülmények között?

Alakítsuk át fokozatosan gazdálkodásunkat mintagazdasággá, mert ha a törvényben lefektetett »gyakorlóterületeket« várjuk, Isten tudja mikor lehet az eredményes gazdasági oktatást megkezdeni.

Hogy várhatjuk el, hogy a nép megkezdje az okszerű gazdálkodást, ha mi egyházi földjeinken oktanul gazdálkodunk. Az bizonyos, hogy a tanítók részéről az okszerű gazdálkodásnak sok aka-

dálya van, de ügybuzgalommal ezeket az akadályokat el lehet háritani.

Az adott körülmények között csak a tanító gazdasága lehet az a minta, melyből a gyermeksereg tanul s amely után a falu földművelő népe igazodik.

Tóth Zsigmond.

Értesítés

a ref. Theol. Fakultásról az 1939—40. tanévre vonatkozólag.

1. *Felvétel.* Ugy a tanintézetbe, mint az internátusba és a konviktusba való felvételért a folyamodványok az I. évfolyamra jelentkezők részéről: a) keresztlevéllal, b) konfirmációi bizonyítvánnyal, c) érettségi (baccalaureatusi) bizonyítvánnyal vagy lecke-könyvvvel (index) vagy ezek hitelesített másolatával, d) curriculum vitaevel (rövid életrajz, melyben az életrajzi adatokon, családi helyzeten kívül feltárandó, miért óhajt a lelkészi pályára lépni), e) gimnázium vallástanárának az igazgató által megerősített ajánlólevéllel, melyben a lelkipásztori pályára való rátermettsége igazoltatik rövid személyleírás kapcsán, f) lakóhelye lelkipásztorának ajánlólevelével, melyben szintén a lelkipásztori pályára való alkalmatossága igazoltatik a személyi adottságok részletes felsorolásával (mind a két ajánlólevél hivatalos pecséttel ellátott zárt borítékban kérendő ki és melléklendő), g) testi épségét és alkalmatosságát igazoló orvosi bizonyítvánnyal, amelyben okvetlenül feltüntetendő, hogy nem szenved-e tüdőbajban vagy nem látszik-e tüdőbajra hajlamosnak, h) negyediv alaku, ajánlottan felbélyegzett, a folyamodó pontos címével ellátott válaszborítékkal (különben az illetőt a felvételtől nem értesítjük) felszerelten és a Fakultás igazgatóságához címzetten legkésőbb augusztus 10-ig küldendő be, a folyamodványok felzetén pontosan megjelölve a folyamodó lakása: község (esetleg utca, házsám), utolsó posta és vármegye, román nyelven is. Az első évfolyamra, miként az elmúlt esztendőkből, úgy most is korlátolt számban veszünk fel romániai református férfi hallgatókat.

Az első évre felvettek a beiratkozás előtt a Református Kórházban tüdőjük egészsége, majd az intézeti orvos által a testi épség, különös tekintettel a lelkészi pályára való alkalmatosság szempontjából (hang, hallás, beszéd stb.) felülvizsgáltatnak és csak orvosilag alkalmasnak nyilvánítottak irhatók be.

A régi hallgatóknak is kérniök kell felvételüket, jelezve, hogy melyik évfolyamra és csak az intézetbe vagy az internátus-konviktusba is kérik-e felvételüket. A kérvényhez, amely augusztus 10-ig

küldendő be, mellékelni kell egy felbélyegzett és pontosan megcímzett válaszborítékot. Akik a kitűzött időpontig nem folyamodnak, eltávozottnak tekintetnek és helyükbe más vétetik fel.

Az Előljáráóság határozata értelmében minden férfi hallgató az internátusban lakni és a konviktusban étkezni köteles.

2. *Dijak.* Minden felvett növendék a beiratkozás alkalmával 3000 Lei leckepeznt tartozik fizetni, ezenkívül beiratkozási díj közös cím alatt — nyugdíjjárulék (200 Lei), könyvtárdíj (100 Lei), énekzenekari díj (20 Lei), irodaköltség és nyomtatványdíj (120 Lei), orvosi díj (60 Lei), felszerelési díj (200 Lei), fürdődíj (csak bennlakók) (100 Lei), — összesen egy évre 800 Leit tartozik fizetni. Ezekon kívül letétbe helyezendő 150 Lei, amely összeg, ha kártétel az illetőt nem terheli, év végén visszafizettetik. Az ifjúsági egyesületi, betegsegélyző- és kurzusdíjak ezenfelül kb. 300 Leit tesznek ki.

Internátusi díj egy évre 3200 (háromezerkettőszáz) Lei és konviktusi díj 6800 (hatezernyolcszáz) Lei, mely félévi előleges részletekben fizetendő szintén a beiratkozáskor és február 1-én. Kérhető havi részletekben való fizetése is.

Fenti árak ideiglenesen állapítottak meg, az előljáráóság a végleges árakat, a piaci árakhoz mérve, szeptemberben állapítja meg és a díjaknak a viszonyokhoz való módosítási jogát fenntartja magának.

A konviktusi díjak egész évre kötelezők.

Köteles minden hallgató magával hozni egy rend, a theol. hallgató hivatásához és szolgálatához elengedhetetlenül szükséges fekete ruhát és megfelelő egyéb ruházati és felszerelési cikket.

2. *Kedvezmények és ösztöndíjak.* Az intézet beiratkozott növendékeinek a következő kedvezmények és ösztöndíjak állanak szolgálatára :

Egyes hallgatók, indokolt kérésre, az egész globális leckepeznt 25 százalékáig a leckepeznt fizetése alól részben vagy egészben a tanári kar által felmenthetők. Tekintettel a konviktus nehéz helyzetére, leckepeznt-kedvezményt csak az kaphat, aki a konviktusban étkezik.

16 drb. ösztöndíj a Bethlen-kollégiumtól járó fejedelmi alapítványból. (A múlt évben fejenként 200 Lei volt.)

8 drb. változó összegű egyházmegyei stipendium az erdővidéki, görgényi, gyulafehérvári, küküllői, nagyenyedi, orbai, széki és udvarhelyi egyházmegyékből.

A jelzett ösztöndíjakért a folyamodványok a Bethlen-kollégium

méltóságos Elöljáróságához vagy az illető egyházmegye tnácsához címzendők, de mindenik a Fakultás Igazgatóságához adandó be folyó évi augusztus 10-ig. 4—4 drb, féldij-kedvezmény az internátus-konviktusban az I—II. év számára, melyekre a II. évre menők augusztus 10-ig folyamodhatnak, az I. évesek pedig februárban, az első félév lezárása után. A tanári kar ezenkívül alkalmi segélyeket is ad; ezekért az I. félévi kollokviumok letelte után kell folyamodni. Mindenki, aki bármilyen segélyért folyamodik, folyamodványában köteles kijelenteni, hogy a tanári kar által részére kijelölendő intézeti vagy egyházi munkában készséggel résztvesz és mindennemű megbízásait pontosan teljesíti. E külön munkák nem fognak ellentétben állani pályájára készülésével, sőt azt fogják kiegészíteni s alaposabbá tenni. Aki a jelzett időig nem folyamodik vagy nem jelentkezik — még ha a stipendiumot élvezte is, — eltávozottnak tekintetik s helye mással töltetik be. Akinek folyamodásához a megkívánt okmányok nem csatoltatnak, annak kérése nem vétetik figyelembe.

4. *Beiratkozás.* A jövő tanévre való beiratkozások szeptember hó 29—30. napjain lesznek. A tanári kar hathatósan figyelmezteti a hallgatókat, hogy ha a mult évi tartozásukat be nem fizetik, be nem irhatók.

5. *Internátus.* A bennlakásra felvett ifjak beiratkozás és díjfizetés után költözhetnek be. Az összes ágyneműt az ifjaknak kell magukkal hozniok, valamint a konviktusba legalább 2—2 drb. asztalkendőt megjelezve, legalább 40×40 cm. méretben.

Szeptember 24. előtt az internátusba senki be nem költözhet.

6. *A konviktus.* A konviktusban a főzés október hó 1-én reggel kezdődik.

7. *Az 1939—40. tanév ünnepélyes megnyitása* október 1-én délelőtt fél 12 órakor lesz a Fakultás disztermében.

8. *A javító és pótkollokviumok* szeptember 25—26-án lesznek.

9. *A theol. minősítő vizsga* szeptember 28-án, a javító- és pót-alapvizsgálat szeptember 27-én tartatik meg; az előadások kezdete október 2.

10. Minden tárgyú kérés külön iven, külön kérvényben adandó be.

Esetleges tudakozódások a tbeologiai Fakultás Igazgatóságához intézendők (Cluj, Ref. Theológia, Calea Marechal Foch 38). *Válaszbélyeg csatolandó.*

A Fakultás Igazgatósága.

Az ország belterületeinek légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezéséről

SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Kihirdetve az 1939 március 3-án kelt legmagasabb királyi rendelettel és közölve a Hivatalos Közlöny 1939 évi március 6-i 55. számában, az I. részben.

(Folytatás.)

20. fej. Jelen törvény kihirdetésének időpontjától kezdve a községi hatóságok nem adhatnak többé engedélyeket új építkezésekre vagy meglevő építkezések lényeges javítására és átalakítására a helyi szenvedő védelmi szolgálat (községi előljárárság) véleményezése nélkül.

București törvényhatóság területén ezt a véleményt a törvényhatóság légvédelmi övezetének parancsnoka adja.

21. fej. A városok és községek rendezésére nézve a következő eljárást állapítjuk meg:

a) A városok mérnöki hivatalától készített rendezési tervekben el kell kerülni a zsúfolt építkezést és a nagyon magas épületeket.

b) A hadiipar céljait szolgáló épületeket és berendezéseket a község övezetén kívül kell elhelyezni.

c) A polgári lakosság szükségleteit szolgáló ipari épületek és berendezéseket csak a község jól meghatározott részében lehet elhelyezni.

d) Széles közlekedési fővonalokról kell gondoskodni, amelyek szétesztó vagy kiürítő központokhoz vezetnek és a város főbb pontjai felé vezető bejáró és kiürítő utcákról.

e) A légügyi és tengerészeti minisztériumtól a nagyvezérkar véleménye alapján kijelölt nagy, népes központokban a városrendezési tervben gondoskodni kell külső körülről is, amely megkönnyíti a városok belső utcáinak megközelítését, egyben tehermentesítését.

Ezt a körutat kell használni, mint párhuzamos utat a robbanás, tűzvész, gázfertőzés stb. következtében elzárt városrészek gyors megközelítésére.

f) Az összes fő közlekedő csomópontokat az ország területén (C. F. R., utak stb.) el kell látni mennél több párhuzamos vonallal a közlekedés fenntartása végett, a bombázás következtében történt részleges rombolás esetére.

22. fej. Mindaz, ami az egyéni gázvédelem körébe tartozik, a magánosok kötelessége.

23. fej. Az összes minisztériumoknak, önálló üzemeknek, tartományoknak, megyéknek, városoknak, községeknek, ipartelepeknek,

kereskedelmi vállalatoknak, mindenféle intézeteknek, valamint társulatoknak és egyesületeknek, amelyek a légvédelem terén tevékenységet fejtenek ki, kötelesek hozzájárulni külön közlési hálózat megvalósítására szükséges költségek fedezéséhez, belterület általános megfigyelő és riadó szolgálatának működése céljából.

A légügyi és tengerészeti minisztérium, a közmunka és közlekedésügyi minisztériummal egyetértésben ezen törvény szabályzatában meg fogja állapítani ezen nemzeti érdekű különleges közlési hálózat létesítésének módjára vonatkozó adatokat.

24. fej. A légügyi és tengerészeti minisztériumtól kiadott határozatok és intézkedések a belső terület cselekvő és szenvedő légvédelmére vonatkozólag kötelezők az összes tárcákra, önálló üzemekre, hatóságokra, ipari és kereskedelmi vállalatokra, köz és magánüzemekre, mindenféle társulatra és egyesületre, akár már megvannak, akár ezután létesülnek, valamint az egész lakosságra.

Ezeket a határozatokat és intézkedéseket a katonai és polgári szakszervek útján hozzák tudomásukra.

Az újságok kötelesek fizetés nélkül közölni, a rádióleadótársaság hasonlóképen fizetés nélkül bemondani a légügyi és tengerészeti minisztériumtól ebben az értelemben adott összes közleményeket és intézkedéseket.

25. fej. Ezen fejezetben foglalt kötelezettségeket jelen törvény szabályzata fogja részletesen kifejteni.

(Folyt. köv.)

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Kiss Katalin zenekadémiai növendék, **Kiss Károly** nagyváradi lelkész-testvérünk leánya, életének 18-ik évében, július hó 2-án hosszas szenvedés után visszaadta tiszta, nemes lelkét Istennek. — Fájdalmas érzésekkel gondolunk e korán elhervadt kedves virágszállra, de hisszük örök virulását az Úr mennyei kertjében. Igaz részvéttel dobban szivünk a mélyen sulytott szülők felé, kik második felnőtt drága gyermeküket veszítették el és vigasztalásuk mellett másik két gyermekük életéért imádkozunk.

Nagy István ny. lelkész, a kisujszállási egyház 31 éven át volt lelképásztora, ugyanott 78 éves korában elhunyt. Temetése június 9-én volt, a temetési szertartást **Török Imre** tb. esperes és **Bán István** kunhegyesi lelkész végezték. A hű és lelkes szolga emlékezete áldott.

HIREK

Az ORLE konferenciája és közgyűlése ebben az évben Cegléden lesz aug. 23—28-án. A konferencián tárgyalni fogják az egyházi élet legfontosabb és legidőszerűbb kérdéseit. A közgyűlés tárgysorozatában a szokásos 3 évi tisztújítás is szerepel. Jelentkezni lehet aug. 10-ig. — A kellő időben jelentkezők 33 $\frac{1}{n}$ -os kedvezményben részesülnek.

Torony-gömb felvételi ünnepség volt június 25-én, Erdőhegykisjenőben, amikor is a lelkes gyülekezet tagjainak jelenlétében, istentisztelet végeztével szép ünnepség keretében tették fel az új templom aranyozott gömbjét és csillagát. Lelkész az égből földreszállott csillaggal kapcsolatosan a földről égfelé emelkedő csillagról beszélt. — Kilin Sándor ig. tanító a női és gyermekkarral adott elő három karéneket. Alkalmi szavallatot mondott Galambos Gyula, Varga Mihály és Szednák Teri, aki Szilágyi János helybeli földmives-költő ez alkalomra írt versét adta elő. A község nevében a primár mondott meleghangú beszédet. Majd asbestpapírral kétszeresen körülcsvart leszurkozott üveget helyeztek el a gömb belsejében, a szokásos történelmi okmánnyal, pénzekkel, fényképpel és egy csomó bélyeggel együtt s lelkész jeladására Kiss Mihály építész vezetése mellett nyolc magyarruhás fiú és leány huzta fel a csigára szerelt gömböt és csillagot, amely dusan fel volt diszítve kendőkkel, virágokkal és egy hatalmas buzakalász-

csokorral. A 34 méter magasságban csillogó gömb és csillag alatt Balogh Sándor tenkei bádogosmester mondotta el a szokásos köszöntő rigmust s a négy világtáj felé dobta el négy poharát s végül azt kiáltotta a magasból, hogy Istennek dicsőség, amire a gyülekezet harsány hangon kiáltotta a választ: Dicsőség Istennek! — A begyűlt csillagpénz 1911 leit tett ki. N. Z

A nagybányai egyház múlt évi jelentése — mely immár a 31-ik — 36 oldalon tárja elénk az egyházközség egy évi életét, valláserkölcsei és anyagi állapotát. Megismerjük belőle az egyházban folyó lelki munkákat, az anyakönyvi adatokat, a kegyes adakozásokat. Ez a fejezet megőrökíti mindazoknak az egyháztagoknak nevét, akik nemcsak adományokkal, hanem bármilyen munkával hozzájárultak az egyház javára rendezett mozgalmak sikeréhez. Megtaláljuk a jelentésben az egyház előjáróságát, mely történelmi értéket jelent az egyház jövőjében, továbbá a múlt évi nevezetesebb presbyteri határozatokat, a pénztári számadást, vagyonteltárt és végül az alapok és tőkék kimutatását. Ez utóbbi szerint az egyháznak van 50 egyházfenntartó alapja, 13 szegényalapja és 7 más rendeltetésű alapja, összesen tehát 70 alap erősíti anyagilag az egyházközséget. A gyülekezet lelkivilágára legjellemzőbb, hogy a két legnagyobb alap lelkesítő-özvegy segélyezésre szolgál u. m. a 41547 L. összegű, melyet a konfirmált növendékek létesí-

tettek és a 48.110 L-es Szaplonczay emlékalap, mely korán elhalt kiváló lelkészük emlékét örökíti meg. Legeslegvégül az adófizető egyháztagnok névsorát találhatjuk. A jelentés Oláh Sándor lelkipásztor lelkes és eredményes munkásságának hű tüköre, de szép képe a nagymultu gyülekezet buzgó életé-

nek is. A gondosan összeállított jelentést követendő például vehetik a többi nagyobb gyülekezetek is.

S—s. K—n. É—a. Mindkettőt megkaptam, levélben többet.

M—r. K—ly. M—d. Várom az ígért távoli híreket.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

Pályázati hirdetés. A szatmári Református Leánygimnázium Igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy román-francia, egy földrajz-természettudományi és egy történelmi tanszékre. Pályázhatnak református vallású, licenția-val és pedagógiai szemináriumi végzettséggel rendelkező tanárnők. Az examen de capacitate-val rendelkezők előnyben részesülnek. Fizetések a királyhágómelléki egyházkerület megállapítása szerint. Okmányokkal felszerelt kérések 1939 július 31-ig a szatmári Református Leánygimnázium Igazgatóságához, Satu-mare, Str. Mihai Viteazul No. 6. küldendők.

Pályázat tanári állásokra. A satu-marei-szatmárnémeti református főgimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet a következő tanári állásokra: román, magyar, francia, német nyelv, történelem, földrajz, filozófia, mennyiségtan, természettan-vegytan, természetrajz, rajz; ének-zene és református hittan. Okmányokkal felszerelt kérések július 31-ig küldendők be a főgimnázium igazgatóságához. A választást a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Elnökség erősíti meg.

Pályázati hirdetés. A tarceai ref. egyháztanács a lemondás folytán megüresedett ideiglenes kántortanítói állásra pályázatot hirdet a következő feltételek mellett: Fizetés: 1. Természetbeni, a kor igényeinek megfelelő lakás, gyümölcsös és veteményes kerttel. 2. 20 hold föld (1200 ölével számítva), melynek adóját az egyház fizeti. 3. 8 legeltetési jog. 4. 8 (nyolc) m³ tűzifa beszállítva. 5. 21 Hl és 60 l rozs kántori fizetés a hivektől. 6. Beiratási díj minden gyermek után 25 Lei cca 1000 Lei. 7. Minden iskolásgyermek után 30 liter cca 12 Hl rozs a hivektől. 8. Stóla az e. ker. határozata szerint. Kötelesség: I—VII. osztályok állami és egyházi tanterv szerinti tanítása, kántori szolgálat végzése harmóniummal, esetleg daldárda vezetése, belm. ügyekben segédkezés és egyházi jkv. vezetése. Pályázhatnak törvényes kántortanítói oklevéllel rendelkező román vizsgával bíró férfi és nőtanítók, kik egészségi állapotukat orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Román nyelvtudás és oklevél érvényessége az 1935 d. e. k. i. határozat szerint igazolandó. Pályázati határidő 1939. aug. 1. Kérvények mellékletekkel együtt Lelkeszi Hivatalhoz küldendők: Tarcea, jud. Sălaj.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Igehirdetésünk eredménytelensége.

— Ezékiel 3:1–11 és 16–21. —

Az Ur feddőzik népével. De inti az órállókat is. A nép megérthetné az Ur beszédét, de az nem akarja hallgatni őt. Kemény homloku és megáltalkodott szivü. Ez a nagy büne, s ezért nincs mentség számára. A homályos ajkuak és nehéz nyelvüek hallgatnának reá. Milyen keserü szemrehányás ez a választott nép számára. Éppen a kiválasztottak utasítják vissza a kegyelmet. Ezért van rajtuk az ítélet. Pártos ház a nép, pártott ütött Isten ellen. A Sátán a pártvezér.

Az Ur az ő küldötteiben, kiket órállókul rendelt, jön népéhez. Jön, mint ítélet és kegyelem. Ítélet a meg nem térők és kegyelem a megtérők számára. Küldötteit erőssé teszi Szenleke által. Kemény nyé orcájokat és homlokukat, hogy meg ne rettenjenek a gonosztól. Álljatok ellene az ördögnek és elfut töletek, — írja az apostol. Mi, a magunk erejével ellenállni nem tudunk. Nincs bátorságunk szembe szállni a gonosszal, elfutunk az ördög elől, s az üz, kerget minket. Hiányzik a keresztyéni bátorság. Ezt a bátorságot az Ur adja.

Az órállók ajkáról az ur szava, igéje zeng. Az órállók nem a maguk elhatározásából állanak őrt. »Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket.« (Ján. 15:16.) Az elhivatás az alap. Nem maguktól szólnak, hanem Istentől, ha az szájából szót hallanak. Jaj annak a pásztornak, aki nem az Isten szájából veszi a szót, hanem önmagát prédikálja!

Az órállóknak kettős hivatása van. Kifelé vigyázni ébren, befelé felelni annak, aki küldötte. Két ellentétes világnak az ütközőpontján kell megállnia, s helyzete ezért oly nehéz. Az idő folyamán két történeti típusa alakult ki, két különböző sikba eltolódva: vagy megalkudott a világgal s így a világé lett, vagy kimenekült a világból az aszkétikus remete életbe. Mindkét esetben elveszítette igazi küldetését, őrhelyét, ahová Isten állította, elhagyta.

Mi, az Ige egyházának órállói nem lehetünk egyik típus sem. Nekünk ki kell tartanunk őrhelyeinken. Életünk nem lehet más, mint szakadatlan önemésztődés, állandó vigyázás és szüntelen felelősségérzés Isten és a történelem ítélőszéke előtt. Szivünk a Kálvin pecsétje, az égő sziv, melyet készséggel nyújtunk másnak oda.

Mi az oka mégis a közönynek és hitetlenségnek? Mi az oka igehirdetésünk eredménytelenségének? Miért nem akarják híveink az Igét hallgatni? Miért csal 10 %? Hol van a többi 90 %? Vajjon az eredmény szempontjából nem olyan-e az anyaszentegyház is, mint a szórvány?

Bizonyos, hogy a lelki eredményt láthatólag felmérni nem lehet. De mégis vannak látható jelek is: templomlátogatás, urvacsorázás, áldozatkészség, iratterjesztés stb. S éppen ez, ami hiányzik. A jelek arra mutatnak, hogy nincs evangéliumi élet gyülekezeinkben. Azoknak életében sem látszik meg az evangélium, akik buzgón járnak templomba. Nem beszélve a kemény homloku és megáltalkodott szívűekről, akik nem akarják az Igét hallani, akikről tehát nincs is mit beszélni. Ha pedig azoknak a keveseknek is, akiknek hirdetjük az igét, hiába hirdetjük, felmerül a kérdés: van-e egyáltalán valami értelme az igehirdetésnek? Nincs-e igazsága eszerint a szovjetnek, ahol bezárják a templomokat?

Az eredménytelenség nemcsak a gyülekezetek keményszívűségétől függ, hanem az igehirdető munkájától is. Azért nem tudunk tömegeket megmozdítani, mert erőtelenen és bátortalanok vagyunk. Nem merünk bátran szembenézni a nehézségekkel, a gonosszal. Azért vagyunk erőtelenen és bátortalanok, mert nincs lelki kapcsolatunk az Istennel. Nem halljuk, mert nem is keressük az ő szavát. Nem táplálkozunk eléggé az Igével. Nem akarjuk lenyelni engedelmesen a »türetet« amit Ezékiel lenyelt, az Isten akaratát, s így az Ige a mi szánkban nem »édes méz«, hanem keserű kenyér. Életünk fegyelmezetlen élet. Nem láthatják meg rajtunk mások az evangélium megújító folyama a maga áldásaival elsősorban éppen a mi életünkben ömlene át.

Ha ezt megérezzük, belátjuk, hogy az igehirdetésnek, minden látszólagos eredménytelenség ellenére lehet és van értelme. Csak oda kell mennünk az evangélium tiszta forrásához. A világ, lelke mélyén szomjazik az evangélium után. Csak a forrást nem tudja, hogy hol van. Oda kell vezetnünk. De az utat csak az ismeri, aki már járt a forrásnál. Kényszeríteni oda senkit nem lehet. Ha valaki olyan balga, hogy forrás közelében szomjan pusztul el, az ő baja. Az Ige parncsoló erővel hangzik. Az őrálló kell, hogy intse a gonoszt, akár megtér szavára, akár nem. A meg nem tért gonosz mindenképpen meghal az ő vétke miatt. Ámde ha meg nem intetett, vére számonkérte az őrállótól, ha pedig intelem dacára vész el, az őrálló lelke megszabadult. — Igehirdetésünk eredménye az Ur kegyelmétől függ, aki őrállókat rendelt azért, hogy e kegyelmét rajtuk keresztül mutassa meg.

Ajtay Gábor.

A dialektika teológia mai helyzete.

Írta: Horváth István.

(Folytatás.)

Valamennyi közül legközelebb áll Barthhoz *Alfréd de Quervain*, a baseli egyetem egyik docense, s a németországi hitvalló egyház egyik vezetője, az elberfeldi szeminárium tanára. Kiváló ismerője Kollbrügge holland lelkésznek, aki a múlt században küzdött az Ige uralmáért. Kollbrügge azért fontos, mert Barth teológiája egyik előfutárának tekinthető, akinek predikációira és Heidelbergi Káté magyarázatára Barth nagyon sokat hivatkozik. De Quervain ugyanabban az irányban működik, mint Kollbrügge és Barth. Munkáiban a legaktuálisabb kérdéssel, a törvénnyel s az u. n. természeti rendekkel foglalkozik. Módszere tulnyomólag exegetikai. Systematikus előadásokban sokszor órák hosszát exegetál egyes bibliai verseket.

Másik, hasonlóképp Barth nyomdokain haladó teológus *Heinrich Vogel*. Munkái közül »Das Wort und die Sakramente«, Theol Exh. 35, »Das Wort ward Fleisch«, »Wer regiert die Kirche« a legfontosabbak.

Nagyon a Barth hatása alatt áll a ma élő legnagyobb holland teológus *Hajtjema* is, a gronningeni egyetem tanára. Két pontban tér el Barhtól, az egyik az evangélium és a törvény viszonyának kérdése, melyben Hajtjema álláspontja az, hogy a törvény, evangéliumra előkészít, de van bizonyos tartalmi különbség a kettő között. A másik eltérés a kánon kérdésében van, melyet Hajtjema, ellentétben Barhtal, lezárttnak lát. Erre Hajtjema meglehetősen spekulatív uton jön reá. Szerinte nem csak a Fiúnak, hanem a Szentléleknek is van egy kenózisa, ami a Szentírás kanizálásánál, a zsinatokon történik meg. Itt a Szentlélek magát mintegy megfeszítette azáltal, hogy a Kánont az atyákkal lezáratta.

Barth és a közvetlen köréje csóportosuló teológusok teológiai gondolkodásának formális meghatározója az Isten Igéjéhez való ragaszkodás, materiális meghatározója pedig, ami ebből következik, hogy mindent a Krisztusban vizsgálják. Az en Christó fogalma végig vonul az egész teológián. Nem csak akkor van szüksége erre a fogalomra, mikor a megváltással foglalkozik, hanem a teremtést is csak Krisztusban lehet megismerni, mert minden ő benne és ő reá nézve teremtett, s az ember is csak annyiban lehet a teológia tárgya, amennyiben a Jézus Krisztusban van. Ezért lehetetlenség beszélni teremtési vagy fenntartási rendekről, amelyekben az eredeti teremtési tisztaság valami uton-módon megmaradt volna.

Barhtal még nem régen együtt emlegetett név volt a zürichi

egyetem nagy professzorának neve: *Brunner Emil*. Az ő teológiai gondolkozásának is alapja az Isten Igéje. Ő is az Isten teológusa akar lenni és semmi más. Munkálkodása elején ezért küzd a mystika ellen, mint ami egy feltételezett önkijelentés, ami gátolja az Isten kijelentésének felfogását. »Die Mystik u. das Wort« munkájában a mystika, s annak legjellegzetesebb modern képviselője: Schleiermacher ellen küzd. Az ellen a teológus ellen, aki e munka megjelenéséig a legnagyobb teológus gyanánt tekintetett, sőt egyesek szemében reformátor volt, akinek személye Lutherhez mérhető. Brunner leleplezte nagy munkájában a Schleiermacher nagy tévedéseit. De, sajnos, Brunner nem marad meg állhatatosan, illetve teljesen az Ige mellett. Nemsokára megjelenik nagy christológiája, »Der Mittler«, amelyikben csodálatos erővel fejtegeti a Krisztus Jézus kettős természetét, de a könyv minden nagyszerűsége mellett is van egy kifogásolható része: tagadja a szüztől születést. A szeplőtelen fogantatás szerinte azt jelentené, hogy nem lenne teljesen, mindenben hasonló hozzánk, s ezért elvetendő. Majd 1932-ben jelenik meg, több kisebb munkája után a nagy munkája, ami aztán a két nagy teológust elválasztja egymástól: az Ethikája, melynek címe: »Gebot u. Ordnungen. Három nagy fejezetben: I. a kérdés, vagyis a teológiai ethika problémája; II. a parancs; III. a rendek (a család, a gazdasági rend, a kultúra, az állam, az egyház) tárgyalja. Legsikerültebb az I. rész. Barth kritikáját az a tény hívta ki, hogy Brunner az u. n. rendekről úgy beszél, mint amelyek a bűn dacára megmaradtak a maguk eredeti teremtettségi tisztaságukban, legalább is formálisan. Az en Christo elvével, ha csak »formálisan« is, de szakít Brunner. Nemsokára megírja Barth ellen, barátai kérésére a »Natur u. Gnade« c. iratát, melyben megállapítja, hogy az ember istenképisége csak materialiter veszett el, míg formaliter megmaradt a bűn dacára is, ami nagyjában a humanitással azonosítható. A formális imago Dei az emberben az a természetes kapcsolópont, amelyhez a Kijelentés hozzákapcsolódhatik. Erre felel Barth a »Nein« c. iratban, amelyben reámutat arra, hogy a bűneset következtében az ember teljesen elvesztette a maga istenképiségét, s a kegyelmet semmiképpen nem tudja az ember elfogadni, még a vallás is, mint emberi szellemi jelenség, nem egyéb, mint hitetlenség, ami által az ember az isteni kegyelem, a kijelentés ellen küzd. A Szentlélek a kijelentés subjektív lehetősége, aki bennünk van, mert kitöltött reánk.

A Barth és Brunner egymástól való elszakadása a Zwischen den Zeiten megszűnését vonta maga után. Brunner azóta túlnyomólag anthropologiai kérdésekkel foglalkozik, nagy anthropológiája

már meg is jelent. Nála tehát már ma a legérdekesebb kérdése a teológiának ismét az ember, aki a világban az ellenmondások pergőtüzében él.

Még a szakadás előtt kivált az addig is többé-kevésbé egyéni uton haladó Gogarten, aki a német keresztyén mozgalom egyik vezető egyénisége lett.

*

Néhány pillantást vessünk a *gyakorlati teológiára*. Először is az tűnhet fel, hogy a dialektika teológiában nincs olyan óriási távolságban a gyakorlati teológia a teológia többi részeitől, mint az újprotestáns iheológiában. A gyakorlati teológia ugyanaz, mint az exegetikai és a sistematikai teologia, csak a szempont más. Az egész teológia az egyház Istenről szóló beszédjével foglalkozva, a bibliai teológia annak alapja, a systematikai teológia annak tartalma, a gyakorlati teológia annak célja után kutat.

A legfontosabb gyakorlati teológia disciplina a *homiletika*. Legkiválóbb képviselői Eduard Thurneysen, baseli lelkész és theol docens, továbbá Trillhass, akinek Predigtlehre-je nagyon értékes munka.

Thurnysennek csak kisebb, a Zwischen de Zeiten folyóiratban megjelent cikkekben foglalkozik a homiletika egyes kérdéseivel. Alapelveit homiletikai szemináriumában szegzi le. Legfontosabb ezek közül az, hogy a predikáció nem több és nem kevesebb, mint a Szentírás magyarázása a mai gyülekezet számára. Ezért nem lehet szó u. n. tematikus predikációról, csak textuálisról. A textus az, aminek az egész predikációban uralkodni kell. A dispozió, a felosztást, mindent csakis a textus határoz meg. A prédikáció készítéséhez legfontosabb a textus alapos elemzése, melyek folyamán az egyes fogalmak tisztázása az eredmény. Meditálás alapján meg nézem a gyülekezet helyzetét. Meglátom, mi az Ige mondanivalója. Ekkor már magától kialakult az egész váza a predikációnak, amit csak a textus adhat meg. A predikáció elkészítésénél állandóan arra kell tekintettel lennem, hogy az Ige mit mond. Én csak tolmácsa vagyok az Isten üzenetének.

Liturgikát illetőleg *H. Assmussennek* van egy hatalmas munkája: Gottesdienstlehre, mely több kötetben keresztül jelenik meg. Lutheránus lévén, a lutheri istentiszteletet dolgozza fel. Az első kötetben ad általános liturgikát. Maga Thurnysen a liturgiának nem tulajdonít nagy fontosságot. Különös, hogy a Münsterben még mindig Zwingli istentiszteleti sorrend van. A liturgikai reformmozgalmaktól meglehetősen távol állanak.

(Folyt. köv.)

Tanítók visszamenő nyugdíjjogosultsága.

A legutóbb megjelent 1939. jun. 27-én kiadott nyugdíjintézeti szabályzat egyik nagyon fontos fejezetére kívánom a tanítói kar figyelmét felhívni.

Ez a 12. §. 2. bekezdés.

»A most belépésre kötelezett tagok (tehát azok a tanítók is, akik 1938. jan. 1. előtt nem voltak a nyugdíjintézet tagjai), előző szolgálati éveiket 1927. jan. 1-ig visszamenőleg beszámíthatják, ha azokról az évekről hasonló elbírálás alá eső lelkészek által ugyanazon időre befizetett tagdíj 50 %-t 5 %-os kamattal együtt 24 havi idő alatt egyenlő havi részletekben befizetik. Az érdekelt tagok e szándékukat az alapszabály érvénybeléptének idejétől számított 3 hónap alatt (tehát szept. 27-ig), jogaiknak különbeni elvesztése terhe alatt bejelenteni kötelesek.«

Ez az intézkedés lehetővé teszi a nyugdíjigény megszerzését visszamenőleg 1927. évig.

A fogalmazásból azt lehet következtetni, hogy a tanítók szabadon választhatják meg azt az évet, amelytől kezdve be akarnak lépni, anyagi helyzetüknek megfelelően.

A kérdésben természetesen a végrehajtó-bizottság ill. fellebbezés esetén a kerületi igazgatótanács vagy egyházkerületi közgyűlés fog dönteni.

Lássuk most a kérdés anyagi részét.

Kezdő, család nélküli, falusi tanító esetében hozzávetőlegesen a következő számadatokhoz jutottam:

Aki 1927-től lép be, fizet 22607 leut, 1939 december 31-ig számított kamatokkal együtt. Ez megfelel havi 942 leunak, 1939 szept. 1-től kezdődőleg. Ezenkívül fizetendő még 1940. jan. 1-től Leu 80.— késedelmi kamat, havonként csökkenő összegben.

Az alapösszeg a következő évektől belépők számára így alakul:

1928 —	L 21665.
1929 —	„ 21799. (városi lelkész adata).
1930 —	„ 16215.
1931 —	„ 11160.
1932 —	„ 6696.
1933 —	„ 5483.
1934 —	„ 4359.
1935 —	„ 3635.
1936 —	„ 1798.
1937 —	„ 830.

Az alapösszeg rohamos csökkenésének oka a lelkeszi államségély s ezzel arányosan a nyugdíjintézeti járulék csökkenése.

Különös előnyökkel biztat az 1931. év, mert egész csekély díj befizetésével 1940. jan. 1-re a minimális 10 éves szolgálati idő biztosítható.

A gyakorlati kiszámításnál természetesen ezek a számok módosulni fognak,* számításom azonban eléggé pontos ahhoz, hogy tanítóink ebben a fontos kérdésben tájékozódni és határozni tudjanak.

K. K.

* nevezetesen az öregebb tanítóknál, akiknél a végrehajtó-bizottság bizonyára a velük egykorú korpótlékos lelkeszek járulékait fogja számítani, a magasabb kockázatnak megfelelően.

Az ország belterületeinek légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezéséről

SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Kihirdetve az 1939 március 3-án kelt legmagasabb királyi rendelettel és közölve a Hivatalos Közlöny 1939 évi március 6-i 55. számában, az I. részben.

(Folytatás.)

II. RÉSZ.

A belső terület cselekvő és szenvedő légvédelme terén működő egyesületek együttműködése.

26. fej. A belterület cselekvő és szenvedő légvédelmében a légügyi és tengerészeti minisztériummal együttműködő szervül csak a román királyi léghajós szövetség van elismerve, fiókszervezetei útján.

Bármely más létező társaság, egyesület vagy szövetség, amely jelenleg működik vagy a jövőben kíván működni ezen a területen, csak úgy teheti ezt, ha a FARR fiókjává alakul ezen szövetség szabályzatának feltételei szerint.

27. fej. A román királyi léghajós szövetségnek és fiókjainak a cselekvő és szenvedő légvédelem terén kitejtett működését (előadások, röpiratok, fali táblák, mozgófényképelőadások stb. útján) a légügyi és tengerészeti minisztérium vezeti, (a belterület légvédelmi parancsnoksága.)

28. fej. A román királyi léghajós szövetség és fiókjainak a légvédelem terén kifejtett működésére vonatkozó részleteket ezen törvény szabályzata fogja megállapítani.

IV. RÉSZ.

Az ipari és kereskedelmi vállalatok cselekvő légvédelmének szervezésére szolgáló anyagi eszközök.

29. fej. Az összes ipari és kereskedelmi vállalatok akár bármily jellegű társulatként alakultak, akár egyéni cég alatt, kötelesek használatba venni a légi támadások elleni cselekvő védekezéshez szükséges műszaki eszközöket.

Kivételnek ezen kötelezettség alól azok a bármily jellegű társulatok, amelyeknek jegyzett tőkái és alapjai az 1937 dec. 31-én lezárt mérlegben legfeljebb 1 millió leut tesznek ki, valamint azok az egyéni cégek, amelyeknek tőkéje nem haladta túl ugyanazon időpontban a 2 millió leut.

30. fej. A légi támadások elleni cselekvő védekezés céljából a 29. fejezetben foglalt kötelezettségnek alávetett vállalatok két csoportra oszlanak.

a) Azok a vállalatok, amelyek messze fekszenek egymástól s amelyek nem léphetnek be közös védelmi szervezetbe, kötelesek különálló rendszerben szervezni a légvédelmet.

Ezeket a vállalatokat a légügyi és tengerészeti minisztérium határozatával elkészített és jóváhagyott kimutatásba jegyzik fel.

A fentemlített vállalatok kötelesek beszerezni saját anyagi eszközeikből az egész cselekvő védelmi anyagot, a légügyi és tengerészeti minisztériumtól megállapított tervből folyó harcászati szükségletek szerint.

b) Azok a vállalatok, amelyek egymás közelében fekszenek, s amelyek közös védelmi szervezetbe egyesülhetnek, látható központok szerint, kötelesek hozzájárulni annak a légi támadás elleni cselekvő védekezési anyagnak a beszerzéséhez, amely szükséges annak a látható központnak, amelybe tartoznak.

31. fej. A 30. fejezetben a) pont alatt érintett vállalatok számára a szükséges műszaki eszközöket a helyszínen a légügyi és tengerészeti minisztérium terve alapján 5 tagu katonai bizottság fogja megállapítani, még pedig;

- A belső terület légvédelmi parancsnoka, mint elnök;
- az illető légi körzet parancsnoka;
- az illető légvédelmi belterületi öv parancsnoka;
- egy magasabb rangú repülőtiszt, akit a légierők parancsnoka nevez ki;
- egy magasabb rangú tiszt, a nagyvezérkar képviselője, mint tagok.

A katonai bizottság jegyzőkönyvét a légügyi és tengerészeti

minisztériumhoz terjesztik fel jóváhagyás és a szükséges anyag árának megállapítása végett.

Úgy a jóváhagyást, mint az anyag árának megállapítását különleges bizottság végzi, amely áll a következőkből:

- A légi erők parancsnoka mint elnök;
- egy magasabb rangú repülőgép mérnök-tiszt;
- egy ügyvéd a légügyi és tengerészeti minisztérium jogügyi osztályából.

A bizottságot királyi rendelettel nevezik ki, a légügyi tengerészeti minisztérium előterjesztésére.

A különleges bizottság jóváhagyó és értékelő határozatát a vállalattal a légügyi és tengerészeti minisztérium, a nemzeti repülő-alap pénztára közli.

(Folyt. köv.)

| ■ ■ ■ ■ ■ | H I R E K | ■ ■ ■ ■ ■ |

Jugoszláviában konferenciára hívta össze Ágoston Sándor püspök a lelkészeket feleségeikkel együtt Bácsfeketehegyre július 4—8-ig. Az utolsó napra a gyülekezeti munkások és a vasárnapi iskolai vezetők is hivatalosak voltak.

A Református Élet telepítési mozgalma. Néhány héttel ezelőtt a Református Élet rövid cikkben jelentette be, hogy egy nyolc gyermekes családot akar letelepíteni a Dunántulra. Ehhez 3000 Pengő szükséges, ami csakhamar összegyűlt a protestáns katonai lelkészség adományából és július 7-én már birtokba iktatták Szolnok Imre nyolc gyermekes családapát Gyöngyösmelléken, ahol megvettek neki egy két szoba konyhás lakású házat 3646 négyszögöl szántófölddel és erdővel, 500 négyszögöl réttel és legelő joggal. Ezt a birtokot azzal a feltétellel kapta, hogy 1940-től kezdve egyelőre évenként 40 P-t törleszt vissza és hogy magát református vallásához mel-

tóan kell viselnie. A 3000 P-ön kívül több is van már, amely további telepítésre szolgál.

Az ORLE konferenciájának fontosabb tárgyai. Mitosz vagy kijelentés. Aktuális dátumok. A vallásoktató és a gyülekezet. A református gyülekezet éneke, (Kálvin első énekeskönyve megjelenésének 400. évfordulója alkalmából.) dallamok bemutatásával. Igehirdetés és politika. A református munkás-mozgalom. A népfőiskola jelentősége. Külön konferenciát tartanak a vallásoktató lelkészek, a segédlelkészek és a református nők. Az Országos Presbiteri Szövetség is megtartja évi — VII. — kongresszusát.

ÉRTESÍTÉS. Szeretettel értesítem azokat, akik »Sirjatok a sirókkal« c. temetési kötetemre előfizettek, illetve megrendelték, hogy a könyv nyomás alatt van és mihelyt megjelenik, azonnal küldeni fogom. Addig még előfizetéseket a meghirdetett kedvezménnyel elfogadok. Debreczeni István.

A katonai előképzőre kötelezett theologiai hallgatókat felhívom, hogy a beiratkozásra hozzák magukkal a nyári előképző kötelezettségük teljesítését igazoló bizonyítványukat. — Kolozsvár, 1939. júl. 4. Gönczy Lajos theol. igazgató.

Az ifjúság szolgálata. A szatmári Bethlen G. I. K. E. és leányszövetség minden egyházépítő munkából igyekszik kivenni mint a múltban is a reáeső részt és örömmel ragadott meg minden alkalmat, hogy az evangélium ügyét egyházunkon belül szolgálja. Azok között a szolgálatok között, amelyeket az ifjúság az egyházban végzett talán minden más szolgálatnak elébe kerül az a munka, amelyet az ifjúság a kültelki templom felépítésének előmozdítása érdekében végzett és végez most is. A kültelki asszonyok Nőszövetsége mellett egyetlen más egyházi alakulat sem tette ugy magáévá a templom felépítésének az ügyét, mint az ifjúság. Az ifjúság azt tette fel magában, hogy a torony építésének a költségeiből az ács és bádogos munkálatokat teljes egészében fedezni fogja. Ezideig már a két ifjúsági bibliakör 40.000 Leit adományozott a fentnevezett célra és ugyancsak erre a célra adományozta az ifjúság az anyáknapijának és a legutóbbi műkedvelői előadásának a jövedelmét, ami 14.000 Leit tesz ki. Ezidőszerint tehát az ifjúság 54.000 Leit adományozott a kültelki templom építésére.

Megszüntetik a vasárnapi vásárokat. A debreceni egyház presbiteriumának júl. 15-iki gyűlésén örömmel vették tudomásul, hogy az orsz. vásárt január 1-től nem vasárnap tartják.

A debreceni nyári egyetem, melyet évek óta minden esztendőben megtartanak, amely ma már Európa leghiresebb nyári egyeteme, aug. 1—18-ig tart. Ingyen vizummal és féljeggyel lehet utazni és ez alatt az idő alatt több utat lehet tenni Debrecenből Magyarország különböző helyeire féljeggyel. Több nyelven lehet előadásokat hallgatni és nyelvleckéket is tartanak. Amellett kedvezményesen részesülhetnek mindenben és kirándulásokban is vehetnek részt.

Országos Protestáns Napok Budapesten. A magyar protestánság átfogó társadalmi egyesülete: az Országos Bethlen Gábor Szövetség a reformáció emlékünnepével kapcsolatban ez év október végén országos protestáns napokat rendez Budapesten. Ezek a napokon testvéri találkozóra gyűlnek össze az egész ország protestánsai, hogy tanubizonyságot tegyenek élő evangéliumi hitükről, protestáns öntudatukról és a protestantizmusnak — a történelmi múltban gyökerező — elhivatottságról. Az országos protestáns napokon nagyszabású ünnepélyek és megmozdulások történnek. Közös istentiszteletek, előadások, protestáns szerveknek közös megbeszélései. A protestáns napokra felutazók vasuti kedvezményben részesülnek. Már most felhívjuk olvasóink szives figyelmét a magyar protestánsoknak erre a nagyszabású történelmi megmozdulására. A protestáns napokról későbbi időpontokban részletes tájékoztatást adunk. (Az országos protestáns napok rendezőbizottságának címe: Országos Bethlen Gábor Szövetség, Budapest, IV., Semmelweis-utca 17).

100 éves a debreceni Dóczy intézet. A híres református leánynevelő intézet az elmúlt iskolai évben töltötte be fennállásának 100-ik esztendejét. A debreceni egyház előjárósága 1830 május 31-én határozta el, hogy olyan leánynevelő intézet állíttassék fel, ahol a növendék és alsóbb iskolákat végzett leánygyermek a rendes aszszonyi munkákon kívül muzsikát, rajzot, táncot és némely más, nemükhöz alkalmaztatott, a társaságos életre szükséges tudományokat is tanuljanak. Az intézet azonban csak 1838-ban nyílt meg egyéves tovább-

képző tanfolyam alakjában. Nagyobb fejlődést 1874-ben nyert, mikor igazgatójául Dóczy Geodeont választották meg, kinek nevére nevezik ma is a szépmultu és most már hatalmas iskolát. Ma is öt tagozatból áll: 6 tanerős elemi iskola, polgári leányiskola és továbbképző, tanítónőképző két gyakorló-iskolával és leánygimnázium. 100 évvel ezelőtt 30 növendékkal nyílt meg és ma másfélezer a számuk.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond,

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4581—1939-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi alárendelt egyházi és iskolai hatóságnak.*

Tudomásvétel és szigorú mihez tartás végett közlöm a vallásügyi miniszterium alábbi rendeletét:

»30.530—1939. Domnule Episcop, Fiind informați, că printre credinșii reformați circulă colecția de cântece »Énekeskönyv a magyar reformátusok használatára,« în care se află și imnul național maghiar, a cărei intonare la serviciile religioase a fost interzisă, avem onoare a vă ruga să binevoiți a lua măsură să se retragă din circulație susamintită colecție de cântece, spre a se evita, pe viitor, orice neplăceri cauzate preoților sau învățătorilor de către organele administrative, care au obligația de a le confisca.«

Azaz magyarul: Tudomásunkra jutott, hogy a református hivek közt, forgalomban van »Énekeskönyv magyar reformátusok használatára« című énekeskönyv, amelyben megvan a magyar nemzeti himnusz is, amelynek éneklése meg van tiltva. Van szerencsém kérni, szíveskedjék intézkedni, hogy a fentemlített énekeskönyv gyűjteményt vonják ki a forgalomból. Így a jövőben ki lehet kerülni minden összeütközés a lelkészek vagy tanítók és a közigazgatási hatóságok közt, mert ezeknek kötelességük az ilyen énekeskönyveket elkobozni.

A lelkész urak figyelmeztessék a hiveket, hogy ha esetleg olyan énekeskönyvük van, amelyben benne maradt a magyar Himnusz és a Szózat, ezeket vágják ki. Az egyház vagy az iskola birtokában levő énekeskönyvekből pedig a lelkész és tanító urak távolítsák el azokat.

Többször kiadtam már hasonló tartalmu rendeletet, s ezért a leghatározottabban kijelentem, hogy ha ezen rendeletem meg nem tartasa miatt bárkinek kellemetlensége támadna, azért az egyházkerület magától minden felelősséget elhárít.

A püspöki hivatalban beszerzett énekeskönyvekért a felelőséget a püspöki hivatal viseli.

Oradea—Nagyvárad, 1939 július 17. Atyafiságos szeretettel: Püspök ur távollétében: Csernák Béla egyh. ker. főjegyző.

4505—1939-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A Nemzeti Nevelésügyi Minisztérium 108.009—1939. sz. rendelete értelmében közlöm, hogy erkölcsi bizonyítványokat kizárólag az illetékes törvényszék elnöke állithat ki. Más hatóságokhoz fordulni céltalan is, mert az összes rendőri, közigazgatási és csendőri hatóságok utasítást kaptak, hogy ne állítsanak ki erkölcsi bizonyítványokat, mert erre nincsen törvényes felhatalmazásuk. Oradea, 1939. július 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

4266—1939-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Mt. Esperesi és lelkeszi hivatalnak.* A vallás és művészetügyi miniszter ur 27292 sz. leiratával megküldte a belügyminiszter urnak 41248—1939. sz. átíratát, mely szerint mindazok, akik erkölcsi bizonyítványukat akarják bármi oknál fogva megszerezni, melyből megállapítható, hogy polgári és politikai jogaik csorbitatlan birtokában vannak, a II. Károly király büntető-törvénykönyv 645. és következő §§-ai értelmében az illetékes Törvényszék elnökéhez intézett kérvényre a bűnügyi nyilvántartás alapján állithatók ki.

A jövőben tehát ilyen tárgyú bizonyítványok sem a közigazgatási, sem rendőri és csendőri hatóságok által ki nem állíthatók, miután ezeknek hatásköréből az kivételt.

Oradea, 1939. július 19. Atyafiságos szeretettel: Püspök ur helyett: Csernák Béla s. k. egyházkerületi főjegyző.

Jelentés a vallástani kézikönyvek pályázatának eredményéről. Egyházkerületi közgyűlésünk 1937 évi 38-c határozatának 7. bekezdése alapján kijelölt bíráló-bizottság július hó 10-én egyeztetette össze a bírálók véleményét.

A bizottság az I. oszt. pályamunkák közül a *Jöjjetek énhozzám mindnyájan* és *Bízzatok én meggyőztem a világot* jeligéjű pályamunkákat alapos átdolgozás után használhatóknak minősítette, s a szerzőket szűkebb pályázatra szólította fel 1939 szept. 1. határidővel. A jeligés leveleket a bizottság nem bontotta fel. A szerzők megbízottjuk útján vagy magánlevélben kérjék ki a tanügyi előadótól a bírálói véleményeket, esetleg a pályamunkákat is.

A II. oszt. pályamunkák közül a *Bízva bízzál* jeligéjűt a bizottság elfogadta s utasította a szerzőt, Szendrei Dénes margitai lelkeszt, hogy a bírálótól ajánlott stilisztikai és tartalmi módosításokat aug. 15-ig eszközölje.

A III. oszt. pályamunkák közül elfogadja a Keressétek Isten országát jeligéjű pályamunkát, u. a. feltételek mellett. Szerzője Szendrei Dénes margitai lelkész.

A IV. V. VI. o. pályázatot a bizottság eredménytelennek nyilvánítja, s a Püspök urat új pályázat hirdetésére kéri fel, a bírálati megjegyzésekben körvonalazott feladatok bevonásával.

Elfogadja a bizottság a VII. o. pályamunkát a másik két elfogadott pályamunka feltételei szerint, azonban az átdolgozási határidőt 1939-ben állapítja meg, mert a tankönyv forgalomba hozatala csak későbbre várható a jelenleg használatos tankönyv jóváhagyásának lejárta után. Szerzője: Gy. Kovács ..... ombodi lelkész.

A verses imádságokat (jelige Máté 21, 16.) a bizottság nem fogadta el.

Szükségesnek tartja a bizottság nyomatékosan rámutatni a pályázat eredménytelenségére. Állandóan panaszkodnak a vallás-tanítók a rossz tankönyvek ellen, s elfeledkeznek róla, hogy bírálatot mondani csak az jogosult, aki maga is képes és hajlandó *dolgozni* azért, hogy jobb tankönyveink legyenek. Annál elszomorítóbb ez az eredménytelenség, mert a pályanyertes munka tisztességes anyagi hasznot is biztosít szerzőjének.

Ellenben dícsérettel emeli ki a bizottság a Máté 11, 28. jeligéjű pályamunkák szerzőjének szorgalmát és jóindulatát. Sajnálja, hogy ezzel nem párosult kellő tárgyi tudás. Igyekezék hiányosságait a bírálói megjegyzések alapján pótolni s ne kedvetlenítse el, hogy az eredmény ezuttal elmaradt.

Az összes el nem fogadott pályamunkák a tanügyi előadónál átvehetők. Igazolással a jeligés levél címét kell feltüntetni. A püspöki hivatal a jelige ismerőjét felhatalmazottnak tekinti a pályamunka átvételére, s ezzel az ismeretlen szerzővel szemben minden felelőségtől mentesül.

A bíráló-bizottság jegyzőkönyvéből:

Kursinszky Kálmán,
tanügyi előadó.

Pályázat tanári állásokra. A satu-marei-szatmárnémeti református főgimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet a következő tanári állásokra: román, magyar, francia, német nyelv, történelem, földrajz, filozófia, mennyiségtan, természettan-vegytan, természetrajz, rajz, ének-zene és református hittan. Okmányokkal felszerelt kérések július 31-ig küldendők be a főgimnázium igazgatóségához. A választást a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Elnökség erősíti meg.

Pályázati hirdetés. A szatmári Református Leánygimnázium Igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy román-francia, egy földrajz-természetráji és egy történelmi tanszékre. Pályázhatnak református vallásu, licenția-val és pedagógiai szemináriumi végzettséggel rendelkező tanárnők. Az examen de capacitate-val rendelkezők előnyben részesülnek. Fizetések a királyhágómelléki egyházkerület megállapítása szerint. Okmányokkal felszerelt kérések 1939 július 31-ig a szatmári Református Leánygimnázium Igazgatóságához, Satu-mare, Str Mihai Viteazul No. 6. küldendők.

Pályázati hirdetés. A tarceai ref. egyháztanács a lemondás folytán megüresedett ideiglenes kántortanítói állásra pályázatot hirdet a következő feltételek mellett: Fizetés: 1. Természetbeni, a kor igényeinek megfelelő lakás, gyümölcsös és veteményes kerttel. 2. 20 hold föld (1200 ölével számítva), melynek adóját az egyház fizeti. 3. 8 legeltetési jog. 4. 8 (nyolc) m³ tűzifa beszállítva. 5. 21 Hl és 60 l rozs kántori fizetés a hivektől. 6. Beiratási díj minden gyermek után 25 Lei cca 1000 Lei. 7. Minden iskolásgyermek után 30 liter cca 12 Hl rozs a hivektől. 8. Stóla az e. ker. határozata szerint. Kötelesség: I—VII. osztályok állami és egyházi tanterv szerinti tanítása, kántori szolgálat végzése harmóniummal, esetleg dárda vezetése, belm. ügyekben segédkezés és egyházi jkv. vezetése. Pályázhatnak törvényes kántortanítói oklevéllel rendelkező román vizsgával bíró férfi és nőtanítók, kik egészségi állapotukat orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Román nyelvtudás és oklevél érvényessége az 1935 d. e. k. i. határozat szerint igazolandó. Pályázati határidő 1939. aug. 1. Kérvények mellékletekkel együtt Lelkészi Hivatalhoz küldendők: Tarcea, jud. Sălaj.

Pályázat a szamosdarai ref. helyettes kántortanítói állásra. **Javaldalom:** 1. Lakás gyümölcsös kerttel. 2. 13 köblös szántó, 3 köblös kaszáló, melyek adóját az egyház fizeti. A földek I. osztályuak. 3. 8 köből (32 véka) buza a hivektől. 4. 12 méter kemény tűzifa beszállítva. 5. Minden iskolásgyermek után 1 véka szemes-tengeri. 6. Segélyek kerülettől, államtól, melyekért az egyház nem vállal felelősséget. 7. Stóla a kerületi megállapítás szerint. — **Kötelességek:** I—VII. osztályu osztatlan vegyes iskolában a tanterv szerinti tanítás, az állami és egyházi hatóságok rendeletei szerint. Kántori szolgálat (orgona nincs). Belmissziói munkában Közreműködés, egyházi jegyzőség, lelkész helyettesítése akadályoztatása esetén. — **Pályázati határidő** augusztus 10. Pályázhatnak az állami és egyházi körülményeknek megfelelő képesítéssel bíró férfi és nőtanítók. — **Megjegyzés:** Az iskola nyilvánossági jog nélküli. Az állásra való megbízás 1939 szeptember 1-től 1940 szeptember 1-ig szól. A volt tanító elmozdítása miatt a lakás, kert és a fizetés 1/3-a az elmozdított tanító részére van biztosítva, annak távozásáig, ami az őszi hónapokban bekövetkezik, amennyiben ügye a legfelsőbb bíróság előtt van. Pályázatok a lelkészi hivatalhoz küldendők. Pályázók alávetik magukat a 75—1934. számú kerületi intézkedésnek. Lelkészi hivatal címe: Dără, Jud. Sătmar.

Pályázati hirdetés. A nagybányai ref. egyházmegyébe kebeleztetett csengerbagosi ref. egyház pályázatot hirdet ref. elemi népiskolájánál helyettes kántor-tanítói állásra azzal a kijelentéssel, miszerint megválasztandónak kilátása lehet, hogy a szolgálatokban való jól működése esetén presbitérium őt az egy év leteltével rendes tanítónak megválasztja. *Javadalom:* az egyház pénztárából havi előleges részletekben kiszolgáltatva egy évre 24,000 (huszonnégyezer) Lei. *Kötelessége:* az I—VII. osztályu elemi népiskola vezetése, növendékek tanítása az előirt tanterv szerint. Vasárnapi iskola vezetése és általában mindennemű belmissziói munkában való közreműködés, segédkezés. Dalárda vezetése, oktatása. Kántori teendők ellátása, szükség esetén lelkész helyettesítése. Pályázhatnak olyan okleveles, román vizsgával bíró, orgonázni is tudó tanítónők, akik a 3003—1925-II. számú püspöki körrendeletnek megfelelnek. A megfelelő okmányokkal kellően felszerelt pályázati kérvények 1939 augusztus 10-ig a csengerbagosi ref. egyház presbitériumához intézve — ref. lelkészi hivatal címén, Doba, Jud. Sătmăruș, — küldendők, A választás 1939 augusztus 18-án lesz, mely időre pályázók bemutatkozás és próbaéneklés végett személyesen is megjelenhetnek a fent megnevezett egyházban, uti- vagy bármi más egyéb költségük megtérítésére azonban az egyház részéről nem számíthatnak. *Presbitérium.*

Pályázati hirdetés. Az érendrédi ref. egyház pályázatot hirdet az általa fenntartott elemi iskola üresedésben levő II. tanítói, illetve tanítónői állásra. *Javadalom:* 1. lakás kerttel. 2. 24,000, azaz huszonnégyezer Lei, illetve az egyházkerület által megállapított fizetési minimum a megfelelő korpótlékkal készpénzben fizetve. Ebből 10,000 Leit az egyházkerület folyósít 100 k. segély címen. 4. Az esetleges államsegély. *Kötelesség:* A felsőbb, illetve a presbitérium által megállapított osztályok tanítása, belmissziói munkában való segédkezés és akadályoztatás esetén kántor helyettesítése. Pályázhatnak román vizsgával bíró tanítók, illetve tanítónők, akik az egyházi és állami törvények, illetve rendelkezések által előirt feltételeknek megfelelnek. Egészségi bizonyítvány okvetlen szükséges. A kellőképpen felszerelt pályázatok az érendrédi ref. lelkészi hivatal címére, Andrid, Jud. Sălaj, küldendők be augusztus 10-i határidőig. Személyes megjelenés és bemutatkozás előnyös. Megválasztás esetén az utazás költségét megtéríti a presbitérium.

Pályázati hirdetés. A kiskereki ref. egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra 1 évre helyettesi minőségben, amely alatt fizetés: lakás és kert, továbbá 18.000 lei készpénzben vagy természetben. Jövőre az állás véglegesen betöltetik díjlevél alapján. — *Kötelességek:* 1—7. osztály vezetése, kántorság, egyházi jegyzőség, belm. tevékenység, lelkész akadályoztatása esetén helyettesítés. Az állás f. év szept. 1-én foglalandó el. Pályázhatnak férfitanerők. Szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények a hirdetés megjelenésétől számított 3 héten belül e címre küldendők: Ref. Lelkészi Hivatal, Cherechiu, p. u. Săcueni, jud. Bihor. Személyes megjelenés — saját költségén — ajánlatos.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

— református —
papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak főveggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig változóak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent

KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV

szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

A lelkipásztor és tanító viszonya.

— Az Érmihályfalvai Tanítóikör folyó évi piskolti gyűlésén tartott előadás. —

A lelkipásztor és tanító viszonya kérdésének tárgyalásánál elsősorban egy olyan általános elvi meghatározásra van szükség, mely gyakorlati szempontból is érvényes és iránytadó az élet minden területén. Ugyanis a lelkipásztor és tanító közötti viszony megállapítása nyomán felmerülő kérdések elaprózódnak és éppen annyira ezerarcuvá lesznek, mint amennyire ezerarcu maga az élet. Éppen ezért, az élet minden egyes felmerülő, vagy felmerülhető esetére érvényes és találó utmutatást adni lehetetlen lenne — viszont az általános elvi meghatározás olyanná lehet kezünkben, mint az az üvegprizma, mely a reávetődő napsugarat alkotószíneire bontja szét — s így érvényes utmutatást és feleletet adhat kérdéseinkre.

Érdekes lenne figyelemmel kísérni és meghuzni a lelkipásztor és tanító utját a történelem évszázadain át. Megpihenni a forrásnál, ott ahol a széthullani készülő római világbirodalmat összefogja az ereje teljében levő, elindulása pontján álló, ifju keresztyén egyház. Ahol a gyülekezet vezetői, az episzkoposzok, a presbiterek és a doktorok vagy tanítók csak a szolgálat milyenségében, de nem rangban különböznek. Majd pedig látni a feladat és hatáskörök különválását és ezzel együtt a hivatalok kialakulását. Ebben az elsőbbségért folyó versengésben még a keresztyén egyház is két részre szakad — 1054 — de a papi és tanítói hivatal, ha külső formájában nem is, de lényegében még mindig azonos. A nevelés és iskoláztatás ügye évszázadokon keresztül teljesen az egyház kezében van s így tanítói is nagyobb részben világi vagy szerzetes papok. A tanítás célja is elsősorban papi pályára való előkészítés, vagy a legfelsőbb társadalmi osztályok ifjainak nevelése. A középkor végén kialakuló polgári osztály az, amelyik a figyelmet az egyház addigi skolasztikus orthodox neveléséről a reális élet kérdéseire irányítja s kiinduló pontjává válik azoknak a reformmozgalmaknak, melyek a reneszansszon és a humanizmuson keresztül a reformációban csucsosodnak ki. Mai értelemben vett népnevelésről azonban még mindig nem lehet beszélni, bár kétségtelen, hogy a reformáció

óriási lépésekkel vitte előre az iskoláztatás ügyét — azonban a tanítói hivatásnak a papitól való teljes különválása kb. erre az időre esik. Igaz, hogy az iskoláztatás ügye nagyobb részben még mindig az egyház kezében marad, de Comeniuson, Rousseauon, Pestalozzin, Herbarton keresztül már eljut a legujabb időkig s azal együtt az iskoláztatás államosításáig és a felekezeti iskoláknak állami irányítás alá helyezéséig. A tanító pedig a jó állampolgárrá való formálás célját kitűző népnevelés faktorává lesz.

Minekünk azonban különösképpen ki kell hangsúlyoznunk, hogy a tanító — önként értetődő, hogy itt csak hitvallásos iskoláink tanítóiról beszélünk — éppen úgy, mint a lelkipásztor minden mást megelőzőleg az egyház, még helyesebben Isten Igéjének szolgálatában áll. Ugy amint azt a II. Helvét Hitvallásunk mondja »Isten az ő egyházának egybegyűjtése, alapítása, kormányzása, fenntartása végett mindenkor alkalmazott szolgákat,... akik nem-csupán szolgák gyanánt tekintendők, hanem úgy, mint Isten szolgái, akik által Isten az emberek üdvösségét munkálja« — XVIII fejezet. — Az első korinthusi levél 4:1 versében pedig Pál apostol maga mondja »ugy tekintsen minket az ember, mint Krisztus szolgáit és Isten titkainak sáfárait« — majd »hyperiták«-nak, alárendelt evezősöknek nevezi, akiknek egyedül a kormányosra, Krisztusra kell figyelniük s annak parancsaitól függenek teljesen. Nem szabad elfelejtenuünk, hogy a »sok minden« között ez az »egy szükséges.« Mert lehetnek lelki és szellemi vezetői a falunak, képviselői és előharcosai a kulturának, kristályosodási pontjai a társadalmi életnek és szükséges, hogy azok is legyenek — de elsősorban, feladataik és hivatásuk lényegét tekintve, az Isten Igéjének szolgái.

Ez a közös jelleg, tudniillik, hogy az Ige szolgálatában a keresztyén nevelésben és egyházépítésben munkatársak határozza meg egymáshoz való viszonyukat az élet minden területén.

Ha már most, követendő normának tartjuk, hogy az iskolai tanításban pl. a történelem Isten kezemunkáját kell megmutassa az évszázadok eseményeiben s minden más tantárgy az Ő mindenünnen visszatükröződő dicsőségéről kell bizonyosságot tegyen — hogy a vallástanítás nem más, mint igehirdetés — akkor világosan láthatjuk a lelkipásztor és tanító egy cél szolgálatában álló munkáját: a Krisztusba vetett hit erejével evangéliumi keresztyén jellemeket nevelni Isten dicsőségére.

Csak közbevetőleg említem meg, hogy a tanügyben általánossá lett liberális és racionalista tanítási és nevelési elvekkel szemben ma már országunkban is új hangok csendülnek meg. Így pl. hasonló megállapítást tükröz a »Școala Noastră« c. tanügyi lap

egyik cikke is, amikor így ír: »Az iskola közvetlenül kell befolyásolja a gyermek keresztyén szellemben való nevelését. A tanítás és nevelés programját az az alapelv kell meghatározza, hogy a vallás nem egy tantárgy, hanem a tanítást és nevelést vezető principium. A tanító vallásos érzülete jellemének meghatározó vonása kell legyen.« (XIV. évf. 10. szám. Gr. Pupara: Educatia religioasa.)

A lelkipásztor és a tanító — írja Makkai Sándor — »alkossanak baráti közösséget családjaikkal együtt. A köztük levő öntudatos szeretetközösség, életük belső megegyezése pedig legyen a gyülekezet egészséges életének magva és mintája.« (Az egyház missziói munkája.) A lelkipásztor, amint azt egyházi törvényeink megszabják, »a tanító iránt szeretettel viseltessen, őt jóakarattal tanácsolja és vezérelje« — I. tc. 143. §. — nem felejtve el, hogy pásztorra tartozik lenni az ő tanítótestvérének is, aki éppen ezáltal, hogy az egyház munkása, még inkább Isten kegyelmére szorult lélek vele együtt. A tanító pedig »ugy magán, mint családi életben a vallásosság, egyháziasság és jóerkölcsök ápolásában, az istentiszteleti cselekvények gyakorlásában nemes példaadással tartozik előljárni« (u. e. VI. tc. 23. §.)

Azért amikor a megnemértés, vetélkedés, vagy kölcsönös vádaskodás teszi áldatlan viták és harcok színhelyévé a lelkipásztor, tanító és családjaik otthonát — milyen jó lenne megérteni és valósággá váltani, hogy aki első akar lenni, legyen a szolgálatban, a megbocsájtásban és szeretetben az első. Isten a tanítót a lelkipásztorra és a lelkipásztort a tanítóra bizta, hogy növekedjen mindegyik a másikért való felelősség hordozásában és a szolgálatában.

A szolgálati, társadalmi és családi élet területein kívül még a közös veszedelem ellen való védekezés is egymásra utalja a lelkipásztort és a tanítót. Szolgálati helyükön, mint egy előretolt őrség, elszakadva a tudományos élet forrásától a teológiától és tanítóképző-intézettől, azok könyvtáraitól és minden továbbképzést lehetségesítő támogatástól egyformán ki vannak téve a megnemértéssel járó meghasonlás, másoktól való elvonulás vagy éppen a környezethez való áthasonulás veszélyének. Ezen a téren is az összefogás, egymás megértése és támogatása teszi képessé feladataik betöltésére és arra az elnyerni óhajtott belső nyugodtság megszerzésére, amit Tolsztoj, a nagy orosz író így fogalmazott meg: »Nincs nyugta sem annak, aki világi célok miatt az emberek között él, sem annak, aki szellemi célok miatt magányban tölti életét. Nyugalmat csak az ér el, aki emberek között azért él, hogy az Istent szolgálja.«

Nem lehet semmi kétségünk, hogy a lelkipásztor és a tanító valóban ezt a célt kell betöltse — emberek között, emberekért Istent, az Ő dicsőségét szolgálni.

*Horváth Viktor,
érmihályfalvai s. lelkész.*

Lelkészi értekezéslet Ujkisodán.

A temesvári lelkészi kör július 12-én Ujkisodán tartotta meg értekezésletét, amelyen az összes körhöz tartozó lelkészek résztvettek.

A reggeli bibliaórát Ajtay Gábor vezette be Ezékiel III. 4—11, 17—21. versei alapján. A megbeszélések alatt mindjobban megvilágosodott előttünk az őrtálló nehéz és sok bátorságot igénylő feladata.

Debreczeni István elnök megnyitójában azon reményének adott kifejezést, hogy ezután évente legalább két lelkészi értekezésletet fogunk tudni tartani, majd szeretettel köszöntötte a vendégként jelenlevő Keresztes József e. m. értekezéslet elnököt.

Elekes Gyula, mintaszerű jelentést olvasott fel szórványairól, melyből megismerhettük a lippai egyházhoz tartozó szórvány-hivek szellemi és anyagi állapotát. Egy elhangzott indítvány szerint helyes volna, ha a nagyobb és tehetősebb egyházak, szórványokat testvérikké fogadnának, gondoskodván róluk.

»Egyházkerületünk és a debreceni kollégium« c. gondolat-sorozatban Debreczeni István lelkésztestvérünk azt az értékes munkát vázolta, ami elérhető lenne azon esetben, ha minden lelkész a saját egyházában lelkiismeretesen feldolgozná a található adatokat. Ezek lelkészi körönként és egyházmegyénként összesítve foglalható.

A női presbiterek c. megbeszélést Bokor Sándor lelkész vezette be.

Az igehirdetés ellenőrzésével kapcsolatban helyesnek találta az értekezéslet és tanácsolta, hogy a lelkészek egymásnak küldjék el bírálat céljából megírt beszédeiket. Elfogadtatott azon indítvány, hogy már az ezután elhangzó előadások is a soron következő vall. estélyen megbiráltassanak.

Lelkész-kör megbizta Nits Istvánt, hogy az általa felvetett ref. üdülő-telep létesítésére, az anyagiakat magában foglaló pontos tervezetet dolgozza ki, nem feledkezve meg arról sem, miképpen teremthetők elő az anyagiak.

Az esti vallásos-estélyen Elekes Gyula, Kiss Géza, Magyary Sándor, Nits István lelkészek és a kisodai gyülekezet tagjai működtek közre.

A szórványkérdés

a lippai református egyházközség missziói körében.

I.

A lippai református egyházközség szórványterülete jelenleg az aradmegyei radnai járás és a temesmegyei lippai járás egészére terjed ki, 64 polgári községet foglal magába, egy közel 100 km-es átmérőjű területen. Ezen a területen és éppen Lippán már a reformáció idejében találkozunk anyaszentegyházunk nyomaival. Ugyanis maga Szegedi Kis István »a magyar Kálvin« miután Temesvárról kiüldöztetett, Lippán folytatja munkásságát olyan eredménnyel, hogy ismételten felhívja magára Temesvár rekatolizáló törekvésektől fűtött urainak a figyelmét és értékes könyvtára nagyrészenek a hátrahagyásával tovább kénytelen menekülni Mezőtúr felé. Valószínűleg az ő munkájának az eredménye, hogy Lippa már az 1540-es években olyan református tanodával (középiskolával) rendelkezik, ahonnan pl. Lippai Kristóf egyenesen a wittembergi egyetemre megy tovább tanulni, amint azt Eisenkolb Aurel középiskolai tanár 1912-ben megjelent »Emlékezetességek Lippa város és környékének multjából« című munkájában megjegyzi Arad vármegye dr Márki Sándor egyetemi tanár által írott monográfiájára hivatkozva. Lippán, ebben a hadászatilag és kereskedelmileg is igen jelentős várban és városban ez az erős magyar (egykori feljegyzések lippai adófizető polgárokként tiszta magyar neveket említenek) és kálvinista élet teljesen megszűnt a reformációt közvetlenül követő közel 200 esztendő vérvizataros időben, amikor Lippán és vidékén felváltva, hol a bécsi császár, hol az erdélyi fejedelmek, hol a török volt az ur. Így aztán a rabszj, a börtön és kegyetlen gyilkok egyaránt szorgosan munkálkodott azon, a rekatolizáció nagy lendületével egyvonalon, hogy itt minden, ami kálvinista és magyar, megszűnjön létezni. Fényesen sikerült is ezt a munkát megkoronázni, amikor a Savoyai Jenő diadalmas hadai elől visszavonuló törökök által földdel egyenlővé tett Lippán megjelennek egyfelől az ellenreformációnak fegyveres hatalmasságok által is támogatott szenvedélyes munkásai, akik megvetik az alapját és biztosítják azt a katolikus jövőt, amelyik a jelenben annyira reá nyomja bélyegét Lippára és vele átellenben lévő Radnára. Másfelől ezután telepednek meg tömegesen az eleddig csak a vársáncokon kívül meghuzódó románok a városban, ahol vlagyikájuk székel, püspöki központjuk van.

Ilyen előzmények után csak természetes, hogy nagykésőre találkozunk itt a kálvinista élet jeleivel, amikor 1890 őszén — az

eladdig — tudtommal — a gyoroki gyülekezet szórványát képező lippai véreink önálló gyülekezetté szervezkednek a nagyszalontai egyházmegye keretében. Az egyházközség első lelkesze Fogarassy Bálint, jelenleg ágyai lelkésztestvérünk volt. Ezzel a lépéssel ez az ujszülött kis gyülekezet egyszerre a lelki központjává lett egy vármegye nagyságu szórványterületnek és reászakadt az anyai gondoskodásnak nagy elkötelezettsége, amelyet azonban akkori liberális és racionális közszellemünk miatt nem tudott a maga elviselhetetlenül nagy jelentőségében felfogni. A szórványmunka nyomait ebből az időből a rendelkezésre álló adatok közül csak anyakönyveinkben látom, ahol a bejegyzésekkel kapcsolatban a leggyakrabban előforduló szórványnevek: Mácsa, Soborsin, Pálos, Berzova, Konop, Marosborsa, mint valószínűleg a legnépesebb szórványok. A missziói körhöz tartozó szórványok sohasem voltak anyaegyházközségek s így itt ezen a mindig erősen nemzetiségi vidéken, nem azzal a szomorú tünettel állunk szemben, hogy hajdan virágzó nagy gyülekezetek sorvadtak volna le szórványokká, hanem általában az egykori állami intézmények, nagybirtokok és erdőkitermelő vállalatok révén születtek meg. Az állami intézmények közül különösen a vasut és a Lippán székelő állami erdőigazgatóság adott sok vérünknek kenyeret s így lehetővé tette az e vidéken egy tömböt képező más fajú és felekezetű népek közé a diaspora kálvinista magyarság beékelődését. Igen jelentékeny szerepet játszottak e szempontból a nagybirtokok, ahol a kezelő tiszti, de különösen a szolgálta személyzet körében minden birtokon feles számmal találhatók reformátusok. Nem utolsó sorban említendő meg a Lippától Erdély felé eső részen a Maros mindkét, de különösen a jobb partján kifejlődött magán erdőkitermelő, fa-megmunkáló vállalatok, ahol sok református atyafi nyert alkalmazást, nem is mint egyszerű munkás, hanem inkább — hogy úgy mondjam — mint technikai személyzet: mozdonyvezető, gépész, kovács stb. Csak nagyon kevés az olyan hívünk száma, aki mint falusi kisiparos vagy kereskedő teremtett existenciát.

A szórványhivők létszámát illetőleg pontos kimutatást csak 1916-ból sikerült találnom, amelyik a körhöz tartozó 63 polgári község közül 44-ben összesen 498 lelket mutat ki. A tíz évvel későbbi 1926-ból származó kimutatásban már csak 64 lélek szerepel, aminek oka nézetem szerint részben az, hogy időközben a 70 lélekekkel szereplő és aradi járásban lévő Mácsa kikapcsolatott a körből, továbbá az államhatalom megváltozása, aminek folytán igen sok az állam szolgálatában levő hívünk költözött el, valamint a nagybirtokok megszűnése, ami magával hozta a kezelő és szolgaszemélyzet szétszéledését. Ugy látom azonban, hogy ez a kimutatás nélkülözi

a gondos körültekintés és lelkiismeretesség ismérveit, mert az 1916-ban szereplő 44 szórvány közül csak 4-et említ a fent jelezett igen összezsugorodott lélekszámmal. Már pedig lehetetlennek tartom, hogy ez a tiz esztendő, bármennyire nagy áldozatokat kívánt is tőlünk, 44 szórványunk közül 40-et teljesen elsepert volna. Eddigi keresésünk, kutatásunk után ezen hatalmas szórványterületen 13 községben fedeztünk fel protestáns lelkeket a következő számmal: Pauliș—Pálos 6, Barațca—Baracka 13, Milova—Milova 12, Odvoș—Odvos 16, Conop—Konop 6, Nadăș—Nádas 3, Bărzava—Berzava 6 Vărădia—Tótvárad 4, Săvărsin—Soborsin 37, Șiștaroviț—Sistarovác 7, Neudorf—Ujfalu 1, Alioș—Temesilyés 8 és Hidegkut 44, (ez utóbbiak Beszarábiából ideszármazott németajku luteránusok) vagyis összesen 163 lélek. Az utóbbi esztendőkből szórvány hiveink számának a növekedését tapasztaltuk, aminek magyarázata, hogy úgy a marosvölgyi fakitermelő vállalatok, valamint a többségi kézben levő nagybirtokok előszeretettel kezdenek alkalmazni magyar elemeket s közöttük sok reformátust, akik között minden igyekezetünkkel azon vagyunk, hogy az igazi keresztyén ember szorgalmával, megbízhatóságával és kenyeret megbecsülő szerénységével hidverői legyenek népünk és egyházunk itteni további terjeszkedésének.

Szórványhiveink anyagi helyzetének a vizsgálata kapcsán nem tartanám őszintének és a valóságnak megfelelőnek, hogy a ma oly általános és divatos sirámokat pendítsek meg, amikor a legegyszerűbb foglalkozási ágban a mezőgazdaságban is egy munkás napi bére 80—150 Lei között váltakozik. Természetesen az ipari téren dolgozók még ennél is szebben keresnek. Magánvagyonról kevésnél lehet szó, de a család számára szükséges mindennapi kenyeret ... nagyon kevés kivétellel — még a legegyszerűbb szolga elemeknél is biztosítottak láttam. Ugy itélem, hogy amennyiben szigorúan keresztülvitt hatalmi szó nem vágja el népünk előtt a kereset ösvényét, úgy itt ezen, az egyik részen fejlett mezőgazdálkodással, a másik oldalon fakitermeléssel rendelkező vidéken még sok — ha nem is bőséges — de biztos darab kenyér kínálkozna népünk számára.

A diaspora hiveink szellemi, műveltségi helyzetképét illetőleg nem sok biztatót állapíthatunk meg. Az intellektuális osztályhoz mindössze öt tartozik, a többi a nép csupán elemi iskolával, vagy valamelyes alsóbbfoku ipari képzettséggel rendelkező egyszerű gyermeke, aki hozzá még abban a szomorú helyzetben van, hogy valósággal elérhetetlenek számára azok a szellemi és műveltségi góccok ahonnan természetszerűleg táplálkozhatna. Az a szellem és műveltség amelyben ugyszólván benne él és mindennap körüllegi

egyenesen ellentétes azzal amit igényelne. Csak az intellektuális és jobbmodu ipari foglalkozásu hiveinknél találkoztam a rádióval, egy-egy napilappal, a »Szinházi Élettel« mint szellemi életük eszközeivel.

Lelki tekintetben — nagyon kevés kivétellel — általában ugy a faji mint evangéliumi felekezeti öntudat megdöbbentő hiányával találkozunk. Az a faji öntudat amelyet magukban hordoznak, a legtöbb esetben nélkülöz minden pozitív, életteremtő tartalmat és azt mondhatnám, hogy kizárólag csak a helyzetkiváltotta negatívumok és életellenes vonások jellemzik. Ahol pedig még ez sincs meg, a teljes öntudatlanság rohamos pusztulást hirdető fekete jelei merednek reánk. Ezzel, párhuzamosan ugyanilyen vagy talán még szomorubb a helyzet az evangéliumi felekezeti öntudatot illetőleg, amire élénk világot vetnek a kitérések és reverzálisok, amelyekkel kizárólag szórványainkkal kapcsolatban dicsekedhetünk itt, ahol megtörtént az az életemben eleddig — hála Istennek — egyedül álló eset, ami a kálvinista felekezeti öntudat teljes hiányára vall, hogy az egyik atyámfia a fülem hallatára jelentette ki: »szégyenlem, hogy református vagyok.« Természetesen keserű fájdalommal világítottam reá, hogy voltaképen és valójában mennyire nem református, mert ha az volna, bizonyára semmi oka sem lenne a szégyenkezésre, sőt ellenkezőleg!

Elekes Gyula.

Beszámoló

az érmelléki ref. tanítói értekezlet körzetébe tartozó tanítói körök 1938—39. évi tevékenységéről.

A lezajlott iskolai év izgalmai nagy mértékben akadályozták a tanítói körök tevékenységének a kifejtését. A teljes programot egyetlen tanítói kör sem volt képes kimeríteni, sőt voltak olyan körök is, melyekből egyetlen jelentés sem érkezett be. Az ottományi tanítói kör 3, az érmihályfalvai 3, a székelyhidi 1, a margittai és diószegi kör pedig egyetlen kör-i értekezletet sem tartott.

»A modern iskola felszerelése« című tételt a mihályfalvai és az ottományi kör vitatta meg. Mint általános elv lett szögezve, hogy megfelelő felszerelés nélkül eredményesen egyetlenegy iskola sem működhet. Amit csak lehet, a természetben kell szemléltetni. A kézimunka keretében sok szemléleti tárgyat elő lehet állítani, sőt kívánatos, hogy a növendékek a természetben található vagy előállítható lecke anyagot — magvakat, virágot, fizikai eszközt — magukkal hozzanak. Az ottományi kör kimondja, hogy az új tantervben megjelenő felszerelési anyag egyikének sem szabad a jövőben

egyetlen iskolából sem hiányoznia. Csak szemléltetéssel s a meg-szemlélt dolgok elkészíttetésével lehet aktiv embereket nevelni.

»A fegyelmezés leghelyesebb módja« című tételt az érmihályfalvai kör vitatta meg. A megbeszélés oda konkludált, hogy a tanítónak a külső, kényszerítő fegyelem helyett a gyermekek belsejéből fakadó önfegyelmet kell megteremteni. A helyesen kialakult önfegyelem az egyént egész életén keresztül helyes és célirányos merderben tartja.

»A pap és tanító viszonya« című tételről az érmihályfalvai kör tagjai előtt Horváth Viktor s. lelkész értekezett. A pap és tanító munkaköre, munkájának a célja egy: Isten országának a nagyok és kicsik között való terjesztése. Egyiknek a munkája a másikat kiegészíti. Nem emberi, főként nem keresztyéni pap és tanító közé válaszalakat állítani. Ha a lelkésznek és a tanítónak van hite és megfelelő intelligenciája, nem is merülnek fel közöttük ellentétek. Nincs ember hiba nélkül. Egymás hibáit jóindulattal kell elbírálniok s akkor nem merülnek fel differenciák, ami az eredményes egyházi munkához elengedhetetlenül szükséges.

Az ottományi körben a III. osztályos földrajz tanításával kapcsolatban Jakab Lajos kartárs a következő előterjesztést teszi:

Miután a IV. és VII. osztályban ismételten tanítandó a III. o. földrajzi anyag: Románia, kívánatos volna, hogy a III. osztály anyanyelvén tanulná meg Románia földrajzát, mert földrajzon nyelvtanulást kezdeni nem lehet. Anyanyelvén alaposabban megtanulná a gyermek hazája földjét, ami magának az államnak is csak nyereség lenne.

»A családi és iskolai nevelés összhangba hozása« című értekezést az érmihályfalvai kör tárgyalta meg. Az iskola és család összhangba hozásának két eszköze van: a gyermekek, illetve a családok látogatása és a szülei értekezletek. Látogatások kapcsán jobban megismerjük a gyermeket, megismerjük családi körülményeit, utasításokat adhatunk hibái, fogyatkozásai kiküszöbölésére. Emellett melegebb viszonyt teremtünk a család és iskola között. A szülei értekezleteken a szülőket a nevelés fontosabb alapelveivel megismertetjük, hogy így a család és iskola egységes alapokon építse fel a gyermekek nevelését.

Az érmihályfalvai körben Ádám Lajos kartárs igen sikerült értekezést tartott »A tanító és a nép viszonyáról.« A tanító és a nép viszonyát sok esetben a tanító büszkesége rontja meg. Ne átalja a tanító hiveinek előre köszönni, hiszen növendékeit mindig azzal engedi el, hogy mindenkinek köszönjenék. Ezen a téren neki kell jópéldával előljárnia. A tanító csak úgy nyerheti meg népe bizalmát,

ha leszáll hozzájuk, ami még nem jelent elkeveredést. Vezérelve legyen a szeretet, s akkor kialakul az a jó viszony, melyre aztán a népnevelés nagy művét rá lehet fektetni.

Mintatanítások hangzottak el számtanból, földrajzból, román történelemből, természetből, melyek közül kiemelendő Ádám Lajos (Érsemlyén) Európa összefoglaló ismertetése. A jól összeválogatott anyagot nemcsak a növendékek tették magukévá, hanem a kör tagjai is nagy élvezettel hallgatták végig.

A székelyhidi körben »A család és iskola viszonyáról« Jámbor Ferenc (Olaszi) a »Lelkész és tanító viszonya« című tételről pedig Nagy Mihály (Csokaly) értekezett.

Az indítványok során Jakab Lajos (Szalacs) indítványozza, hogy a ker. tanítóképviselők a ker. tanü. bizottságnak hivatalból tagjai legyenek.

Az ottományi kör elhatározta az új tanterv tantárgyakkénti részletes megvitatását.

Érmihályfalva, 1939 jul. 15.

Jakab Lajos,
tan. ért. főjegyző.

Tóth Zsigmond,
tan. ért. elnök.

Az ország belterületeinek légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezéséről

SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Kihirdelve az 1939 március 3-án kelt legmagasabb királyi rendelettel és közzölve a Hivatalos Közlöny 1939 évi március 6-i 55. számában, az I. részben.
(Folytatás.)

A vállalat köteles Románia nemzeti bankjánál, a központnál, az illető fióknál vagy ügynökségnél alapot létesíteni, amely szükséges a légi támadások elleni cselekvő védekezés szervezéséhez, a különleges bizottság határozata szerint, amelynek első fokú ítélet jellege van.

Ezen alap létesítésére be kell fizetni az értékelés szerinti és közölt összeget a következő határidőkben és részletekben: 20—20% az 1939, 40 és 41 években, 15—15% a 42-ben és 43-ban, 10 %-ék 1944-ben.

Az évi részletes 1939-ben szept. 1-ig, a többi következő években június 1-ig, külön számlára, a vállalat nevére kell befizetni.

Ezt a számlát jelen törvény hatálya szerint zároltnak kell tekinteni, felvételeket nem lehet eszközölni csak a szükséges anyag kifizetésére és csak a légügyi és tengerészeti minisztériumtól kiállított és a vállalat tudomására hozott meghitelezés alapján.

32. fej. A látható központok és övezetek elhatárolását az egyes látható központok számára szükséges légvédelmi műszaki eszközök meghatározását a 30. fej. b) pontban előírt közös rendszer szerint bizalmas királyi rendelet határozza meg a légügyi és tengerészeti minisztérium javaslata szerint, és ennek a királyi rendeletnek intézkedései kormányzati ténykedés jellegével bírnak.

Az egyes látható központok számára szükséges anyag árát a 31. fej.-ben előírt különleges bizottság fogja megállapítani.

Az anyag árának felosztását az egyes vállalatok közt a 43. fej.-ben előírt bizottság fogja elvégezni, a vállalat 1937. dec. 31-i a mérleg, veszteség-nyereség számla és leltár alapján megállapított pénzügyi ereje (tőke és alapok) szerint.

33. fej. Azok a vállalatok, amelyek a közös védelmi rendszerbe tartoznak, kötelesek befizetni a 32. fej.-ben előírt arányos részt Románia nemzeti bankjánál, a központban, az illető fióknál vagy ügynökségnél a kereskedelmi és ipari vállalatok cselekvő légvédelmi közös alapjára, a légügyi és tengerészeti minisztérium rendelkezésére. Ez nem használhatja fel az alapot más célra, mint amit a jelen törvény előír.

34. fej. A külön rendszer szerinti légvédelemhez szükséges anyagot a légügyi és tengerészeti minisztérium szerzi be az illető vállalat képviselőjének ellenőrzése mellett az ár és a pénzügyi feltételekre vonatkozólag. A beszerzés után esetleg fennmaradó fölösleget a légügyi és tengerészeti minisztérium határozata alapján vissza kell fizetni a vállalatnak.

35. fej. Úgy a külön, mint a közös rendszer szerint beszerzett légvédelmi anyagot leltárral átadják a külön rendszer esetében az illető vállalatnak, közös rendszer esetében a légügyi és tengerészeti minisztériumtól kijelölt vállalatoknak, raktározás és karbantartás céljából, a légügyi és tengerészeti minisztériumtól közölt szabályok szerint.

A fenti vállalatok kötelesek saját költségükre megépíteni a szükséges alépítményt, a légügyi és tengerészeti minisztériumtól megállapított s a vállalatokkal közölt intézkedések, mintatervék és határidők tekintetbe vételével.

A légügyi és tengerészeti minisztériumnak jogában áll kijelölt szervei útján bármikor ellenőrizni a fenti köteleességek (alépítmény és karbantartás) végrehajtásának módját. Indokolt becslési jegyzőkönyvet vesz fel a határidőre végre nem hájtott alépítmény-munkálatok áráról és a folyó évi karbantartás költségeiről, a becsérték $\frac{1}{4}$ -t kitevő bírságot szab ki, jelen törvény 63. fej.-nek sérelme nélkül.

(Folyt. köv.)

KÜLFÖLD

Anglia. A Nemzetközi Bibliaolvasó Egyesületnek 450,000 tagja van. Ez év áprilisában 57-ik nagygyűlését tartotta Londonban.

A Brit és Külföldi Bibliatársulat alapítása óta (1804), amerikai ágával együtt, 700 millió bibliát adott el. A Társulat az elmúlt évben több, mint 11 millió Szentírást hozott forgalomba s az elmúlt évben 9 új nyelven jelentette meg a bibliát.

Az »Evangelical Christendom« című lap erőteljesen felemelte szavát a rádió hírek római katolikus tárgyú közvetítésével szemben. Ugy látja, hogy a protestáns Angliában minden alkalmat felhasználnak a római katolikus befolyás erősítésére. Példának hozza föl a westminsteri székesegyházban a pápai követ beiktatásával kapcsolatos ünnepi misét is, amelyen a király és a kormány képviselői megjelentek s amelyen a pápa levelét egész terjedelmében felolvasták. Megjegyzi, hogy a pápa levelének hangja olyan volt, mint egy uralkodónak egy néphez intézett dekretuma.

Hollandia. Barth Károly professzor nemrég Hollandia theologiai fakultásain előadásokat tartott. Előadásait sokan látogatták. Az előadások után a professzor a neki feltett kérdésekre válaszolt.

Amsterdamban olyan kérdéseket tettek fel, amilyek a keresztyénségnek és a politikának a viszonyát és a keresztyén politikai párt hasznosságának a kérdését érintették. Minthogy az új törvény megtiltja az idegeneknek, hogy Hollandiában politikai kérdéstről beszéljenek, a rendőrség úgy értelmezte ezt a törvényt, hogy ez vonatkozik azokra az alapelvi kérdésekre is, amelyeket Barthnak feltettek. Ezért a professzor egyetlen ilyen kérdésre sem válaszolt. A rendőrségnek ez a magatartása Hollandiában élénk nyugtalanságot keltett, 140 lelkész és theologiai tanár egy nyilatkozatot tett közzé, melyben kifejezték azt az aggodalmukat, hogy az így értelmezett törvény Hollandia szellemi életét semmisítheti meg, amelynek a számára a külföldiekkel való eszmecsere lényeges és nélkülözhetetlen.

Franciaország. A francia népcsökkenés elleni nemzeti küzdelem az elmúlt hat hónap alatt 350 alkalmat használt fel a nép felvilágosítására és a hatóság közbelépésével 12 orvost, kik közül hat idegen nemzetiségű volt, 14 javasasszonyt, 4 klinikai igazgatót és 20 más személyt juttatott börtönbe. Ugy a vidéken, mint a városokban csoportok kísérik figyelemmel a születések korlátozására vonatkozó tényeket és az elítélések hónapról-hónapra nőnek.

HIREK

A tanítói államsegély szétosztó íve elkészült és a legrövidebb időn belül kiküldetik az illetékes esperesi hivatalok címére. A szétosztás egységesen történt, vagyis az április és május hónapokról a tanítói kar minden tagja 2.056 leit kap. Ezen összegből az állami adó és bélyegilleték, továbbá nyugdíjintézeti tagdíj hozatott levonásba.

Az Iratterjesztési osztály közli a lelkész urakkal, hogy az ISTENES ÉNEKEK című verses kötetből egy-egy példányt a lelkészi hivatalok címére felad, miután ez az óhaj több oldalról megnyilvánult, sőt kívánatosnak tartották többen azt is, hogy egy kötet a parochia könyvtárában nyerjen elhelyezést természetesen nem mint kötelező parochiális könyvtárkötet. Kérjük a lelkészi hivatalokat, tanterületeket, hogy a verses kötet terjesztése érdekében sziveskedjenek közreműködni.

Uj püspök. A szlovákiai magyar reformátusok püspököt választottak Böszörményi Sándor homonnai lelkész személyében. Böszörményi püspök régi kipróbált erejű és hűséges munkása nemzetének s a református egyháznak.

Állás nélküli segédlelkészek. Farkas István püspök atyai hangu körlevélben hivat-

kozik arra, hogy egyházkerületében körülbelül 50 segédlelkész alkalmaztatás nélkül áll és többen esetleg csak 10 év múlva jutnának segédlelkészi elhelyezéshez. E miatt szeptemberben az állami tényezőkkel folytatott tárgyalásai eredményeként szeptember havában új átképző tanfolyamok nyílnak s ezt ajánlja az állás nélküli segédlelkészek figyelmébe. Nyomatékosan hangsúlyozza, hogy távol áll tőle, mintha bárkit eltanácsolna a lelkészi pályáról, de azt gondolja, hogy mégis igen fontos, hogy a gazdasági, kereskedelmi és ipari pályákra is átvitessék a lelkipásztor magasabb eszményisége.

Adakozás. Egy debreceni uriasszony 20.000 Pengő értékű házat adománvoztott a Szeretet szövetségnek azzal a céllal, hogy egy éven belül árvaházzá alakítsák át.

Szobrot állítanak Budapesten Luther Mártonnak. Lux Elek szobrászművészt bízták meg a nagy reformátor szobrának elkészítésével. A közép magas talpazaton álló alak balkezében a Bibliát tartja, amelyre kinyújtott jobbkezének magyarázó modulatáival mutat. Az alak mögött félkör ívet képzel a művész, az iv. felén a keresztséget és az úrvacsorát bemutató jele-

netekkel. Egyszerűségében nemes, nagy belső lelkiertőt manifestáló alkotás.

Mivel foglalkoznak a református lelkészek másutt. Igen érdekes tárgyakat dolgozott fel a veszprémi egyházmegye lelkészi kara június 18-án tartott gyűlésén. Gelei Katona István élete és munkássága. A revideált bibliaszöveg egy ré-

szének alapos megvitatása. A gyülekezeti evangelizáció. A lelkészválasztási törvény revíziója. A reverzálisok ügyében kiadott zsinati utasítás gyakorlati végrehajtása és gyülekezeti nap fontossága.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4791—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm a posta és távirida igazgatóság által 15,699—1929. sz. alatt hozzám küldött rendeletét eredeti szöveggel és szószerinti fordításban:

Circulara tuturor autorităților din localitatea Oradea. In conformitate cu ordinul Direcțiunei Generală P. T. T. Direcțiunea Comercială No. 47,893. din 19. Iulie 1939, vă rugăm să binevoiiți a dispune, ca de cont să fie înscris pe colțul din dreapta sus al plicurilor prezentate spre expediere, iar numele autorității expeditoare să fie înscris în partea de sus stânga, deasemenea și pe borderourile de predare. Binevoind a cunoaște, că nerespectarea prezentei adresa trage după sine refuzarea expedițiilor Dvs. dela primire. Dirigente principal: ZĂNESCU. Oradea, la 11 Iulie 1939.

Köri rat a nagyváradai székhellyel bíró összes hatóságokhoz. A Posta és Távirida Vezérigazgatóság, Kereskedelmi Igazgatóság 1939 július hó 19. napján 47,893. sz. a. kelt rendelete értelmében kérjük, hogy sziveskedjék elrendelni, hogy továbbítás végett átadandó levelek borítékának felső jobb sarkába irassék be a számla száma, az elküldő hatóság neve pedig a felső bal sarokba, Hasonlóképpen irandó az átadási jegyzékben is. Sziveskedjenek tudomásul venni, hogy a jelen átiratban foglaltak be nem tartásának következménye az önök küldeményeinek a visszautasítása lesz. Nagyvárad, 1939 július 21.

Fenti rendelkezés szoros betartására lelkész-testvéreimet kérem, Nagyvárad, 1939 július 26. Püspök távollétében: Csernák Béla, egyházkerületi főjegyző.

Pályázati hirdetés. A nagyszalontai ref. egyházmegyébe kebelezett belényesujlaki ref. egyház pályázatot hirdet ref. elemi népiskolájánál helyettes kántortanítói állásra, azzal a kijelentéssel, miszerint megválasztandónak kilátása lehet, hogy a szolgálatokban való jól működése esetén presbitérium őt az egy év leteltével rendes kántortanítónak megválasztja. Tanítói javadalom: 1. Tanítói lakás, mely áll 2 szoba, konyha, kamara, pincéből, 150 négyszögöl kerttel. 2. Készpénz 18,000 Lei, havonként egyenlő részletekben folyósítva. 3. 9 köböl tiszta buza és 9 köböl szemestengeri. 4. 9 köbméter tűzifa beszállítva. 5. Tankötelesek után fejenként 10 Lei. Kántori javadalom: 1. 3 köböl tiszta-buza és 3 köböl szemestengeri. 2. 3 köbméter tűzifa beszállítva. 3. 6 vékás föld, melynek adóját az egyház fizeti. 4. Stóla, az egyházkerületi megállapítás szerint. Kötelesség: a III—VII. osztályok vezetése, a kántori tendők ellátása harmoniummal, lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Énekkar szervezése és vezetése s minden belmissziói munkában segédkezés. Pályázhatnak törvényes kántortanítói oklevéllel rendelkező, román vizsgálóval bíró férfitanítók, akik egészségi állapotukat hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Román nyelvtudás és oklevél érvényessége az 1935. évi egyházkerületi határozat szerint igazolandó. Pályázati határidő: jelen hirdetésnek az egyházkerület hivatalos lapjában való megjelenésétől számított 2 hét. Pályázati kérvények — a mellékletekkel együtt — a belényesujlaki ref. lelkészi hivatalhoz küldendők.

Pályázat. A hiripi egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet eltávozás folytán megüresedett organista kántortanítói állásra. Javadalom: 1. 3 szobás lakás nagy kerttel, melléképületekkel. 2. 18 kat. hold föld. 3. 12 q buza. 4. 13 m³ tűzifa. 5. Készpénz évi 6000 Lei. 6. Minden tanulótl egy véka csövestengeri és egy ölcsirke. 7. Stóla. Kötelesség: I—VIII. osztályok vezetése, kántori szolgálat, dalárda vezetése, belmissziói munkákban segédkezés és esetleg helyettesítése a lelkésznek akadályoztatása esetén. Pályázhatnak román vizsgálóval bíró tanerők, akik az egyházi hatóságok által előírt összes okmányaikat folyó évi augusztus 20-ig ref. lelkészi hivatal Hirip, jud. Satumare címre elküldik és akik az egyházkerület 1935—26-g. sz. határozatának alávetik magukat. Bemutatkozás és próbaéneklés időpontja augusztus 20. Presbitérium.

Pályázati hirdetés. A nagybányai egyházmegyébe kebelezett csengerbagoi egyházközség presbitériuma az általa beküldött és hivatalos lapunk július hó 20-i számában a 271. oldalon megjelent pályázati hirdetményel összefüggésben és annak helyesbitésül közölte lapunk szerkesztőségével, hogy a meghirdetett állásra nemcsak tanítónők, hanem tanítók is pályázhatnak. A választás nem 18-án, hanem augusztus hó 13-án lesz. Bemutatkozás és próbaéneklés végett pályázók személyes megjelenését augusztus 13-ra kéri a presbitérium. Tehát fent hivatolt pályázati hirdetmény a most közöltek szerint veendő figyelembe.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	☉☉	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	☉☉	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	☉☉	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	☉☉	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

Kálvia-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Közigazgatás — ingyen, Segélyezés — pénz nélkül.

Ezeket a lehetetlen terveket óhajtánák megvalósítani mindazok az egyházközségek, amelyek presbiteriumai kérelem alakjában olyan határozatokat hoznak az egyházközségi költségvetések tárgyalása alkalmával, hogy az évek óta felgyülemlett, tehát ki nem fizetett különböző járulékok ugymint közigazgatási, kulturtaxa, tanulmányi segély, zsinati költség sőt nem egy esetben még a nyugdíjintézeti fenntartói járulék is engedjék el az érdekelt egyházközség nehéz anyagi helyzetére tekintettel. További indokok: nagymérvű és behajthatatlan adóhátralék, a hivek szegénysége, elemi csapások, — mint gyenge termés, jégkár, — folytatólag pedig a hivek nagy közönyössége az egyház iránt, amely több esetben olyan, hogy az egyház még a behivatalnokokat sem tudja fizetni már hónapok óta. És így tovább, szinte nehéz leírni. Csaknem arra lehet következtetni ezekből a felsorolt indokokból, hogy számos egyházközség élete összeomlóban van, vagy már össze is omlott. Igen sok presbiteri határozat átalakul segélykéréssé, amely szerint a felhozott indokok alapján kérik az egyházkerület elnökségét, hogy az összeomlás előtt álló egyháznak nyújtson anyagi segítséget, mert ellenkező esetben teljesen csődbe kerülnek. A hivektől áldozatot követelni nem lehet, mert akkor nagy tömegben más felekezetre térnek át — szól a határozat. Különösen fenyegetőnek ilyen igazán nem református magyarhoz illő magatartással akkor, ha a hátralékos vagy a folyó évi egyházi adót akarja az egyház vezetősége beszélni.

Lehet, hogy minden felhozott indok felépül valami valóságon, de mégis csak megdöbben minden gondolkozó agy, amikor ezeket a határozatokat elolvassa különösen ha figyelembe vesszük, hogy azokból nem egy esetben az egyházközségek vezetőinek gondolkozása tükröződik vissza. Járulékok törlését és egyuttal segélyt kérni, valósággal jelszó lett. Könnyű elgondolni, de nehéz megvalósítani! A felgyülemlett járulék tartozást a presbiterium nem tudja megfizetni, törlést kérünk! — Határozzák bölcsen.

Ez mind rendben is lenne, ha az előirt járulékok látszatókat szolgálnak. De nyíltan feltesszük a kérdést, hogy ki meri ezt állítani? Ki hiszi azt, hogy közigazgatási járulék nélkül lehet egy egyházkerületet igazgatni, a kerület közigazgatási gépezetét fenntartani, csaknem 200 anyaegyház naponkénti ügyes-bajos dolgában illetékes hatóságoknál eljárni, egyetemes egyházi életünket az egyházi törvény szellemében a rend és fegyelem szempontjából irányítani? Ki gondolja azt, hogy egyházunk érdekei megvédhetők egységes irányítás nélkül? Hogyan képzelhető el, hogy egyházközségeinket érintő különböző miniszteri rendelkezések végrehajtása bármilyen vonatkozásban is, lelkészi állások betöltésével kapcsolatos hivatalos eljárások, tanügyi rendelkezések, nemkevésbé lelkészi s ujabban tanítói államsegély ügyek, különböző egyházközségeket, iskolákat, egyházi tisztviselőket ért sérelmek stb. stb. központi igazgatás nélkül is zavartalanul elintézhetők. Nem is szólván arról, hogy az elintézésre váró ügyek száma évek óta napról-napra emelkedik érthető okokból. Hiszen csak az elmúlt évben pontosan 10.001 volt a püspöki hivatal iktatószáma. És mindent a nagy emberfeletti munkát a lélekszámonkénti 1,50 banis közigazgatási járulék lenne hivatva fedezni.

De menjünk tovább! Hogyan gondolják egyházközségeink kulturtaxa nélkül a C lisztás és 100 K-s segéllyel rendelkező tanerők fizetékiegészítését fedezni? Pedig köztudomásu, hogy ezeknek az elsőrendű kötelezettségeknek eleget kell tenni. Hány egyházközség terhén segít a kerület ily módon 8—10,000 leikkal akkor, amikor ellenértékül mindössze néhány 100 leit várna kulturtaxa címen? És sok esetben még ezt is töröltetni óhajtják? Hol itt az igazság? Hogyan lehetséges kulturtaxa fizetés nélkül a tanítók hiányos fizetését kiegészíteni?

Tudjuk nagyon jól azt is, hogy a tanulmányi segély milyen célokat szolgál. Itt elsősorban a lelkész- és tanítóképzés folytonossága forog kockán. Pedig, ha őszinték akarunk lenni, be kell vallanunk, hogy jelen esetben főképpen lelkész- és tanító-családok érdekeltek, mert hiszen ezekre a pályákra nagyrészt lelkész- és tanító-családok gyermekei mennek. Segélykérvény van bőségesen, de befizetés e célra annál kevesebb! Pedig ezt a rendkívül fontos célt a lélekszámonként előirt 1 leies tanulmányi segély lenne hivatva szolgálni.

Végül tudjuk azt is, hogy mindezekkel nem sok újat mondtunk, de úgy érezzük, hogy kötelességünk ezekkel a kérdésekkel foglalkozni, mert ha egyházközségeink álláspontja továbbra is megtartja merevségét a járulékok rendezése tekintetében, akkor számolni kell azzal, hogy a közigazgatási gépezet egy szép napon

megáll és akkor egyik baj a másikat fogja követni. De ugyanakkor nem lehet szó arról sem, hogy más magasabb szempontokból elengedhetetlenül szükséges segélyezések folyósítását a központi hivatal magára vállalja és teljesítse jóllehet, hogy ott elsősorban a tanítói karon kívül lelkészi és tanítói családtagok vannak érdekelve.

Szeretnénk hinni, hogy egyházunk vezetői komolyan megfontolják mindazokat a szempontokat, amelyek az egyházközségek ügyesbajos dolgainak irányításánál nélkülözhetetlenek.

—a—ó

A szórványkérdés

a lippai református egyházközség missziói körében.

II.

A szórványgondozás első tényei mellett az anyakönyvek tesznek bizonyosságot, ahol a születési, halálozási, ritkábban az esketési bejegyzésekkel kapcsolatban gyakran szerepelnek a szórványok nevei. Erre vonatkozólag részletes feljegyzések csak 1916-tól kezdődőleg állanak rendelkezésünkre, amikor is a lelkész ez évben 86 missziói utat jegyez föl, amelyek között a palástos funkciók mellett dicséretesen szép számmal akadnak hitoktatásról szóló bejegyzések is, mégpedig: Mácsa, Opálos, Konop, Soborsin és Marosborsa népesebb szórványokkal kapcsolatban. Szomorú, hogy a missziói utak száma ezt követőleg évről-évre kevesebb lesz, aszerint, amint az évi 1000 koronás missziói segély értékben mind kevesebbet jelent. A missziói munkákról szóló bejegyzések történt utólagos beszúrások nyilván mutatják, hogy a munka minden igyekezzete a segély összeg elszámolásáig való buzgóságig terjedt. Még ennél is szomorubb a helyzet az impérium átvétele utáni időben, amikor a szórványgondozásnak az anyakönyvi bejegyzéseken kívül semmi nyomát sem találjuk 1923—26. közti időben. Ezt megelőzőleg már 1919-től kezdődőleg és ezt követőleg is a missziói munkákról szóló feljegyzések között hitoktatásról már szó sincs, jeléül annak, hogy az impérium átvételével kapcsolatos elköltözések, de nem utolsósorban a reverzálisok is igen megapasztották a hitoktatásra váró növendékek számát. Betetőzésül pedig kényelemszeretetük e keveseket, jövődönk letéteményeseinek igen megapadt kis seregét is — ahol tehette — átengedte a katolikus egyház nevelő karjaiba hitoktatás végett, amint az Soborsinban is teljesen uzussá vált. Az így elfogadott szivesség eredményeképen gyermekeink a katolikus egyháznak lettek első áldozóivá, amit a felekezeti öntudatukban semmiképpen sem nevelt szülők egészen természetesnek tartottak, hiszen magá-

tól a pásztoruktól is elismerést és köszönetet kapott a katolikus lelkész a szives hitoktatói munkájáért. Csak természetes, hogy amikor ezt a gyakorlatot megszakítottam, katolikus lelkésztestvérünk döbbenetével és rosszalásával találkoztam, mint aki ifju akarnokként ok nélkül fölboritom az eleddig hagyományos felekezeti békeséget. Ilyen körülmények között természetesen következett be a diaspora református magyarság aggasztóan nagyfoku lelki öntudatlansága, amikor például az egyik legjelentősebb szórványban, Soborsinban évente 1929-ben már csak háromszor fordul meg a pásztor Igét hirdetve, egy alkalommal pedig »estélyen« vesz részt, följegyezve; »Az estély szép sikerrel végződött s teljes örömmel azon munkálkodtam, hogy ez értékes szórvány hiveit lelkesítem s összetartó erőt öntsek beléjük«. Milyen megkönnyezni valóan szomorú öntudatlanság... Lelki vakság. A meg nem látása annak, hogy igazán lelkesíteni és összetartó erőt adni — senki más — csak az Ige képes, amit annyira nélkülöztek a szomjas lelkek. Ilyen előzmények után érthető, hogy e kicsiny közösségek az oldott kévék szomorú sorsára jutottak.

Jelenleg a szórványgondozást a szokásos palástos funkciókon kívül rendszeresen bevezetett istentiszteletek, urvacsoraosztás, hitoktatás és családlátogatás révén végzem. Az elmúlt iskolai évben hitoktatást nyert Barackán (5 km.) 1, Sistarovecen (11 km.) 1, Soborsinban (55 km.) 2 növendék, ez utóbbiak közül az egyik névszerint Jalgóczy Jolán konfirmációra is előkészítettén, kikérdezés alkalmával az anyagyülekezet színe előtt a legderekabban állta meg helyét az egészséges evangéliumi öntudat jeleit mutatván, jóllehet valamikor »első-áldozó« volt Snborsinban. Rendszeres szórványmunkát vezettem be a jelenleg legnépesebb dias óránkon az 55 km.-re fekvő Soborsinban, ahol évente 12 istentiszteletet tartok (minden hónap első vasárnapján és nagy ünnepek második napján) a szokásos alkalmakkor urvacsoraosztással egybekötve, 18 alkalommal pontosan elkészített terv szerint tartottam hitoktatást és minden alkalom kapcsán családlátogatást is végeztem. A többi szórványokban egyelőre még nem rendszeresen, vasárnap délutánonként (hétköznapiokon a hivek elfoglaltsága miatt lehetetlen) tartottam istentiszteleteket — ha úgy adódott, urvacsoraosztással egybekötve, — végeztem hitoktatást és családlátogatást, ez utóbbit úgy intézve, hogy évente legalább egyszer minden szórványban lakó testvérünk ajtaján bekopogtathassak. E munkáim közben sohasem felejtkeztem meg az iratterjesztésről sem. Eleddig szórványainkban a Református Jövőnek 8, a Református Könyvbarátok kiadványainak 1 állandó előfizetőt sikerült szerezniem. A gyülekezetben évente elhelyezett

60 drb. Árvaházi Képes Naptárnak pedig ez egyharmadát a szórványok veszik fel s ugy tapasztalom, a szükséglet évről-évre növekedő tendenciát mutat.

A kegyelmes Uristené legyen hála, hogy a kilátástalanságok közepette egy-egy biztató jellel örvendeztet meg, amikor szórványaink életében az egymásért való testvéri felelősségérzetnek, a tisztultabb felekezeti öntudatnak, értékes fajiságnak fényes vonásait villantja meg előttünk. Nagy eredménnyel nem dicsekedhetünk, de boldogok vagyunk, ha egy-egy mélyen elkomolyodó, majd kigyuló arcot, Isten beszédét örömmel fogadó szívet látunk vagy a közterhek viselésében külső kényszernélküliséget, önkéntességet, adakozó készséget vagy pedig evangéliumi keresztyén és magyar voltunknak, illetve erre való hivatottságunknak, mint Istentől nyert adottságoknak, kegyelmi ajándékoknak a megbecsülésére csak valamelyes hajlandóságot is tapasztalunk.

(Folyt. köv.)

Elekes Gyula.

MEGHIVÓ

a romániai ref. egyház VIII. évi külmissziói lelkigyakorlatára
Székelyudvarhelyre, 1939. aug. 27--28-ra.

Központi gondolat: Sáfárság és misszió.

PROGRAM: Aug. 27. vasárnap:

D. e. 10 óráig: Érkezés és jelentkezés a sz.-udvarhelyi ref. lelk. hivatalban. Részvételi díj 20 lei, mely külmissziói munkánk tulkiadásának fedezésére fordítatik.

10—11: Istentisztelet. II. Kor. 12:14—15. »Még az életem se drága...«

11— $\frac{1}{2}$ 1: Előadás: »Sáfárság és misszió.« Utána misszionáriusunk mandzsuriai levelének felolvasása.

D. u. 5—7. Missziói ünnepély. Bibliamagyarázat: »Istenre találni.« Dán. 4:31—34. Előadás: »A missziói lelkület egyházunkban.« Gazdag kísérő műsor.

Aug. 28. hétfő:

D. e. $\frac{1}{2}$ 9—10: Bibliaóra csoportokban. »Nincs különbség — ne legyen különbség.« Róm. 10:12—15. alapján.

$\frac{1}{2}$ 11—12: Előadás megbeszéléssel: »Egy gyülekezet a külmisszió szolgálatában.«

D. u. 4— $\frac{1}{2}$ 6: Előadás: »A külmisszió mint magatartás.«

6—7: Záró-áhitat: »Hitápolás vagy misszió.« II. Tim. 1:14.

Fenti ünnepi alkalomra szeretettel hívjuk egyházunk minden konfirmált tagját. A jelentkezések legkésőbb aug. 20-ig a székelyudvarhelyi ref. lelk. hivatal címére (Par. Ref. Odorheiu) küldendők. A jelentkezéskor pontosan közlendő, hogy az illető óhajt-e s mely napokon ingyenes szállást és olcsó étkezést. Mindenkit szeretettel várunk! A lelkigyakorlat minden perselypénze a külmisszió javára szolgál.

Debreczeni István, belm. előadó.

TÁJÉKOZTATÓ a szatmári református fiu-főgimnáziumba, a leány-gimnáziumba és internátusokba az 1939—40. iskolai évre vonatkozó felvételre.

1) A fiu-főgimnáziumba :

Felvétel. A törvény értelmében felvehetők azok a tanulók, akiknek szülei magyar nemzetiségűek. Minden tanuló, aki ebbe az intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési állami anyakönyvi kivonatát, keresztlevelét, újraoltási, állampolgársági és az előző osztály elvégzéséről szóló iskolai bizonyítványát, illetőleg az iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I. osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV. vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Mindezen okmányok csak román nyelven fogadhatók el, akár eredetiben, akár hiteles másolatban, a román mellett azonban párhuzamosan szerepelhet a magyar nyelv is. A főgimnáziumnak azok a növendékei, akik ezeket az okmányokat beadták, nem kötelesek újból benyújtani.

Az I. osztályba nem vehetők fel a 9 évesnél fiatalabb vagy 13 évesnél idősebb növendékek, határnapul véve szeptember 1-ét. A 13 évesnél legfeljebb egy félévvel idősebbek részére külön kéreésre az iskola igazgatósága, még idősebbek részére csak a minisztérium adhat korengedélyt. Az I. oszt. felvételi vizsgára augusztus 27-ig lehet jelentkezni.

Beírás. A II—VIII. osztályu tanulók felvétele a beiratkozás alkalmával történik. A beírások augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 óra között eszközöltetnek. Az I. oszt. tanulók végleges beírása a felvételi vizsga után, a javító vizsgára utasított tanulóké pedig a javító vizsgák befejezése után történik. Beírási díj 100 Lei és még 100 Lei fizetendő kérvényre, bélyegre, igazoló könyvecskére és sorszámra. A beírás alkalmával 1 drb. fénykép is benyújtandó.

Iskolai díjak. Tandíj és fenntartói járulék évi 2500 Lei. Az iskolai díjak két egyenlő részletben fizetendők: az első részlet beíráskor, a második február 1-ig, indokolt esetben ezek a díjak negyedévi részletekben is fizethetők. Szegénysorsu, jó előmenetelű tanulók tandíjmentességért, illetve tandíjmérséklésért szeptember 10-ig folyamodhatnak. A tandíjkezdvezményért folyamodók kérsükhöz mellékeljenek az illetékes lelkész és egyházi gondnoktól aláírt vagyoni és családi értesítőt.

Javító-vizsga. Jelentkezni lehet e vizsgálatra augusztus 29-ig. A vizsga írásbeliből és szóbeliből áll, díja — tekintet nélkül a tárgyak számára — 150 Lei.

Ruházat, Minden tanuló köteles egyenruhát, egyensapkát és karszámot viselni. Az egyenruha szövete és a szabásminta beiratkozáskor a szülők rendelkezésére fog bocsáttatni.

Az előadások kezdetét a beírások alkalmával fogjuk tudatni.

Az internátus.

Az internátus épülete ugy elhelyezés, mint felszerelés tekintetében megfelel az egészségi és tanulási követelményeknek. Az

egyemeletes sarok-épület hpmlokzata délre és keletre néz, hatalmas méretű ablakai, magas és tágas termei, villamos világítása és vízvezetéke biztosítják a korszerű ellátás lehetőségét. A hálótermeken kívül tanulótermek, mosdó, társalgó és tágas udvar áll a tanulók rendelkezésére.

Felvétel. A tanulók felvétele az iskolai beírások alkalmával történik. Felvehető a református főgimnázium I—VIII. osztályaiba szabályszerűen beiratkozott növendékek, ha szüleik vagy gyámjuk, az internátusi díjak pontos fizetéséről szóló kötelezvényt megfelelő kezesekkel aláírták. Felvehető az elemi iskola IV. osztályos növendékei közül is azok, akik tanulmányaikat a következő tanévben a református főgimnáziumban óhajtják folytatni. Más tanintézetbe járó tanulók csak külön kérvény és határozat alapján vehetők fel.

Díjak. Felvételnél minden internátusi növendék 200 Lei butor és felszerelés rongálási kauciót tartozik letétbe helyezni, ezt az összeget év végén visszakapja vagy elszámoltathatja, ha év közben kárt nem okozott. Az egész évi díj pénzben 7000 Lei ellátási és 200 Lei orvosi díj, továbbá természetben 1 métermázsza buza és 10 kgr. zsir, ha a tanuló az étkezést nem veszi igénybe, akkor bennlakási díj címen évi 2000 Leit és 200 Lei orvosi díjat fizet. A természetben fizetendő járandóságok pénzben is megválthatók s szeptember 15-ig beszolgáltatandók. A többi díj negyedévenként előre fizetendő, indokolt esetben a havi részletekben való fizetés kérhető.

Az étkezés reggeliből, ebédből, vacsorából, délelőtti és délutáni uzsonnából áll. Az internátus vezetősége különös gondot fordít az ételneműek egészséges, tápláló és kielégítő minőségének ellenőrzésére.

A felügyeletet az internátus épületében lakó tanárok és pedagógusok gyakorolják. Állandó orvosi ellenőrzés mellett gondoskodás történik arról is, hogy a ragályos betegségekre gyanús növendékek a többiektől azonnal elkülöníttessenek az udvarban erre a célra épített kórház helyiségben.

Felszerelés és ruhaneműek. Minden tanuló magával hoz 1 párnát (3 huzattal), 1 paplant vagy dunnát (3 huzattal), 3 lepedőt, 1 ágytakarót és 1 üres szalmazsákot. Fehérneműből annyi szükséges, hogy a legalább hetenkénti fehérneműváltás akadályokba ne ütközzék. Mosásról az intézet csak külön, mérsékelt díjazás ellenében gondoskodik. Felső ruhából az egyenruhán kívül még legalább egy otthoni öltözet szükséges, továbbá egy télikabát és 2 pár cipő. Ruha-, cipő- és fogkefe.

Kedvezmények. Jó előmenetelű és kifogástalan magaviseletű szegénysorsu tanulók meghatározott számban egész ingyenes, fél-díjas és negyeddíj elengedése kedvezményekben részesülhetnek. Egész ingyenes felvételre csak a főgimnázium régebbi, érdemes tanulói tarthatnak igényt. Az internátusba való felvételért és kedvezményekért augusztus 30-ig kell folyamodni. Az augusztus 30 után jelentkező növendékek csak abban az esetben vétetnek fel, ha még maradt számukra üres hely. Az igazgatótanácshoz címzett kérvények a főgimnázium igazgatóságánál nyújtandók be.

2) A leánygimnáziumba :

1. *Felvétel.* A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják. Minden tanuló, aki az intézetbe először lép be, köteles a felvétellel jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési, állami anyakönyvi kivonatot, egyházi keresztlevelet, állampolgársági bizonyítványt, újraoltási bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt, vagy iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I-ső osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV—V., vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Az I. osztályba nem vehető fel, aki 9 évesnél fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebb. E korhatáron túl miniszteri engedély szükséges.

2. *Beírás* augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 óráig, a tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. Beírási díj 200 Lei.

3. *Iskolai díj.* Tandij és fenntartói járulék évi 2000 Lei. Szegénysorsu jó tanulók folyamodhatnak a tandijnak részben való elengedéséért. A folyamodáshoz csatolni kell hatósági szegénységi bizonyítványt, melyet különösen a családtagok igazolása szempontjából láttamoztatni kell az illetékes református lelkészi hivatallal.

A tandij két egyenlő részletben fizetendő: az első részlet a beiratáskor, a második részlet február 1-ig; indokolt esetben negyedévenként, vagy havonként is fizethető.

4. Tandijmentességért, vagy mérséklésért szeptember 10-ig lehet folyamodni.

5. *Javitóvizsgálat* díja 150 Lei, tekintet nélkül a tárgyak számára. Jelentkezni lehet e vizsgálatra augusztus 27-ig.

6. *Az iskolai év kezdetét* a miniszteri rendelet vétele után fogjuk közölni.

7. Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát, egyenkalapot viselni, melynek készítését az iskola vezetősége határozza meg.

Az internátus.

Tervbe van véve a leánygimnázium épületében egy kisebb méretű internátus létesítése, amely azonban csak abban az esetben nyílik meg, ha aug. 20-ig legalább 15—20 növendék jelentkezik az internátusba való felvételre. Felkérjük azért azokat a vidéki szülőket, akik a leányinternátusba akarják elhelyezni gyermekeiket, hogy e szándékukat aug. 20-ig okvetlen jelentsék be a leánygimnázium igazgatóságánál. Az internátusban a havi ellátási díj körülbelül 1000 Leu lesz.

Az iskola igazgatósága.

HIREK

Értesítés a nagyvárad
Ref. Inasotthonba való fel-
vételről. Inasotthonunkba az
állami Ipartörvény rendelkezései
szerint csak ref. vallásu, 14 évet
betöltött, román állampolgár-
ságu ifjak vehetők fel. A szülő
vagy gyám által sajátkezüleg
aláírt bélyeges (8—1 leu) fel-
vételi kérvényhez a köv. iratok
csatolandók: 1. Ill. lelkésztől
ajánló levél, mely egyben kon-
firmációi igazolvány. 2. Állami
születési anyakönyvi kivonat 2
(kettő) példányban. 3. Állam-
polgársági bizonyítvány. 4. Ki-
jelentő lap. 5. Legalább IV. el.
o.-ról bizonyítvány. Ajánlatos,
hogy akik ipari pályára akarják
adni gyermeküket, azok még
augusztus folyamán járjanak el
ez ügyben, hogy az új tanon-
cok a szeptemberben kezdődő
iskolai évré az inasiskolába is
beirathatók legyenek. A tanon-
cok mesterhez való elhelyezése
a szülők kötelessége. Az inté-
zetbe belépő tanonc 1 ref. tem-
plomi énekeskönyvet és meg-
felelő ruházatot köteles magá-
val hozni. Kérjük a Nagytisz-
teletű Lelkész Urakat, hogy
szíveskedjenek ily értelemben
tájékoztatni az érdeklődőket.
Nagyvárad, 1939. aug. 5. *A Ref.*
Inasotthon vezetősége.

Értesítés a kolozsvári Re-
formátus Theológiai Fakul-

tás hallgatói számára. A Fa-
kultás Igazgatósága ez uton
hozza hallgatói tudomására a
Kolozsvári Katonai Előképző Pa-
rancsnokság július 21-ről kelte-
zett 8943. sz. körrendeletében
foglalt rendelkezéseket: 1. Az
1937—39-es korosztályu hallga-
tók (az 1915, 1916 és 1917 évek-
ben születettek) kötelesek a ka-
tonai előképzős gyakorlatokon
1940 április 1-ig résztvenni s az
erről kiállítandó bizonyítványt
az 1941-es korosztály Sorozó
Bizottsága előtt (1940 III. 1-én)
bemutatni. 2. Azoknak az 1937
és 1938-as korosztályba tartozó
theológiai hallgatóknak, akiknek
ideiglenes felmentését az 1939-es
korosztály Sorozó Bizottsága
azért semmisítette meg, mert
nem jártak rendszeresen a ka-
tonai előképzős gyakorlatokra,
felmentését a Honvédelmi Mi-
nisztérium kivételesen jóvá-
hagyja abban az esetben, ha
igazolni tudják, hogy 1938 no-
vember 1 és 1939 április 1 kö-
zött rendszeresen jártak a gya-
korlatokra s ha ez idő alatt 6-nál
több hiányzásuk nem volt. E
hallgatók köteleztetnek arra,
hogy katonai előképzős gyakor-
lataikat 1940 április 1-ig foly-
tassák s ez idő alatt igazolt és
igazolatlan mulasztásaik száma
nem haladhatja meg a 12-t.
Kolozsvár, 1939 augusztus 3.
Maksay h. igazgató.

Orgona és toronyóra el-
adó. Az erdőhegykisjenői (Chiși-
neu Criș, Arad m.) gyülekezet
új templomot épített s a régi
templom Dangl-féle nyolc vál-
tozatu, erős hangu orgonája el-

adó. Ugyancsak, eladóvá vált a régi templom tornyáról leszerelt toronyóra is, amely kevés költséggel kijavítható és kisebb templomba nagyon megfelelő. Érdeklődésre szívesen válaszol a lelkészi hivatal.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4918—1939-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkészi hivatalnak*, Tudomás és mihez tartás végett közlöm nt. Tökés Ernő bucurești esperesnek a látványossági adókra vonatkozó következő tájékoztatását:

A Monitor Oficial ez évi április hó 1-én megjelent 78. sz.-ban közölt bélyegtörvény 65. és 66. §-a városok szerint a következő látványossági adót írja elő az egyházi kulturális és jótékony egyesületek estélyei, előadásai és mulatságai alkalmára: tekintet nélkül a jövedelemre és a kibocsátandó jegyek árára a következő globális látványossági adót kell előzetesen lefizetni az adóhivatalban:

	II-ik kat.	III. kat.	IV. kat.	V. kat.	VI. kat.
I. o. helyiségben	2000	1600	1200	700	600
II. o. „	1400	1000	800	250	200
III. o. „	500	400	300		

Falukon bármely helyiségben a globális adó nem több, mint 150 Lei. Mindezen községekben és helységekben, ha az estély vagy előadás nem terjed az esti 9 órán túl, hivatalból 25 százalék kedvezmény jár.

A pénzügyminisztérium által engedélyezett 242,327—1938. és 242,329—1938. sz. 4 százalékos kedvezmény érvényét veszítette. Ellenben a törvény 14. §-a értelmében minden esetben és esetről-esetre minden egyes jótékony vagy egyházi vagy kulturális intézmény a 20 Leinél nagyobb értékű belépő jegyek után fizetendő 12 százalékos adónak leengedését 5 százalékra kérhetik a Pénzügyminiszterhez címzett és 8+1 Lei bélyeggel ellátott kérésnek a bucurești ref. esperesi hivatalhoz való juttatása útján. E kérés az estély előtt 15 nappal előbb küldendő.

A 20 Leit meg nem haladó belépőjegyek mellett kedvezmény nem kérendő, mert ilyen esetben csupán 1 Lei, tehát csak 2 százalék fizetendő minden egyes belépőjegy után.

Igy tehát összes egyházi intézményeink: a) 20 Leit meg nem haladó belépőjegyek után folyamodás nélkül csak 2 százalékot, vagyis minden jegy után 1 Lei látványossági adót tartoznak fizetni. b) 20 Leinél nagyobb értékű belépőjegyek után pedig megfolyamodás útján csak 5 százalék látványossági adót fognak fizetni. Természetesen ez esetekben a községek kategóriája után megállapított globális adót nem kell fizetni. Azért minden esetben előzetes számítás

teendő, hogy mi lesz előnyösebb az intézmény számára, a globális adó vállalása vagy kedvezmény folyamodás útján az 5 százalékos adó.

A bucurești esperesi hivatal igénybe vétele esetében előzetesen 100, azaz száz Lei adomány küldendő be a regáti misszió javára Bitai S. egyházmegyei pénztárhoz Str. Voivozi No. 50. címre. Oradea—Nagyvárad, 1939 augusztus 2. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázati hirdetés. A tarceai ref. egyháztanács a lemondás folytán megüresedett ideiglenes kántortanítói állásra pályázatot hirdet a következő feltételek mellett: Fizetés: 1 Természetbeni, a kor igényeinek megfelelő lakás, gyümölcsös és veteményes kerttel. 2. 20 holt föld (1200 ölével számítva), melynek adóját az egyház fizeti. 3. 8 legeltetési jog. 4. 8 (nyolc) m³ tűzifa beszállítva. 5. 21 Hl. és 60 l. rozs kántori fizetés a hivektől. 6. Beiratási díj minden gyermek után 25 Lei cca 1000 Lei. 7. Minden iskolásgyermek után 30 liter csa 12 Hl. rozs a hivektől. 8. Stóla az e. ker. határozata szerint. **Kötelesség:** I—VII. osztályok állami és egyházi tanterv szerinti tanítása, kántori szolgálat végzése harmoniummal, esetleg dalárda vezetése, belm. ügyekben segédkezés és egyházi jegyzőkönyv vezetése. Pályázhatnak törvényes kántortanítói oklevéllel rendelkező, román vizsgával bíró férfi és nőtanítók, kik egészségi állapotukat orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Román nyelvtudás és oklevél érvényessége az 1935 d. e. k. i. határozat szerint igazolandó. Pályázati határidő 1939 augusztus 21. Kérvények mellékletekkel együtt Lelkészi Hivatalhoz küldendők: Tarcea, jud. Sălaj.

Pályázat a kisbányai református kántor-tanítói állásra. Javaldalom: 1. 12 azaz tizenkét köböl tiszta rostált buza. 2. 5—6 köböl tengeri. 3. 24 azaz huszonnégy korona, ma 12 azaz tizenkét lei készpénz. 4. Kántortanítónak 6 öl tűzifája helyett adatik a Pelesőczi 42 holdas egyházi és lelkészi erdőből az egyházat illető rész (46.43% rész) évi tűzifa és lombtermékének két ötöde (kettő-ötöde) mindaddig, míg kántortanító az erdő rész békés használatába maradhat. A fát a hivek szállítják tanító udvarára. Presbytérium évenként megállapítja, hogy mennyi fát lehet helyéről hazahozni: a helyéről nem szállítható fákat, kántortanító az erdőterületnek olyan helyére viteti, ahonnan a hivek udvarára szállíthatják. Lombfuvározásra a hivek nem kötelesek. Az erdő minden adóját és az erdő fenntartással járó minden költséget az egyház fizeti, a szükséges fuvarokat pedig a hivek adják. 5. Minden tanuló után tandíj 2 azaz kettő korona, ma 1 azaz egy lei és egy véka szemes tengeri. 6. 3 azaz három köblös szántó föld, melyet a hivek szántani és vetni tartoznak. 7. 4 azaz négy boglyás kaszáló, lekaszálják a szénát, felgyűjtik, összerakják és behordják. 8. 2 azaz kettő legeltetési jog. 9. Ismétlősökért a községtől semmi. 10. állami kiegészítés, amelyért az egyház nem szavatol. 11. Trágyáját kihordják. 12. Lakás kerttel és stóla. 13. Földek adóját az egyház fizeti. Kötelessége a kisbányai VII. osztályos elemi iskola vezetése és a kántori szolgálat ellátása. Pályázati határidő a megjelenéstől számított egy hét. A presbytérium.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.</p>		<p>Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.</p>
---	--	--

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

— református —
papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást árak főveggel együtt minőség szerint 2500—5500-ig változóak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKSKÖNYV
szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

A tenkei ifjusági konferencia lelkipásztori szemmel nézve.

Erről a konferenciáról el lehet mondani, hogy a Szentlélek munkája volt. Annyi emberi akadály tette kilátástalanná, hogy talán maga a rendezőség is kudarcra számolt. Vasuti kedvezmény nem volt (bár nem ártott volna, ha a rendezőség kérvényezi) az ellátást méreg drágának bélyegezték, a feszült világhelyzet miatt mindenki örült, hogy otthon van stb. Ehez vegyük népünk, gyülekezetének jól ismert közönyét. És mégis 197 résztvevő és 16 előadó sereglett egybe.

Ez a szám azonban csak első pillantásra megnyugtató. Kétségtelen, hogy nem a felvonult tömegek adják meg egy konferenciának az értékét. Azonban lehetetlen ma, mikor a statisztikai tudomány mind előkelőbb helyet foglal el, ezzel a kérdéssel is nem a legkomolyabban foglalkozni. Mert lelki tespedés, sivárság, és halódás képe tárul szemeink elé, hogyha előveszük a konferencia statisztikáját és megállapítjuk, hogy a konferencia színhelyét közvetlenül környező falvakból alig-alig vettek részt. Köröstárkány, Belényes, Belényesujlak, Belényessonkolyos, Várasfenes, Magyarcséke, Árpád, Mezőbajj, Vadász, Tamáshida, stb. stb. egyetlen résztvevőt sem küldött! Pedig ezek közül nem egy helyről szekérrel is el lehetett volna jutni a konferenciára! Kifogást könnyű találni, de kérdzem hány presbitérium foglalkozott a kérdéssel, kérdzem: megtettek-e mindent arranzve, hogy a konferenciára minél többen mehessenek.

A sok kifogás közül, ami megüti lelkemet, egyre feltétlenül reflektálok. »Nehéz a falusi ifjussággal!« Nehéz. De mondotta-e valaha is Jézus, hogy az ő tanítványainak fenékig tejfel lesz az élet? Lehetetlennek tartom, hogy legyen falusi gyülekezet, amelyben ne akadnának olyan fiúk és leányok, akik Isten országának munkájában ne lennének komolyságuknál fogva alkalmasok?! Bűn és vétkes könnyelműség éppen a falusi gyülekezetekkel szemben fel nem használni egy ilyen kerületi konferencia drága és ritka alkalmát. Panaszkodunk, hogy gyülekezési tilalom van itt is ott is, de mikor egy

megszámlálhatatlan áldást magában rejtő konferenciára engedélyt nyerünk, akkor otthon maradunk.

De hogyan jöjjenek el az ifjak és leányok, hogyha maguk a vezetők sem nagyon törik magukat egy ilyen konferencia után. Az ideális elgondolás szerint egy ilyen konferenciára maga a lelkipásztor vezeti a gyülekezet fiait és leányait. És hol maradtak a tenkei konferenciáról a fiatal lelkipásztorok és segédlelkipásztorok? Hol maradtak teológiai hallgatóink? Felbecsülhetetlen áldást nyújt egy ilyen nagy találkozás, amikor napról-napra akár a közös vezetői gyűléseken, akár magánbeszélgetésekben a lelkipásztorok kicserélhetik tapasztalataikat, gondolataikat, terveiket a legdrágább munkával, az ifjusági munkával kapcsolatban.

Egyetlen férfitanító volt jelen, az sem felekezeti tanító. Talán ez a tény is egy szomorú jele annak az áldatlan viszonyoknak, ami tanító és egyház között fennáll. Pedig éppen a tanítóknak, népünk közvetlen nevelőinek kell felismerniük, hogy megmaradásunk útja az egyház. S éppen azért, amennyire fájdalmas volt a férfitanítás távolléte, annyira örvendetes volt a tanítónők szép számban való megjelenése. A vezetői gyűlések éppen azért voltak áldásosak, mert szolgálat tekintetében a különböző vezetők megéreztek az ugyanazon Lelket.

Igen elszomorító az a tény is, hogy mint rendesen, úgy az u. n. intellektuell ifjuság távol maradt. Elszomorító különösen ma, mikor a nép egységéről annyit szavalnak és amikor nyilvánvaló, hogy ez az egység egyenesen existenciális kérdés ennek az intellektuell ifjuságnak a számára. Az embernek az az érzése, hogy fiatal orvosaink, ügyvédek még mindig abban az elavult ideológiában élnek, hogy egy ilyen konferencia túlságosan alacsony hozzájuk. De akkor miért nem jönnek és miért nem emelik a színvonalat? Csodálkozhatunk-e akkor, hogyha az egyik szabadegyetemi kérdés így hangzik: »Miért vannak a királyhágómelléki vezetők olyan távol a vezetettektől?«

Mindezek alapján leszögezhetjük, hogy ha van frázis, amely kong az ürességtől, akkor ez az: »Az ifjuságé a jövő« vagy »Az ifjuság maga a jövő« vagy »Akié az ifjuság azé a jövő«. Kong vészesen kong, mert mi tettük frázissá. Prédikációkban, beszédekben, presbiteri gyűléseken, leköszválasztások előtt az ifjuság az a téma, ami megreemgteti a falakat és a sziveket. De kevésbé rendíti meg a zsebeket. Mert *tenni* az ifjuságért? Azt nem. Mutassa meg az ifjuság, hogy ember a talpán és nem hitvány sybarita váz. Persze az ifjuság nem mutatja meg, hogy is mutassa, ha ő maga sem lát jobb példát? Mit gondoljon az ifjuság, amikor el szeretne menni a konferenciára egyik másik tagja s amikor támogatásért

bemerészkedik a lelkészi hivatalba ott felháborodva fogadják: »Hogy még az egyház adjon támogatást? Azt már nem!« Vagy pedig: Egy szép lélekszámú gyülekezet fiatal lelkipásztora, aki igen szereti bírálni az idősebb lelkészek tevékenységét ki sem hirdette, hogy ifjusági konferencia lesz Tenkén, nemhogy megszervezte volna a konferenciára indulókat. Pedig a község nem is esik nagyon távol Tenkétől. És csodálatos, hogy ugyanakkor a legmesszebb fekvő gyülekezetből jöttek a legtöbben. Természetesen ifju lelkipásztoruk vezetésével.

(Folyt. köv.)

v. d. m.

A dialektika theológia mai helyzete.

Irtta: Horváth István.

(Folyt. és vége.)

Elérkeztünk a gyakorlati theológia másik fontos ágához, a Katechetikához. Itt a legkiválóbb G Bohnea, kinek nagy munkája: *Das Wort Gottes u. der Unterricht*. A vallástanítás célját a döntésben látja, melyet a gyerektől az Isten igéje követel meg. De ezt a döntést nem képes emberi munka elő képesek idézni, csak a Szentlélek titkos munkája válthatja ki valakiből a döntést. De mi nem vagyunk másra, mint nagyon is emberi munkát adni a tanításban. Maguk a gyermekek pedig természetüknél fogva állanak ellentétben az Igével. Így van a vallástanításban egy fel nem oldható (Pfenningdsdorf ellen) nagy feszültség annak isteni és emberi oldala között, amely feszültség nem is oldható fel, hanem fenn kell tartani, s a mi legjobb emberi munkánkat kell adni, hogy Isten használja fel az ő szolgálatára.

Th Hechel alapvető munkájában (»Zur Methodik des ev Religionsunterrichtes«) a módszer alapproblémáját tárja fel az igei theológia tükrében. Ő is feszültségre mutat rá, mely az Evangélium és a Paedagógia, közelebbről a módszer között fennáll. Ezt az ellentétet határozottan látni kell, s azt a tényt, hogy a paedagógia a pszichológiai módszerek hatása alatt, az élethez közellépve, az evangéliumtól távolodik, míg az evangélium, illetve az ennek a szolgálatába álló vallástanítás ezért a paedagógiától a gyakorlatban elszakad, s az élettől távolodik. Ez az a feszültség, melyet látni kell a probléma megoldásánál.

Schieder a *Kathechisunterricht* c. munkájában szegzi le katechetikai alapelveit. Leghatározottabban Thurneysen mellett ő hirdeti, hogy a katechetikai munka isigehirdetés, annak egyik formája. Megtámadva a formális, s nem kevésbé a Pfenningdsdorf u. n.

psychológiai fokait, megállapít egy, az evangéliumnak megfelelő fokok rendszerét: melyben első lépés a nomina, vagyis a katechetikai (vallástanítási) anyag, mondhatnánk talán így; szószerinti értelme. Aztán a res, vagyis amiről szó van, amit a szavak (nomina) kifejeznek, aztán a verbum, az Ige üzenete, aztán az actum: a cselekvés, most mit jelent az üzenet. Még kibővíülhet ez a négyes létra az egyházi fokkal, melyben tulajdonképp egyháztörténeti példát keresünk, s az apologetiko-polemikusnak látszó ellenállás-fokkal. Ha az anyag nem bibliai, hanem hitvallási, vagy egyháztörténelmi, akkor annyi változást szenved, hogy az egyházi fok helyett bibliai fok lesz, de a tulajdonképeni alapöt ez fogja képezni, s így elmaradhatatlan, míg előbb az egyházi fok el is maradhat.

A Luther Kis Kátéjának felülmulhatatlan feldolgozásában rendszerének elsőrangú gyakorlati alkalmazását adja.

Bucrkertnek bár kicsi, de remek munkája: a Handbuch d. deutsch Lehrerbildung sorozatban »Evangelische Religion« c. alatt megjelent füzete, ahol az egész Katechetikának vázlatát adja.

Thurneysennek itt sincs sok írott munkája. Legalapvetőbb a »Das Wort Gottes u. die Kirche« könyvében megjelent »Konfirmandenunterricht« c. munkája (136—164), melyben a vallástanítást, közelebbről a konfirmációi tanítást ő is, mint az igehirdetés egyik formáját fogja fel, s reámutat éppen ezért arra, hogy milyen vakmerő vállalkozás ez. A vallástanítást lehetségessé csak az egyház, közelebbről a gyülekezet jelenléte teszi. Az a tény, hogy a földön van Isten egyháza, hogy a gyermekek, akiket én tanítok, meg vannak keresztelve, vagy amennyiben még nincsenek, de már is az Isten elválasztottainak seregéhez tartoznak, s az a tény, hogy én, a lelkész, minden gyarlóságom ellenére is a Jézus Krisztus elhívott szolgája és a gyülekezet választott lelkésze vagyok, teszi lehetővé azt, hogy én a vallástanítási igehirdetés vakmerőségét végezzem.

Legyen szabad még megemlítenem G. Schmidt nagyszerű könyvét: Das Alte Testament im kirchlichen Unterricht, melyben nagy vonalakban megy át az Ószövetség anyagán, úgy, hogy állandóan meghuzza az Ó- és Újszövetséget összekötő vonalat.

Sajnos, ezek a munkák mind a vallástanítással, s nem a nevelés egész körével foglalkoznak. Ez utóbbi terén meglehetősen szegénynek mondható még az igei theológia irodalma. Bár vannak már itt is kisebb munkák. Ilyenek: Ammon u. Doerne: Autorität u. Sünde in der ev. Erziehung, Georg Merz: Freiheit u. Zucht, Wilhelm Brandt: Freiheit im Neuen Testament stb.

A Poimenika terén H. Asmussen legszebb munkája, a Seelsorge a legkiemelkedőbb. Mivel ezt a munkát nemrég magyarul részle-

tesen ismertették, így csak annyit említek róla, hogy a mai lelkipásztor számára akar adni utmutatást a lelkigondozás területén. Thurneysennek idevágó dolgozata a *Zwischen den Zeiten*ben jelent meg: *Rechtfertigung u. Seelsorge* címmel.

Még egy nagy disciplinát kellene ismertetnünk: a *Missionskundét*. Annyit szabad legyen előre bocsátanom, hogy Barth újabban előadásaiban és szemináriumában állandóan tekintettel van a misszió kérdéseire.

A Missziótan terén K. Hartenstein, a baseli Misszióintézet igazgatója a legkiemelkedőbb egyéniség. Munkái közül emlitsük meg a »Die Mission, als theologisches Problem,« »Was hat die Theologie K. Barths der Mission zu sagen« s a »Mission u. Gemeninde« c. iratsorozatban megjelent kisebb dolgozatai, mint: »Völkerentartung unter dem Kreuz, Warum Mission, Mission als Bekenntnis u. das Bekenntnis als Mission, Christus u. die Völker, Das letzte Zeichen u. das letzte Ziel, Das Geheimnis des Leidens in der Mission Die Rassenfrage in der Mission.« Nagy missziótana (*Missionslehre*)-je már két éve vár kiadásra, a *Pfarrbücherei für Amt* sorozat 6. köteteként fog megjelenni. Az Úr jóvoltából előadásokban hallgathattam ezt a nagy munkáját, illetve ennek kivonatát. Minden szava hatalmas bizonyágtétele annak a tudósnek, akinek, emberileg szólva, gyakorlatilag kezében van a világ minden részén dolgozó baseli misszió társaság. Nem is lehet róla ennek a cikknek a végén beszélni, hanem, ha az Úr akarja, úgy, még talán karácsonyig, fogok róla írni többet. Ez annál is fontosabb, mert nálunk öt kevesen ismerik, holott ő minket ismer.

*

S ezzel az ígérettel, hogy Dr D. K. Hartensteinről fogok írni, be is fejezem ezt az ismertetést. Amint az olvasók észre is vehették, nem akar ez más lenni, mint valami térkép, ami valamelyes tájékozást óhajt nyújtani a dialektika theol-ba, illetve annak irodalmába.

A szórványkérdés

a lippai református egyházközség missziói körében.

(Folytatás és vége.)

Szórványaik gondozásával kapcsolatban külső, vagyis anyagi-eszközi és helyzeti, továbbá belső vagy lelki akadályokról beszélhetek, amelyek három sikon, és pedig: a szórvány, a szórványmunkás vagy szórványgondozó, és harmadszor Anyaszentegyházunk egészének a síkján jelentkeznek. Meggyőződésem szerint a belső gátló tényezők a nagyobb akadályok, amelyeknek megszűnése ter-

mészetszerűleg és magától értetődőleg háritaná el és győzné a külső akadályokat. Nyilván látom és tapasztalom e gátlásokat a szórványmunkásnál, akitől elsősorban kéretik számon a nyájból kiszakadt századik. Utánna mennie csak akkor van ereje, kedve, ideje, pénze, ha eleven összeköttetésben van a Jópásztorral, szüntelen táplálkozik az Igével mint élete állandó örömforrásával, s így maga is »örömhír« tolmácsolójává válhatik. E nélkül a próféták csontjaiba rekesztett tűz nélkül amelyik a reámbizottakért való felelősség parázsával éget, bensőképen, felkileg gátolva, magam kereselek, teremtek, a világ által elfogadható okokat, helyzeteket, amelyek gátlóknéennek munkámnak. Éppen ezért az a meggyőződésem, hogy mint minden munkának, úgy a szórványokért való munkának is az alanya maga a felséges Úristen, aki boldog eszközként használja fel a missziói munkást, amikor megtisztítja őt Igéje és Szentlelke által a világ lelkületének átkos belső gátlásától. Csak az ilyen munkás képes komolyan szembezálni a saját élete tényleges külső gátlásaival, továbbá a szórványhívek lelkéből feléje feketéllő rémeivel a babonának és evangéliumi öntudatlanságnak, továbbá — ha úgy volna — az Anyaszentegyházban jelentkező e munkával kapcsolatos külső és belső akadályokkal is. Isten azonban a munkást nem egymagában, nem magára hagyatva bizta meg a szórványmunkával, hanem mint az Anyaszentegyház egyik tagját, munkását; aki mellett, aki mögött ott áll, ott kell állania a nagy közösség egészének, mint a szórványmunka letéteményesének, akinek a szórványmunkás csak a szétszórtakért kinyújtott karja. Épen azért át kell itatnia kálvinista Sionunk egészét, minden református lelket, a szórványokért való felelősség tudatának, annak a meggyőződésnek, hogy a szórványgondozás nemcsak egy-egy gyarló munkásnak, mégcsak nem is egy-egy 10 gyermekes szegény özvegy asszonyhoz hasonló kicsiny missziói anyagyülekezetnek; hanem Anyaszentegyházunk egészének feladata. Amikor ennek a tudatnak a kialakulásával megszűnt az öntudatlan felelőtlenységnek a belső lelki akadály, bizonyára megtaláljuk az utját-módját a külső akadályok megszüntetésének. A munka akadályainak az ilyen formán való felvázolásával már mintegy kézenfekvők a feladatok is.

1. A szórványkérdés állandó felszínen tartása kiváltképen a népesebb gyülekezetekben szórványmunkások bevonásával szórványmissziói rendezése révén.

2. A konferenciák — legalább a kisebb méretű vidéki konferenciák — lehetőleg a szórványvidékek közelében tartassanak, hogy így a szórvány hívek is részt vehessenek s így kicsiny, árva, elhagyatott mivoltukban közvetlenül tapasztalhassák a nagy közösségbe való beletartozás önértéket biztosító tényét.

3. Minden konferencián egy előadásnak és azt követő megbeszélésnek a tárgya a szórványkérdés legyen.

4. Az iratterjesztés gondoskodjék a szórványgondozás célját szolgáló nagyobb számú ingyen kiadványokról.

5. Üdvös volna újabb munkaerők beállítása.

6. A szórványmunkások köteleztessenek komoly rendszeres munkaterv készítésére, amelynek esperesi láttamozás után való hűséges keresztülviteléről a pontosan vezetett missziói napló tanuskodjék, amelynek szigorú megvizsgálása a kanonika vizitáció egyik főfeladatát képezze.

7. Javaslom, hogy a missziói gyülekezetek lelkesi dotációi — központi támogatással — úgy biztosítsanak, hogy a munkás mentesülve a kenyérgondtól, teljes erejével a misszió szolgálatába állhasson. Ez a körülmény biztosítaná egyben azt is, hogy a pontokra a legképzettebb, az evangélium szellemétől átható lobogó faji öntudattal rendelkező munkások kerüljenek, akik a más fajokkal történő érintkezési pontokon, egyuttal népünk expanzív törekvéseinek a céltudatos exponensei is lennének. Isten a szórványokat bizonyára próbakövekkül adta nekünk. Kegyelme legyen velünk, hogy ne elvetettségünk mellett tanuskodjanak.

Elekes Gyula.

HIREK

A »Romániai Magyar Dalosszövetség« karnagy-továbbképző tanfolyama folyó év július 1—30. napjain tartott meg Kolozsváron, amelyen egyházkerületünkől 4-en vetünk részt. Akik nem jöttek el és érdeklődnek a komoly zenei kérdések iránt, azok igazán sajnálhatják elmaradásukat, mert ott kitűnő előadóktól nagyon értékes dolgokat tanulhattunk. A tanfolyam előadó tanárai voltak: Tárca Bertalan ref. főgimnáziumi zenetanár (összhangzattan és hangszereléstan), Domokos Pál Péter (folklore—zene), Szegő Ferenc orsz. karnagy (magánének, zenediktálás és karvezetés), Zsizsmann Rezső orgonaművész, konzervatóriumi igazgató (zenetörténet, zeneesztétika és orgona), Bachner György

(fuvózenekar). A rengeteg óraszám mellett — 8—9 óránk volt mindennap — főként azért nyertünk sokat, mert minden tantárgyhoz az éppen oda illő speciális előadó-tanár volt beosztva. Szerény véleményem szerint azonban a zenetörténet helyett inkább formatanra lett volna szükségünk és az összhangzattant is nagyobb óraszámokban szeretnénk hallani. Ámde, így is illesse elismerés kiváló tanárainkat azért a lelkes és nagy odaadással végzett munkáért, amelyet értünk végeztünk és amellyel példát adtak nekünk is arra nézve, hogy soha se szünjünk meg legdrágább kincsünkért: magyar dalunkért munkálkodni. Közben résztvettünk július 9-én Gyaluban a ref. énekkar zászlószentelési ünne

pélyén, amely alkalomból a környékbeli énekkarok egy kis szűkebbkörű versenyt is rendeztek. Sokáig feledhetetlen lesz e nap emléke életünkben, mert amiket ott láttunk és hallottunk, azok szinte felülmulják egy-egy falusi énekkar teljesítőképességét. Julius 16-án a híres tor-dai hasadékhoz rándult ki a hallgatók egyrésze, ahonnan szép emlékekkel tértek vissza mindnyájan. Julius 22-én énekkarunk — 46 tagu férfikar — a monostori-uti ref. énekkar Anna bálján szerepelt nagy sikerrel, a Szegő Ferenc tanár, orsz. karnagy vezetésével. Ez alkalommal adtuk elő egyik hallgatótársunk, Balázs András fehéregyházai ref. ig. tanító »Dalol a székely« című művét, amelyet Tárcza Bertalan tanár ur zenésített meg. Óriási sikere volt e darabnak és igen ajánlatos, hogy énekkaraink is szerezzék be ennek partitúráját. A tanfolyam végén — jul. 28—29. napjain — vizsgára állottunk, amelyen 40 hallgató nyert karnagy-i oklevelet. Az elnöki tisz-tet dr Inczedy Joksman Ödön orsz. elnök ur látta el nagy egyszerűséggel és hozzáértéssel. Meg kell említenem még azt a sajnálatos és érthetetlen körülményt, miszerint a 46 hallgató közül csak 22 volt református, akik közül 5 nem állott vizsgára. A dalosszövetség felszólította az összes magyar egyházak theoló-giáit és tanítóképzőit, hogy 5—5 hallgatót teljesen ingyenesnek elfogad és a református theoló-gusok közül egy sem vett részt e tanfolyamon, de ugyanakkor 2 róm. kath. és 2 unitárius theológus jelen volt. A tanító-képzőből többen voltak jelen; vajjon lelkészeinknek nincs szük-ségük zenei továbbképzésre?!

Végül pedig leghálásabb köszö-netünket kell nyilvánítanunk az Országos Dalosszövetség nagy-nevű vezetői: dr Inczedy Joksman Ödön elnök és Tárcza Ber-talan főtitkár urak iránt, akik sem fáradságot, sem a jelentős anyagi áldozatot nem kimélve, hozzájárultak — a mi tovább-képeztetésünk által — a magyar dalszent ügyének szolgálatához.

Váry Imre.

Lelkészi jubileum. A pety-tyéni ref. gyülekezet tagjai me-leg ünneplésben részesítették július 23-án köztisztelőben álló lelkészüket: Bogdán Lajost, abból az alkalomból, hogy im-már több mint 40 év óta mun-kálkodik az Úrnak szőlőjében. A jubileumi ünnepség délelőtt istentisztelettel kezdődött, ame-lyen Genda János s.-lelkész tartott alkalmi predikációt az V. Mózes XXXII. rész 3-ik verse alapján. Az istentisztelet végez-tével diszpresbiteri gyűlés volt ugyancsak a templomban, ame-lyen résztvettek a gyülekezet tagjai is. Ennek keretében elő-ször Böszörményi Károly volt főgondnok méltatta emelkedett szellemű beszédben Bogdán La-jos 40 éves munkásságát, mely-nek eredményei: a szép iskola, a renovált templom és egy új harang beszerzése, melyeket Bogdán Lajos ismert szerénysé-gével, de kitartó munkájával hajtott végre. Majd igaz Sámuel gondnok a gyülekezet, Szabó Gusztáv pedig a presbitérium nevében köszönték meg a Bog-dán Lajos lelkipásztori munká-ját, a Nőszövetség, a Leány-szövetség is szívből jövő üdvöz-letet mondott. A szatmárpálfalvi leányegyház jókivánságait Koós Zoltán tanító tolmácsolta. Az üdvözlések befejezése után egy

ezüst kelyhet adtak át, mint a gyülekezet ajándékát, melynek felirata a következő: »Megemlékezésül a ref. egyház hivei. Pettyén, 1939 jul. 19.« Bogdán Lajos mélyen meghatva mondott köszönetet a szíves üdvözlő szavakért és az ajándékért, kihangsúlyozva azt, hogy valamint eddig sohasem a maga hasznát kereste, hanem a köz javát munkálta, úgy ezután is ez lesz a vezér-elve, amíg csak az Isten élteti. Bogdán Lajos az egyházmegyén előbb mint aljegyző, később pedig mint főjegyző és tanácsbíró szintén értékes munkásságot fejtett ki.

A zsinati rendes és póttagságra beadott szavazatok szerint lelkészi rendes tagok lettek: Csernák Béla, Arday Aladár, Vaday Béla, Debreczeni István, Papp József és Szabó Zoltán. Világi rendes tagok: Pappszász Lajos, dr Harcsár Géza, dr Ajtay Nagy Gábor, dr Böszörményi Emil, Telegdi József és dr Kotzó Jenő. Lel-

kési póttagok: Peleskey Sándor, Sárközi Lajos, Nemes Elemér, Boros Jenő, Kiss Bertalan, míg a 6-ik helyre Orth Imre és Kiss Károly között pótvasztás rendeltetett el. Világi póttagok: Domokos László, Bónis Elemér, dr Olosz Lajos, dr Soós István, dr Szathmáry Lajos, dr Kölcsey Ferenc. Tanári rendes tag: Ligeti Imre, póttag Gecsey Jenő. Tanítói rendes tag Bartha István, póttag Kósa Károly. — A pótshavazatok felbontása alkalmával az eredmény: Kiss Károly 144 és Orth Imre 48 szavazat.

J. M. Richardson, az angol presbiteri egyház moderátora (püspöke) és W. H. Hamilton skót ref. lelkész, a Pesbiteri Világszövetség főtitkára szept. hóban európai körutazása során meglátogatják a mi romániai magyar ref. egyházunkat is. Szept. 12-én érkeznek Orsovánál Romániába és egyházkerületünk két városát látogatják meg: szept. 12-én Aradot és szept. 15-én Váradot.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5272—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az 1939—40. tanévre a beírások, amennyiben időközben más törvényes intézkedés nem történik, az új elemi iskolai törvény 114. fejezete értelmében szeptember 1—10. napjai közt történnek. Ebből a célból a jelzett időben a tarítóknak állomáshelyükön kell tartózkodniok. Ha ez bármely igazolt okból lehetetlen, a beíratást az iskolaszéki elnök tartozik elvégezni.

A beíratás a felekezeti iskola helyiségében történik.

Azok, akik gyermekeiket iskolánba akarják beíratni, az illetékes állami iskolánál szeptember 1. és 10. közt írott nyilatkozatot tartoznak beadni s ezeket a nyilatkozatokat a szülőknek saját kezűleg kiállítani. Írni nem tudó szülők a községházán állíttatják ki a

nyilatkozatot, de ezért semmiféle külön díjazást felszámítani nem szabad s a kiállítás egyszerű szóbeli kérés alapján történik. A nyilatkozat minden bélyeg alól mentes. Egyöntetőség kedvéért az egyházkerületi tanszerraktár kiadásában megjelent nyilatkozatokat kell használni. Az állami iskola igazgatójának a nyilatkozat átvételéről igazolványt kell kiállítani. A nyilatkozat el nem fogadásának egyetlen törvényes indoka az lehet, ha a gyermek kétségtelenül román eredetű (az apja román). A régi szabályzatnak az az intézkedése, hogy a gyermekek átírása egyik iskolából a másikba csak a tanfelügyelőség engedélyével történhetik, az új elemi iskolai törvény 255. fejezete értelmében érvényét veszítette. Azonban, ha az állami iskolából hozzánk átíratkozni akaró növendékek nyilatkozatát az állami iskolai tanító visszautasítja, a kérdés tisztázásáig az ilyen gyermek iskolánkba nem írható be.

Ha az állami iskolai igazgató a nyilatkozatról szóló igazolvány kiadását megtagadja, az igazolványra rá kell vezetni: Subsemnații martori dovedim că..... s'a prezintat personal la Direcțiunea Școalei Prim. de Stat pentru depunerea declarației care a refuzat primirea cu motivul..... (vagy fără motiv.) Két tanu aláírása.

A gyermek ugyan ezen igazolvány alapján is beírható volna iskolánkban, biztonság kedvéért azonban ajánlatos minden ilyen ügyben azonnal a püspöki hivatalhoz fordulni az összes szükséges adatok beküldésével (a gyermek neve, vallása, kora, osztálya, a szülők neve és vallása, mikor jelentkezett az állami iskolai igazgatónál, milyen címen tagadták meg a nyilatkozat átvételét, megtörtént-e a nyilatkozat visszautasításának igazolása tanuk által.) Ha az állami iskolai igazgató a visszautasítás indokát írásban közli, ennek másolatát is be kell küldeni. Ha az állami iskolai igazgató azon a címen utasítja vissza a szülők nyilatkozatát, hogy a gyermek nem magyar anyanyelvű, szem előtt kell tartani az 1938 évi 1750 bis számú minisztertanácsi jegyzőkönyv 5. fejezetét: A gyermek neveléséért törvényesen felelős személyek (apa, anya vagy gyám) egyedül jogosultak a gyermek etnikai hovatartozásának megállapítására, beírathatják őt a felekezeti iskolába az állami iskolába vagy bármely más felekezeti iskolába.

Ha tehát a tanuló törvényes képviselője magát és a tanulót magyar eredetűnek vallja és a nyilatkozatot névelemzés címen mégis visszautasítanak, a jelentéshez csatolni kell még a szülőnek, a községi előljáráóság esetleg két tanu előtt tett nyilatkozatát, melyben magát magyar anyanyelvűnek vallja.

Az alsóbb tanügyi hatóságok azon kísérletével szemben, hogy

meg akarják akadályozni a felsőbb tagozat kiépítése által az alsóbb osztályos növendékek felvételét, nem alapszik a törvényen s ezzel szemben érvényben van a 146.364—1938 sz. miniszteri rendelet 6. pontja, amely szerint a felekezeti iskola javára szóló nyilatkozatot el kell fogadni tekintet nélkül az osztályra és a felekezeti iskolában előző évben végzett növendékeknek számára.

Azok a szülők, akik gyermeküket az első osztályba akarják beíratni, idejében szerezzék be a születési anyakönyvi kivonatot, hogy az szükség esetén kéznél legyen, ámbár a minisztérium 163.625—937 sz. rendeletében megállapította, hogy a nyilatkozaton kívül más irat a beíratkozáshoz nem kell. Ha az anyakönyvi kivonat akár a név írásában akár a vallás feltüntetésében hibás, annak kijavítására az illetékes egyházmegyei ügyész útján a törvényes lépéseket haladéktalanul meg kell tenni. Teljesen jogtalan a beíratkozásnál orvosi bizonyítványt követelni.

A nyilvánossági jog nélküli iskolákban egyszer bukott tanulók iskoláinkba beírhatók. A kétszer bukkottakat az állami iskolába kell beírni, de a tanfelügyelőség engedélyével, vagy az állami igazgató igazolványa alapján a mi iskoláinkba beírhatók.

A bírható tanulók létszámát az autorizáció szabja meg. Ahol nincs autorizáció, vagy az autorizáció nem szabja meg a növendéklétszámot, a magánoktatási törvény szabályzatának 26. fejezet c. pont 2. bekezdés irányadó.

Az új elemi iskolai törvény 55. fejezetének azon intézkedése, hogy minden 40 tanulóra egy tanerőt kell beállítani, a mi iskoláinkban nem alkalmazható. Ezen a címen visszautasított növendékek azonban csak a kérdésnek a minisztériumoknál való tisztázása után írhatók be.

Ha az előirt létszámnál többen jelentkeznek, a kiválogatást a felekezeti iskola végzi legegyszerűbben úgy, hogy csak azoknak bocsátja rendelkezésére a nyilatkozat mintát, akiket hajlandó felvenni.

Ismételten hangsúlyozom, hogy az állami iskolai igazgatók felekezeti iskoláinknak nem felettes hatósága, hacsak külön írásos miniszteri megbízása nincs. Ezért tehát a személyesen ismert állami felügyelőkön kívül mindenkitől, aki iskoláinkban ellenőrző vizsgálatot akar tartani, kellő udvarias formában igazoló iratot kell kérni. Az állami ellenőrző közegeknek iskoláinkban intézkedési joguk nincsen, ezt a jogot a magánoktatási törvény kizárólag a minisztériumnak és a fenntartónak adja meg.

További intézkedésig érvényben van a 149,394—1938. sz. miniszteri rendelet, amelyet 6128—1938. számú körrendeletemben közöltem, kivéve a 6. pont 3. kekezdést. A régi elemi iskolai törvény és az összes régi elemi iskolai szabályzatok érvénye az 1939

május 27-én megjelent új elemi iskolai törvénnyel megszűnt. Gondoskodni fogok róla, hogy ezen új törvény intézkedéseit iskoláinkkal közöljem.

Érvényben van 1939 szeptember 1-től kezdve az új elemi iskolai részletes tanterv. Ez a tanterv 1938 november 11-én jelent meg. Általában egyezik a Lőrinczy Ferenc fordításában az elmúlt év kezdetén iskoláink rendelkezésére bocsátott részletes tantervvel.

Van azonban az új tantervnek két függeléke: nevezetesen a táblázatokba foglalt tanterv és a minta órarendek gyűjteménye. A tanterv táblázatokát az iskolában ki kell függeszteni. Lőrinczy Ferenc (Cluj, Cal. Moşilor 61.) ezt a tanterv-táblázatot (tananyag-beosztás) elkészítette és nála augusztus 25-ig 85 leu-ért megrendelhető. A legújabb tanterv egyébként tanszerraktárunkban kapható.

A beíráshoz szükséges nyilatkozatokat és beírási naplókat a jövő hét folyamán szétküldetem. Az anyakönyv, mulasztási és előmeneteli napló új alakot kap és ezeket valamivel később küldetem meg. A jelenléti naplót minden iskolának egy példányban küldetem meg. Több tanerős iskolák, ha több jelenléti naplóra van szükségük, külön rendeljék meg. Oradea—Nagyvárad, 1939 augusztus 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

5050—1939 sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi, lelkészi hivatalnak és iskolai igazgatóságnak.*

Tudomásul vétel és az érdekeltekkel azonnal közlés végett eredeti szövegben és szó szerinti fordításban közlöm a kultuszminisztérium 634—1939 sz. leiratát azzal, hogy annak tartalmát azonnal közöljék az érdekeltekkel és végrehajtását ellenőrizzék.

Ministerul Cultelor și Serviciul M. O. N. T. și A. P.

Nr. 634. 1 August 1939.

Către Episcopia Reformata Oradea.

Avem onoare a vă înainta, mai jos, comunicatul primit dela Marele Stat Major, cu privire la situația militară neclară a ofițerilor de rezervă rugându-vă să binevoiiți a lua urgente măsuri pentru conformare.

Ministru N. C. Davidescu. p. Șeful Serviciului. Nicolae Ceat.

Comunicat. »Marele Stat Major aduce la cunoștința tuturor ofițerilor de rezervă care nu au situația militară complet clarificată, adică acei care nu cunosc precis unitatea în care contează, sau acei care au primit ordine de chemare pentru mobilizarea 1939—1940 dela mai multe unități, să se adreseze în scris A. N. Direcția Personalului Biroul 6 ofițeri de rezervă, cerând lămuriri. Vor arăta totodată în cuprinsul cererei, starea lor civilă și ultimul domiciliu stabil.

Autoritățile civile și întreprinderile particulare sunt rugate a verifica situația militară a ofițerilor de rezervă, funcționari în instituția sau întreprinderea respectiva și a obliga pe acei cu situația neclară să-si limpezească definitiv această situația.

Totodată se aduce la cunoștința că atunci când se va constata

că un ofițer de rezervă nu cunoaște unitatea în care contează va fi deferit justiției militare.»

pt. conformitate: *Petrescu*. Vallás és művészetügyi minisztérium. Mont. és A. F. osztály.

634—1939. augusztus I. sz.

Református Püspökségnek Nagyvárad.

Van szerencsénk alant megküldeni a nagy vezérkar által küldött és a tart. tisztek rendezetlen helyzetére vonatkozó közleményt megküldeni, kérve önöket, hogy megfelelő sürgős intézkedéseket tenni sziveskedjenek.

Miniszter h. *N. C. Davidescu* s. k. A szolgálat főnöke h. *Ceaf Miklós* s. k.

KÖZLEMÉNY.

A nagyvezérkar tudomására hozza mindazoknak a tartalékos tiszteknek, akiknek katonai helyzete nem teljesen tisztázott, vagyis azoknak, akik nem tudják biztosan, hogy melyik katonai egységhez tartoznak, vagy akik az 1939—40 évi mozgósításra vonatkozólag több katonai egységtől kaptak mozgósítási parancsot, hogy írásban forduljanak a hadügyminisztériumhoz (Ministerul Aparari Naționale, Direcția Personalului Biroul 6 ofițeri de rezerva) megfelelő felvilágosítást kérve. A kérvényben egyuttal kitüntetendő a polgári állapot és utolsó lakhely.

A polgári hatóságokat és magánvállalatokat felkéri, hogy vizsgálják felül az illető intézményben vagy vállalatban működő tart. tisztviselők katonai helyzetét és kötelezzék azokat, akiknek nem tisztázott a helyzetük, hogy véglegesen rendeztessék azt.

Egyidejűleg közli azt is, hogy azt a tartalékos tisztet, aki nem tudja, hogy melyik katonai egységhez tartozik a hadbírószág elé fogják állítani.

A kiadmány hitelül: *Petrescu György* s. k.

Kérem a rendelet értelmében a legnagyobb gondossággal eljárni. Nagyvárad, 1939. augusztus hó 14. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* s. k. püspök.

5051—1939 sz. I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeti Nt. esperesi és lelkeszi hivatalnak.*

Tudomásul vétel és szigorú alkalmazkodás végett közlöm a vallás és művészetügyi miniszter urnak a szolgálatot teljesítő tisztviselők katonai helyzetének tisztázása végett kiadott rendeletét eredeti szövegben és szó szerinti fordításban:

Ministerul Cultelor și Artelor Serviciul M. O. N. T. și A. P.

Nr. 641—1939. Aug. 3.

Către Episcopia Reformata Oradea.

In conformitate cu ordinul Președinței Consiliului de Miniștri, prin care ni se aduce la cunoștință că o parte din funcționarii administrației centrale și exterioare nu au încă situația militară clarificată. Vă rugăm să binevoiți a lua măsuri ca în termen de 30 de zile, toți funcționarii acelei instituției, să și clarifice situația militară,

făcându-vă dovada că în terminul mai sus fixat și-au îndeplinit toate obligațiunile puse lor de legile militare și comunicat la timp prin radio și presă.

Acei care după expirarea terminului acordat, vor fi găsiți în neregula, vor fi imediat îndepărtați din serviciu, suferind în același timp și sancțiunile legilor militare.

Vă rugăm să ne comunicați de executare, spre a putea raporta Președinției Consiliului Miniștri, rezultatul dispozițiilor luate de Dvs.

Exactitatea datelor comunicate noua, precum și întârzierea răspunsului rămân pe seama Dvs.

Ministru: *Davidescu*. Conducătorul serviciului: *Nicolae Ceat. Fordítás.*

Református Püspökségnek Nagyvárad.

A miniszterelnökség azon rendeletének megfelelően, melyben közli velünk, hogy központi és külső szolgálat tisztviselői egy részének nincs a katonai helyzete tisztázva, van szerencsénk önöket kérni, hogy a szükséges intézkedéseket megtenni sziveskedjék, hogy az intézmény összes tisztviselői 30 napon belül tisztázzák katonai helyzetüket és ebben a határidőben bizonyítsák is, hogy teljes mértékben eleget tettek a rádió útján és hírlapokban is közölt katonai törvények által előirt összes kötelezettségeiknek.

Azokat, akik az adott határidő letelte után is tisztázatlan (katonai) állapotban találatnak, a szolgálatból azonnal el kell távolítani, amely büntetésen felül még el fogják szenvedni a katonai törvények által előirt büntetéseket is.

Kérjük önöket, hogy közöljék ennek a rendeletnek a végrehajtását az önök által tett intézkedések eredményét, hogy azokat jelenthessük a miniszterelnökségnek. A velünk közölt adatok pontosságáért, valamint a válasz késedelméért önök lesznek felelősek.

Miniszter helyett: *N. C. Davidescu* s. k. A szolgálat vezetője: *Ceat Miklós* s. k.

Felhivom a Nagytiszteletű esperes urakat, hogy fenti rendelkezést az érdekeltekkel a legmegfelelőbb módon közöljék s ennek megtörténtéről 8 nap alatt tegyenek jelentést s egyuttal jelentsék hivatalomnak a tartalékos tiszti rangba álló alkalmazottakat, jelezvén hogy az illetők milyen egységhez tartoznak s nálunk milyen alkalmazásban vannak. Nagyvárad, 1939. augusztus hó 14. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* s. k. püspök.

5172—1939. sz. KÖRLEVÉL. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkeszi hivatalnak.* Tudomásul vétel és miheztartás végett közlöm a Posta és Távirida vezérigazgatóságnak 26425—1939. sz. átiratát a vallás és művészetügyi miniszterhez, melyet a vallásügyi minisztérium 27472—1939. sz. alatt megfelelő intézkedés végett küldött meg hivatalomnak. A posta és távirida feladó helyein bemutatott hivatalos táviratokról hiányzik legtöbbször az aláíró személy hivatali minőségének megjelölése. Pld. olyan távirat adatik fel, melyen az aláírás: miniszter helyett *Georgescu* s. k. ahelyett, hogy ki lenne írva: a vallás és művészetügyi miniszter helyett

Georgescu. Ezeket a megjelöléseket nem lehet táviratilag továbbítani, mert a helytelen szövegezésű táviratból a címzett hatóságok nem tudják megállapítani, hogy a távirat kitől származik. Ilyen kellemetlenségek elkerülése végett a táviratok aláírásában ki kell tüntetni az aláíró hivatali minőségét és az illető hatóság nevét. Naggyárad, 1939, augusztus hó 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

5074—1939-IV. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi, lelkészi hivataloknak és egyházi intézmények igazgatóságának.* Alantiakban fordításban közlöm a kultuszminisztérium 26,749. sz. levelét azzal, hogy az abban foglaltakat tudomásul venni és szem előtt tartani az arra illetékesek el ne mulasszák: »Püspök Ur, van szerencsém a következőket tudomására hozni: A repülő alaptörvény módosítása folytán, amely a Mon. Of. 128. sz. jun. 6-án lett közölve, folyó évi június hó 6-iki kelettel a számlabélyegek taxája fel lett emelve 3 ezrelékről 4 ezrelékre. A fentieket tudomásul adván, tisztelettel kérem intézkedését, hogy a főhatósága alatt lévő szervek, akik a kifizetések, számfejtések, ellenőrzések és utalványozások végrehajtásával vannak megbízva, tartsák magukat a fent idézett törvény rendelkezéseihez. Aláírások« Oradea—Naggyárad, 1939 augusztus 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázati hirdetés. Pályázat a nagybányai egyházmegyébe kebeleztetett józsefháza i. ref. kántor-tanítói állásra. Javaldalom: 1. Kétszobás lakás mellékhelyiségekkel és kerttel. 2. Készpénz 6978 Lei az egyház pénztárából. 3. 7 kat. hold és 76 □-öl szántó és 2 kat. hold és 94 □-öl rét, melynek adóját az egyház fizeti. 4. 8 drb. nagy marhára és 4 drb. sertésre legeltetési jog. 5. 490 kgr. buza az egyház magtárából. 6. Minden iskolás gyermek után egy-egy véka tengeri à 32 liter. 7. Stóla az egyhker. határozata szerint. Kötelesség: I—VII. oszt. vegyes iskola állami és egyházi tanterv szerinti vezetése, kántori szolgálat végzése orgonával, énekkar vezetése, belmissziói munkában való segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén annak helyettesítése, egyházi jegyzőség. Pályázhatnak törvényes kántor-tanítói oklevéllel bíró férfi- és nőtanítók, kik egészségi állapotukat orvosi bizonyítvánnyal igazolják. A román nyelvtudás és az oklevél érvényessége az 1935. d. e. k. i. határozat szerint igazolandó. Pályázati határidő 1939 szeptember 4. Választás szeptember 10-én, amikor a pályázók bemutatkozhatnak, de az utiköltséget csak a megválasztottnak téríti meg az egyház. A kérvények mellékletekkel együtt a lelkészi hivatalhoz: Jojib, p. u. Mediaşul-Aurit, jud. Sătmar, küldendők. Az állás szeptember 15-én elfoglalandó. Presbitérium.

Helyesbítés. A hivatalos lap 21. számában közölt szamosdarai kántor-tanítói állással kapcsolatosan közöljük az érdeklődőkkel, hogy miután az elmozdított tanító ügye véglegesen befejezést nyert: az újonnan választott tanító a lakásnak és teljes fizetésnek azonnal birtokába jut. A presbyterium.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

Hangjegyes nagybetűs Énekeskönyv

MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

A tenkei ifjusági konferencia lelkipásztori szemmel nézve.

(Folyt. és vége.)

Érthetetlen, hogy a konferencia drága alkalmát mennyire nem igyekezzünk kihasználni. És ez éppen a lelkipásztorok részéről érthetetlen. Mert az ifjusági konferenciák felfogásom szerint nem »javítóintézet«, célja nem az, hogy múltó és felszínes hatásokat érvünk el olyanokon, akiken odahaza semmiféle jószó nem fogott, nem is az, hogy »hát majd csak ragad rájuk ott is valami,« hanem az, hogy azokat, akiket Isten lelke megragadott, akik komolyan és a felszinnél sokkal mélyebben érdeklődést mutatnak Isten országa munkája iránt, azokat megerősítsük. Igen, drága alkalom a konferencia arra, hogy lelkeket megragadjon, de olyanokat vigyünk, akiken a Lélek munkájának a jelei mutatkoznak, akikről úgy érezzük, hogy Isten jelölt ki. Mert a konferencia elsősorban, akár az egyház életében nyilvánosan, akár hallgatólagosan mindennapi életükkel és magatartásukkal tevékenykedő munkatársakat akar nevelni. Ezeken át, a megragadottakon át közszellemet akar teremteni az otthoni gyülekezetben, csendes hangadókat akar nevelni, pártot szervez, nem emberi érdekek mellett, hanem Istennek minden ügye mellett, kovászt akar adni a tésztába, hogy azt megkelessze. Miután pedig az ilyen Szentlélektől megjelöltek nagyon gyakran éppen a legszegényebbek, ezért kell az anyagi segítségnyújtás is. Szomorú gyülekezeti közösség az, amelyből csak azok mehetnek el konferenciára, akiknek pénzük van, vagy legjobb esetben vasúti szabadjegyük.

Igen, szívvel-lélekkel az ifjúság mellett kell állni. Ha konferenciát rendez a kerület vagy egyházmegye, segíteni kell őket a konferenciára. Elő kell készíteni az ifjúságot a konferenciára. Elő kell venni a programot és megmagyarázni nekik, hogy miről is lesz ott szó, azután pedig intelmet intézni hozzájuk, hogy a konferencián hogyan kell viselkedni! Bizony a tenkei konferencia nem egy résztvevőjének lelkéről hiányzott az a szerető, útra bocsájtó atyai csók! Ezért történhetett meg az, hogy voltak lányok, akik

második nap már haza akartak menni, mert szállásuk nem volt elég kényelmes, voltak olyanok, akik előadás közben hangos megjegyzéseket tettek, vagy éppen állandóan csacsogtak, vagy fiúk, akik előadás helyett fürödni mentek. Sohasem felejttem el, milyen boldogan mesélte el egy fiatalember, hogy amikor ők konferenciára indultak az IKE és a Leányszövetség tagjai is a szülőkkel, és a lelkipásztorral együtt kikisérték őket az állomásra, amikor pedig hazatértek fogadták őket.

Ami a konferencia rendezését illeti, jó lenne, ha a konferencia rendezősege végre kigyógyulna a morbus királyhágómellékcibusból és a programot már jóelőre összeállítaná és szétküldené. Az ellátás díját pedig úgy állapítsák meg, hogy az megfizethető legyen. Öt napra 200 leit fizetni nagyon sok, különösképpen hogyha hozzászámítjuk azt, hogy a kenyeret, tűzifát és reggelit a gyülekezet szolgáltatotta! A tenkei konferencia volt az első, amelyen fiúk és leányok együtt voltak. És ez a körülmény nem volt hátrányos a konferenciára, sőt talán inkább előnyösnek mondható. Bár a fiúk közül többen a külön fiú és külön leánykonferencia mellett törtek lándzsát. A leányok számára ez a kérdés közömbös. Elszállásolás tekintetében helyes volna, hogyha a kerület ifjúsága szalmazsákokat és pokrócokat szerezne be, hogy úgy a leányok, mint a fiúk külön-külön közös szálláson legyenek. A gyülekezet tagjainál történt elszállásolásnak is vannak előnyei, de a rend és fegyelem szempontjából jobb a közös szállás.

A konferencia programja időszerű kérdéseket tartalmazott. Kár, hogy túlszufolt volt. Különösen egy ötnapos konferencián ügyelni kellene arra, hogy a hallgatóság agyát és lelkét túlságosan meg ne terheljük. Bár kétségtelen, hogy a különféle alkalmak, fagyalt délután, szavalóverseny, vigestély, ping-pong verseny, vallásos ünnepély, fürdés felfrissítették az érdeklődést. Azonban volt a programnak egy olyan hibája, amelyet a jövőben lehetőleg ki kell küszöbölni. Nevezetesen az, hogy a programot nem lehetett végrehajtani. Sorozatos csalódást keltett a lelkekben, amikor kitűnt, hogy öt előadó nem jelent meg a konferencián. Az nem megoldás, hogy az egyik helyettesíteti magát, a másik elküldi az előadást, (olyan kézírással, hogy ketten is alig tudták kiböngészni és végignyögni.) Tessék olyan előadókat felkérni, akik Istentől nyert parancsnak és drága alkalomnak tekintik azt, hogy szólhatnak népük ifjúságához. És még valami. Akik már egyszer vállalnak valamit, arra készüljenek fel rendesen. Sajnos nem egy meglehetősen gyenge előadás hangzott el. A hozzászólások tekintetében ötletes gondolat volt kézfelnyújtással jeleztetni az ifjúsággal, hogy a hozzászólást a törvényes perc

letelte után tovább akarja hallgatni, viszont a jobbkez hüvelykujjának lefeléfordításával kifejezésre juttatni, hogy elég volt már. De ezzel kapcsolatban tekintélyrombolás lehet az, hogyha lelkész, vagy vezetőjellegű egyén szólal meg. Viszont ezek s különösen a papok tanuljanak meg röviden és velősen szólni és csak akkor, hogyha az ifjúság nem szól már hozzá, vagy ha olyasmit kell kimondaniok, ami a megbeszélést a helyes mederbe terelheti. A tenkei konferencián feltűnően sokat beszéltek a papok.

A bibliaóráknak központibb helyet kell elfoglalniok. Bár örvendetes, hogy általánosságban ítélve a bibliaórák mélyek és hogy úgy mondjam, hatásosak voltak. Azonban teljesen elhibázott dolog volt asszonyokra is bízni bibliaköri csoport vezetését. Maradjon ez csak a teológiailag képzett lelkipásztorok dolga. Azok aztán készüljenek fel alaposan, és ne üljenek oda papos nagyképűséggel, hogy majd csak megszáll a Szentlélek: Ezt mindenkép elkerülendő nagyon üdvös (és a jövőben is alkalmazandó) gondolat volt, hogy a vezetői gyűlés bevezetését a következő napi textus megbeszélése képezte.

A tenkei konferencia legnagyobb áldása az a közvetlen és testvéri közhangulat volt, mely a résztvevők közt uralkodott. Valahogy tudattalanul is mindenki érezte, hogy Istennek milyen különös kegyelme volt, hogy éppen a mai feszült időben együtt lehetett testvérekkel, együtt tusakodhatott, együtt örülhetett. Az együvé tartozás, az egység érzése feloldotta egyrészt a képmutatást, másrészt pedig azt a feszültséget, ami az első napon még érezhető is volt. A jóhangulatnak mindazonáltal a maga medrében kell maradnia. A hozzászólások során igen sokszor olyan érzése lehetett az embernek, hogy most nem az a lényeges, amiről szó van, hanem az, hogy ki tud jobban jópofáskodni. Nem valami fényes bizonyítvány a konferenciáról az, amit egyik fiatalabb ifjú állított ki róla, amikor azt kérdezték tőle, hogy mit tartott a konferencia legnagyobb értékének, mi ragadta meg a lelkét s ő erre azt felelte: Buzogány Jenő. (Ő volt ugyanis a konferencia jókedélyének központja, a vígestély rendezője.)

Igen hiányzott a konferenciáról a missziónak az az alapága, amelyről éppen egyik előadásban szó volt: a lelkigondozás. Ezért volna végtelenül fontos, hogy a konferenciákra lelkipásztorok minél nagyobb számmal jöjjenek és a konferencia tengelyét a bibliaórát kezükbe vegyék. E tekintetben különösen tapasztaltabb lelkipásztorokra gondolok, akik azután az ifjúságnak egész nap rendelkezésére állanak, hogy személyes kérdéseiket feltehessék, meg azután az előadások, megbeszélések során történt félreértéseket, vagy félreérthetőségeket, kételyeket tisztázzák. Így azután nem történ-

hetne meg az, hogy az egyik leány hazamegy és amikor a lelkipásztor érdeklődik, hogy na mit tanultál a konferencián, akkor a konferenciát járt leány azt feleli: »Az egyik előadó ur azt mondta, hogy minden bajuk és részvétlenségnek a papok az okai.« (Mert ezt és így egyik előadó sem mondta.) De nemcsak a konferencia presztizsének, megvédésének, hanem expressis verbis az ifjúság lelkigondozásának érdekeiben szükség van igazi lelkipásztorokra a konferenciákon.

A szabadegyetem és ifjúsági parlament jó volt. Az ifjúság lelkületének megfelelő forma ez, de sokkal több időt kell szánni rá. Hiányzott az otthoni munkáról való beszámolás és általában az IKE és Leányszövetségi munka megbeszélése. Ez különösképpen ma lett volna fontos, amikor annyi külső akadállyal küzdenek bibliaköreink. És hiányzott — bár ez sok képmutatásra is alkalmat szolgáltat — a konferencia utolsó napján a konferencia áldásairól való személyes bizonyoságtétel. Az előadások közül pedig a jövőben egyszer sem szabad kihagyni a sajtó kérdését. Ez olyan állandóan időszerű kérdés, amelyről szüntelen beszélni kell. Ugyanígy az iratterjesztésről sem ártott volna előadást tartatni. Szomorú tény pld. hogy (»A ref. leány és a műveltség« c. előadás kapcsán merült fel a kérdés) a konferencián résztvevő 145 leány közül éppen a református műveltséget terjesztő Református Könyvtárnak öt előfizetője volt.

A konferencia áldott eredményének lehet tekinteni a központi konferenciai segélyalap gondolatának felvetődését. Valóban szükség van egy ilyen alapra, amellyel különösen a konferencia színhelyétől távol eső, gyülekezetek ifjúságát lehet támogatni. Most már az ifjúsági vezetők feladata, hogy a kérdést ne hagyják elaludni. A leghelyesebb az, hogyha minden bibliakör terem magának egy ilyen segélyalapot a maga tagjai számára, ugyanakkor pedig a központi konferenciai segélyalapot is növeli. Leghelyesebb, hogyha évente legalább egyszer gyűjtést, vagy vallásosünnepélyt rendeznek, amelynek jövedelmét a helyi és központi segélyalap között osztják meg. Igen ügyes módja a segélyalap növelésének a kis emléklapok használata. Jó volna, hogyha a gyülekezeti társas alkalmakkor is használatba vennék őket.

Ha mindezeket egybevetjük és elgondoljuk, hogy mennyi — nemesak külső, — de belső nehézséggel kell megküzdeni, amíg végre felhangzik a konferencia búcsúéneke, azt mondhatjuk, hogy a tenkei ifjúsági konferencia jól sikerült. E sikernek kétségtelenül a tenkei lelkész is részese volt, aki a konferencia keretét teremtette meg, teljes és odaadó munkájával. A helyszínen győződhetett meg mindenki aki utánanézett a dolgoknak, hogy a konferencia kifogá-

solt drága ellátásának olcsóbbá tételében éppen a lelkész követett el minden tőle telhetőt. A gyülekezet pedig úgy a szállásadással, mint az ellátáshoz való hozzájárulásával, de szives, magyaros vendégszeretettel nyerte meg az egész konferencia háláját. Tulajdonképpen szokatlan, hogy hálálkodással fejezzünk be egy ilyen cikket, de illesse köszönet azt a fiatal református, tenkei ügyvédet, aki az engedélyt megszerezte és illesse köszönet a tenkei katonai hatóságok fejt, aki a maga nemes gondolkodásával az egész konferencia megtartását lehetővé tette.

De illesse köszönet a konferenciáért elsősorban azt, akit minden hála és dicsőség megillet: a mi mennyei Atyánkat. *v. d. m.*

„A falu“ kétféle értékelés alatt.

E lap f. évi május 1-i számában »A falu« címen egy kisebb, az általános tapasztalat által igazoltnak állított vonásokkal megrajzolt cikk jelent meg, az olvasó elé állítva általánosságban a »faj fejlődésének igazi alapjául« hangoztatott falu sajátos, lelki és erkölcsi szálakkal átszőtt, meghatározott társadalmi életét. A cikkhez fűzött szerkesztői megjegyzés nélkül is, gondolom minden lelkipásztornak volna annak egyes megállapításaival szemben határozott ellenvetése. És ez egészen természetes is! Mert egészen más eredményre vezet a tanulmányozás rendjén — történjen az bárminő szempontból, bármilyen gondossággal és szakértéssel — sajátos értékelésünk gombostűjére tűzött tárgyként vizsgálni a falut, oda helyezve így nyert tapasztalatainkat az ideálisan megrajzolt »igy kellene« mértéke alá — és egészen másra, ha az Isten Igéjének mértéke alá helyezem, mint olyan adottságot, mely a munkaterületet jelenti számomra elsősorban. Az előbbinél csak egyoldalú, vagy tulságosan derűs, vagy tulságosan sötét képet nyerhetek, mert az ideák légies világában mozgó értékelésem nem számol a legfontosabbal, a bűn rettentő valóságával. Ezzel csak az Isten Igéje számol és csak annak mértéke látható meg, hogy ezt a bűn által megrontott világot éppen a fény és árnyék, az Istennek való engedelmesség és a bűn szolgálatának kettőssége jellemzi.

Ha feltennem azt a kérdést, hogy vajjon úgy néz ki az a falu, mely eredője egész református magyarságunknak, gazdagon feltörő forrása a még kihasználatlan, új életet és lehetőségeket nyújtó ősi népi erőinknek, mint a cikk elénk állítja? — felelhetek-e mással: nem, nem, így nem lehet igaz! Kicsiny, fehérre meszelt, zsufolásig megtelt templomaink zsoldáros gyülekezete; árvák gondozására, szegények felsegélyezésére, szórványokban elhagyottan élő testvé-

rek támogatására hálás örömmel adakozó népe; virágzó szövetkezeti élettel, önmaguk fegyelmezett megszervezésével népük megmaradásának oszlopaivá lett falvaink — csak a képzeletben élnek s aki arról beszél, hogy vannak, hazudik? Viszont azt sem mondhatom, hogy alaptalanul megvádolt, mert a valóság százszorosan visszhangozza, hogy bizony beteg a falu, csunya sebek és kiütések rutitják testét és nagyon sok önemésztő munkára, áldozatra és még több szeretetre van szükség, hogy felépüljön a betegségből.

Ha valaki a falu arcának e kettősségét, a reávetődő fényt és árnyékot elválasztaná, csak az egyiket emelve ki, hamis képet nyerne. Olyan lenne, mint egy rosszul kidolgozott fénykép. Meg lenne általában a hasonlatosság, reá lehetne ismerni — de még sem lenne az igazi arc. Ebben látom csak úgy általánosságban a cikk fogyatékoságát, mert *az általa élénk vetített arcot, úgy amint felmutatja csak hasonlónak, de nem azonosnak fogadhatjuk el!*

Még nagyobb, de talán kevésbé felróható tévedése a cikknek, amit a lelkipásztornak a falu társadalmi életére való befolyása csökkenéséről és így közvetve a lelkipásztor hivatásáról mond. Így annál a megállapításnál, mely súlyos hibának tartja a lelkész »templomon kívüli alig szereplését és működésének a szigoruan vett egyházi tevékenység ellátására szorítását« van egy olyan alapvető elvi tévedése, mely forrásává lesz sok más elhibázott megállapításnak. Hangsúlyozom, hogy alapvető, mert az az alapelv téves, (itt arra a kérdésre adott felelet, hogy mi a lelkipásztor hivatása?) melyből ítéletét és következtetését levonja.

A lelkipásztor hivatásáról ugyanis nagy általánosságban két vélemény hangzik el. Az egyik, amit Isten mond az Ő Igéjében; a másik pedig ahogyan a világ vélekedik.

Ez utóbbi és a cikk szerint is a lelkipásztor a falunak lelki és szellemi vezetője, képviselője és előharcosa a kultúrának, a társadalmi életnek pedig kristályosodási pontja abban az értelemben azonban, hogy mint ilyen és mint az állam céljai szolgálatába állított hivatalos egyház köztisztviselői minőségű alkalmazottja teljesíti megbízatását az egyház, a kultúra, a népnevelés és irányítás szolgálatában. Táplálkozik pedig ez a vélemény abból a racionalista és liberális felfogásból, mely az egyházat utilista iskolává, nép és így jó állampolgárrá nevelő intézménnyé s a tudományos világnézettel összhangba hozva a kultúra tényezőjévé tette.

Más azonban a helyzet — és számunkra ez a döntő — ha azt keressük, hogy mit mond Isten az Ő Igéjében a lelkipásztor hivatásáról. Először is szögezzük le azt a megállapítást, hogy az egyház

nem egy történeti-társadalmi szervezet, melyet emberek által alkotott jogszabályok tartanak össze és biztosítanak; nem a kultura eszköze, mely értékét annak szolgálatától nyerné; nem népművelési vagy népjóléti intézmény. »Lényege pedig nem abban van, hogy benne is, mint annyi más szervezetben emberek vannak, hanem abban, hogy ezeket az embereket Isten határozza meg az egyházban és így az egyház Isten kiválasztott gyermekeinek életközössége Istennel és egymással az Úr Jézus Krisztus fősége alatt« (László D. Az Anyaszentegyház élete és szolgálata.) A lelkipásztorra pedig, aki nem egy hivatalos külön papirend képviselője vagy jogainak letéteményese, hanem a gyülekezet különleges szolgálattal megbízott tagja, ebben az életközösségben az Ige szolgálata bízott azért, hogy »ő legyen az a pont, akiben az egyházban munkálkodó kegyelem láthatóvá lesz — hogy az Igének általa végzett szolgálata emlékezetes legyen a többi hívűnek, hogy csak a kegyelem erejéből él, de abból szabad és kell élnie« (Dr Makkai S.: Az egyház missziói munkája.)

Az egyház létalapja az örökkévaló Igében van adva s bármilyen irányu munka akár az egyházon belül, akár azon kívül csak az Ige szolgálatában nyer értelmet. »Ha annak szolgálatától eltér és más szolgálatot vállal, önmagával meghasonlik és öngyilkossá lesz. Nem lehet más célja, mint a bűn alatt levő, de Isten kegyelme által megváltott embert odavinni, beiktatni és munkás tagjává tenni a hitben a Krisztus testének. Ez azonban nem azt jelenti, hogy tagjainak világfelé néző tekintete és e világban folyó élete nem érdeklő, hanem csak azt, hogy számára elsősorban tagjainak örökkévaló élete fontos« (Sass K.: Az egyház és a magyar népközösség viszonya c. cikke a Ref. Lelkipásztorban.)

Igaz és helytálló a cikknek az a megállapítása, hogy a mai adott kisebbségi helyzetünkben nem zárkozhatik el a lelkipásztor parókhájának s szigorúan vett egyházi munkájának korlátai közé, hanem vezetője kell legyen népének minden olyan életmegnyilvánulásában, ahol szükség van támogatására és irányítására — mert előállhatnak olyan körülmények, amikor az egyháznak *nemcsak szabad, de kell is* egészen nyíltan sikra szállani népközössége érdekében az élet bármelyik síkján — *de ez a munka az örökkévaló egyház számára nem létfeltétel.* A cikknek a lelkipásztor hivatására és munkájára vonatkozó megállapításában itt van a tévedés! *Végezheti és kell is végezze a lelkipásztor kulturális, gazdasági, szociális, nemzetnevelő és védő munkáját, de ez »nem első, hanem mindig második feladata« és csak addig végezheti, amíg más alkalmas közösségek annak végzését át nem veszik tőle. —*

Ha a lelkipásztor ezekről elfelejtkezne vagy szem elől tévesztené, minden munkája és fáradozása öncélúvá, feleslegessé s így átkossá, ha pedig mellőzné, elhanyagolná, szolgálata hiányossá és haszontalanná lenne.

Más tehát, amit az Isten mond Igéjében a lelkipásztor hivatásáról és más, amit a világ gondol. A világ beállítása szerinti hivatásban, feladataiban természetesen a jegyző mellé állítható a lelkipásztor s lehet beszélni »tekintélyének és befolyásának kárára történő sajnálatos csökkenéséről — vagy — nem örvendetes háttérbe szorulásáról«, de annál, amit Isten határoz meg, nem! A kettő között diametrális, áthidalhatatlan ellentét van. És ha lehet, mint ahogyan ténylegesen lehet *beszélni tekintélyének csökkenéséről* — természetesen nem a jegyzővel párhuzamban — az nem *azért történt*, amivel a cikk indokolja — hanem *azért, mert a lelkipásztor éppen az egyedül fontosról, az Ige szolgálatáról felejtkezett el egyházon belüli vagy azonkívüli munkájában, szolgálatában.* — Szolgálatának, hivatásának, rendeltetésének értelmét és célját — amivel annyian vádolták — csak így veszthette és vesztheti el!

Ami a tanítók társadalmi helyzetéről való megállapításokat illeti az eddig említettekhez nincs sok hozzátenni való. A tanító a lelkipásztorral együtt áll az Ige szolgálatában s így az elmondottak reá is vonatkoznak. A tévedést itt sem az egyes részletekben, hanem az alapvető elgondolásban és a tények értékelésében látom.

Végül még egyet — szeretném, ha hozzászólásomból világosan kicsendülne, hogy az Ige szolgálatában egyházunkért és népünkért folytatott munka, felelősség-hordozás által a cikk írójával, ha talán itt-ott más utakon is, de egyek vagyunk.

*Horváth Viktor,
érmihályfalvai s. lelkész.*

A növendékek túlterhelése.

Mindnyájunk előtt ismeretes a nevelésügyi minisztériumnak az a rendelete, hogy nem szabad túlterhelni a növendékeket. A miniszter büntetést helyez kilátásba azokkal a tanügyi közegekkel szemben, akik a gyermekektől képességeiket és munkaerjüket felülmúló teljesítményeket követelnek.

Tény, hogy a mai tantervek alapján úgy az elemi, mint a középiskola növendékei túl vannak terhelve. Ez az oka annak, hogy az iskola ma nem vonzó munkatér, hanem olyan terület, ahova —

a legtöbb esetben — csak kényszerből megy a gyermek; ahol erejét felülmuló ténykedéseket követelnek s ebből kifolyólag naponként megalázzák a gyermeket.

Valljuk be, hogy eddig valóban túlterheltük a gyermekeket. De nem a mi, hanem a tantervek hibájából. Hogy csak az elemi iskolánál maradjunk, — a harmadik elemi osztályban földrajzot, történelmet kellett tanítanunk az állam nyelvén, amelyből a gyermek alig egy pár szót értett s amely nyelven még olvasni sem tudott. Mert a tanterv csak a III. osztályban írja elő az állam nyelvét.

Ha hozzá vesszük ehhez, ugyancsak a III. osztályban — azt az óriási természettudományi anyagot, mely a természettudományos ismeretek teljes alapját felöleli, — kimondhatjuk, hogy ebben a legnehezebbik elemi iskolai osztályban megerőltetés nélkül nem lehetett megfelelő eredményt felmutatni.

De így van ez kisebb-nagyobb különbséggel az elemi és középiskolai oktatás egész vonalán. Tul van terhelve ismeretanyaggal minden osztály és minden fokozat: ez az oka a növendékek megerőltetésének.

Nagyon helyes, hogy ezen körülményt a miniszter felfedezte s ezen valóban változtatni is kell, de nem egy egyszerű rendelettel, mely ellentétben áll a kiadott tantervvel és ennek megkövetelt végrehajtásával, hanem a tanterv megváltoztatásával.

Messzire vezetne, ha rá akarnánk mutatni az elemi és középiskolai oktatás tanterveinek a hibáira, amely körülmény magában hordja a növendékek megerőltetését, — de mint főszempontot leszögezzük, hogy az elemi iskolában csak akkor tanuljon a gyermek anyanyelvén kívül eső nyelven egy bizonyos tantárgyat, ha erre már megfelelő nyelvkészséggel rendelkezik; a középiskolából pedig kiküszöbölendő minden olyan ismeret, ami nem feltétlen szükséges a középiskolát végzett ember általános műveltségéhez.

Mit szólnának a tanügyi ellenőrző közegek, ha egy tanító, vagy tanár azzal indokolná növendékei tudásának a fogyatékoságát, hogy nem akarta növendékeit — a miniszter intenciói szerint — megerőltetni.

A szinte évről-évre változó tantervek az egészséges megoldások felé szinte rohamlépésekben haladnak. Üljön össze már végre egy kifejezetten szakemberekből álló bizottság, amely állapítsa meg, mi az az anyag, amit feltétlen nyújtani kell s amit a növendékek átlagának megerőltetés nélkül átlehet adni. Mert a fentti miniszteri rendelet érvényrejuttatását csak abban az esetben lehet majd elvárni.

Addig is, míg ez az elv megvalósul, a következőket tehetjük a megerőltetés elkerülésére.

Ami az ismeretanyag megértéséhez és megtanulásához nem feltétlenül szükséges, azzal egyáltalán ne terheljük a gyermeket. Magyarázat alkalmával győződünk meg róla, hogy a növendékek teljesen megértették-e a közölt anyagot. A könyv nélküli tanulást az egész vonalon igyekezzünk kiküszöbölni. Ismerjük meg a növendékek értelmi színvonalát és a természetes fejlődés alapelveinek a figyelembevételével, organikusan fejlesszük tovább a gyermek lelkületét. Hogy sötét pontok ne maradjanak a növendékek lelkében — ami gátja az organikus fejlődésnek — ne vegyük el, sőt fejlesszük tovább a gyermek természetes kérdezősködő kedvét. Magyarázatok alatt ne követeljünk a gyermekektől passivitást; öntevékenyen vegyenek részt az ismeretek szerzésében. A gyermeki lélek kibontakozásával szemben sohase legyünk türelmetlenek; jusson eszünkbe, hogy egyes ismereteinkhez mennyi törődés után jutottunk el. A közlendő anyagot tegyük érdekessé; szemléltessük a gyermek minden érzékszervével és szállítsuk le a gyermek értelmi színvonalára. Sokat beszéljünk a növendékekkel, hogy kifejlődjön beszélni képességük; sok feladatot oldassunk meg velük, hogy kifejlődjön gondolkodási képességük.

Tóth Zsigmond.

A pécskai imaház-építés segélyezéséről.

1938 nyarán szűnt meg — kényszerű okokból — Magyarpécskán a református istentisztelet tartása a nagy iskolában, ahol évtizedek óta tartottuk istentiszteleteinket, mire a pécskai kicsiny gyülekezetünk erejét meghaladó áldozattal fogott neki imaház-építésnek. Tízezer leit meghaladó összeget hozott össze a Nőszövetség elnöksége Pécskán, hasonlóképpen 10,000 Lei körül volt az összeg, amit lelkészünk igehirdetése kapcsán a pécskai Nőszövetség agilis elnöknője a perselypénzzel együtt összehozott aradi egyházunk hívei között, míg 15,000 Lei segélyt a temesi kormányzóság adott a nemes célra a kicsiny egyháznak. E 35,000 Leivel vásárolta meg az egyház a szükséges telket és kezdte el az építést.

Julius 30. és augusztus 6-ra engedélyezte a nagyváradi egyház presbitériuma Hegyi Károly nagylak-pécskai lelkésznek az igehirdetést a nagyváradi két templomban és két imaházban, engedélyezvén egyben a pécskai imaház-építés segélyére ez istentiszteletek perselypénzét. Hálával nyugtázom a nagytiszteletű lelkész urak áldott előkészítő munkáját, mert csak így volt lehető, hogy a négy istentisztelet kapcsán perselypénzekből és a nemes szivektől nyert adományok összegéből 9189 Leit kapott a pécskai egyház imaházépítése segélyére. Ezenkívül ez igehirdetések kapcsán,

a biharpüspöki egyház és nőszövetsége és lelkészének adományával 250 Leivel gyarapította e segélyösszeget. A nagyváradi egyházrészek áldozatának megoszlása a következő: Az újvárosi egyházrészről befolyt 2564 Lei, az olasz egyházrészről 3625 Lei, a rét egyházrészről 1500 Lei, hasonlóképpen 1500 Lei folyt be a velencei egyházrészben is most, de itt előzőleg már egy magát megnevezni nem akaró özvegy asszony adományozott e célra 500 Leit.

E segélyek hálás köszönete kapcsán nyilvánítom őszinte hálaomat a méltóságos Püspök urnak és a nagytiszteletű Lelkész uraknak, akik nagyváradi párnapos tartózkodásom alatt szeretettel gondoskodtak ellátásomról. És amit első helyen kellett volna megemlítenem: árvaházunk! Nyaraláson künnlevő árváink most csöndes tanyáján kaptam szállást. Talán gyermekkorom óta nem volt édebb pihenésem, mint a szeretet és könyörületeség ez áldott hajlékának csöndes és békességes falai között azon a négy éjszakán melyet ott töltöttem el. Szívügyem volt árvaházunk eddig is, — mennyivel inkább az lesz a jövődre!

Rövid beszámolómat végzem: pécskai kicsi, szegény egyházunk építi és rövidesen bevégezti imaháza fölépítését. De az építés bevégezéséhez 50,000 Leit kölcsönt vett föl lelkészi nyugdíjintézetünk alapítójából. Lelkésztestvéreim! Mindnyájunk érdeke most már, hogy ez a kicsi gyülekezet a vállalt súlyos kötelességének eleget tegyen

Nyuítsátok segítő kezeiteket. Alólirott lelkész meghívásotokra örömmel megy havonta egy vasárnapon erősebb gyülekezeteinkbe ígét hirdetni, hogy az imádság háza megépülvén — megállhasson!

Nagylak,

Hegyi Károly, lelkész, tb. esperes.

HIREK

Harangfelavatási ünnepség Erdőhegykisjenőben. — Feledhetetlen ünnepség keretében avatta fel az erdőhegykisjenői lelkes gyülekezet az új templom hatmázsás új harangját, amit a hivek áldozatkész-sége három hónap alatt hozott létre. Augusztus hatodikán folyt le a szép ünnepség, amelyen a gyülekezet előljáróságán és a tömegesen megjelent hiveken kívül részt vett a helybeli gör. kel. egyház, róm. kat. egyház, az izr. hitközség, a főszolgabi-

róság, a község. S úgy a lelkészek, mint a hatóságok reprezentánsai lelkes beszédekkel járultak hozzá Nagy Zoltán lelkész felavató beszédjének főbb gondolataihoz, amelyek főleg a békével foglalkoztak. Művészi élményként kapcsolódott bele az ünnepi műsorba Schubert: »A teremtőhöz« c. karéneke, amit Kilián Sándor karmester vezé- tése mellett az egyházi vegyeskar adott elő az új templomboltívei alatt. Alkalmi szavaltokat adtak elő Mann Csöpi és

Szedmák Teri, aki Szilágyi János helybeli földmives-költő ez alkalomra irt nagyhatásu versét szavalta el. Majd az Ének-kar alkalmi énekének akkordjai mellett Biszák József gyoroki harangöntő irányításával megindult a harang, hogy elfoglalja helyét a magasban. Lelkész ünnepélyes szavak közben megszólaltatta a modern szerkezettel működő harangot, majd dr. Olosz Lajos főgondnok kondította meg a harangot. Utána következett a járás főbirája, az egyházak képviselői, a községi főjegyző, s utánuk az előre bejelentett emlék-harangozások egész sorozata, amely kevés megszakítással este hét óráig tartott. Ez nemcsak az érdeklődés és a harang iránti nagy szeretet kifejezése volt, hanem egyuttal áldozattétel is, amely 7.000 leit jövedelmezett a harang 105.000 leies árának törlesztésére. Ugy a harangavatás előtti rövid istentiszteleten, mint a harangfeltételi ünnepségen bensőséges igehirdetés pecsételte el Isten és az Ő erdőhegy-kisjenői népe közötti szövetséget az új harangon keresztül. (És. 41, 6—7. és I. Kor. 13, 1.)

Vallástanár választás a szatmári ref. főgimnáziumunkban. Egyházkerületünk egyetlen főgimnáziumában a Bagothay Sámuel elhunytával megüresedett vallástanári állásra a fenntartó testület Horváth István temesvári s. lelkészt, okleveles vallástanárt választotta meg, ki ez évben kitüntetéssel tette le a vallástanári vizsgát. Istenáldása legyen munkásságán.

A révi ref. egyház templomi ünnepélyel adta át megújított templomát hiveinek. A

mintegy 50 ezer lei költséggel megjavított templom az egyháztagok közadakozásából gyűlt össze. Egyetlen egyháztag sem volt, aki kisebb-nagyobb összeggel, vagy ingyen napszámmal, kézi vagy igás segítséggel ne járult volna hozzá. Példaképen áll előttünk Szegedi István révi malomtulajdonos, aki egyedül 26 ezer leit adott készpénzben és anyagban, a többi összeg a hivektől gyűlt. Bámulatra méltó hitbuzgósággal, lelkesedéssel hordták az anyagot a templomhoz, dolgoztak egyházuk iránt való szeretettel. Új gerendákat, cserepezést, vakolatot, stukaturt, villám-hárítót, kívül belül átmeszelést, cemenyezést, bársony terítőket, szőnyeget stb. stb... kapott a templom. Vadai Béla esperes a templom hivatásáról beszélt. Mint jótékony eső hullott a zsu-folásig megtelt, még vidékről is többen összegyűlt templomi gyülekezet 6 hét óta Isten igéjére szomjas lelkére az esperes beszéde. Áhitat, hitbuzgóság, erő, lelkesedés, reménység sugárzott ki a beszéd minden részéből. A megújított templomot szépen példázó szavak is elhangzottak. Domján Viktor hasonnevű kisfia ügyes szavai jó hatással voltak a gyülekezetre. Majd Kulcsár Andor helybeli lelkész ismertette a templomra adakozók felsorolásával a templom újjáalakítási körülményeit. Vonzóan, érdekfeszítően tüzdelt a száraz számokkal tele ismertetést a maga jól eső megjegyzéseivel. A hivek áhitata, telt templom, a zoltárok lelkes éneklése, templomi fegyelmzettség és a jó rend valósággal nagy ünneppé és emlékezetessé tették július 30-át. Rév rév-

partra jutott. — Istentisztelet után presbitéri gyűlés, majd Szegedi István és családját esperes ur látogatásával megtisztelve, majd az egyházlátogató bizottság a szomszéd Nagykacs községbe ment át.

Kérelem. Egyes felmenőimnek — akik minden valószínűség szerint Biharmegyében, vagy az azzal szomszédos megyékben éltek — adatait, a családi iratok és hagyományok szerint szóbajöhető lelkészi hivatalok útján ismételt levelezésemmel sem sikerült megtalálnom. Ezért arra kérem a nt. lelkészi hivatalokat, hogy anyakönyveiket megtekintve, sziveskedjenek megállapítani, hogy az alábbi adatok azokban megvannak-e s amennyiben igen, úgy a vonatkozó anyakönyvekből 1—1 drb. megfelelő kivonatot készíteni és azokat a Méltóságos Püspöki Hivatalhoz megküldeni sziveskedjenek. A költségeken kívül megtaláló lelkész urakat fáradságukért külön is honorálok.

Keresendők és bejelentendők a következő anyakönyvi adatok.

1. Hadady (Hadadi) János születési anyakönyvi bejegyzése. Nevezett 1912-ben »82 éves korában« halt meg, tehát az 1828—1832. években kellett születnie. Atyja valószínűleg Hadady (Hadadi) Benjamin (Beniamin, Béni) volt. 2. Hadady (Hadadi) Beniamin (Beniamin, Béni) születési anyakönyvi bejegyzése. Nevezett 1844-ben »52 éves korában« halt meg, tehát az 1790—1794. években kellett születnie. 3. Hadady (Hadadi) Benjamin (Beniamin, Béni) első házasságára vonatkozó anyakönyvi bejegyzés. Nevezett 1833. november 27-én nősült másodszor, tehát első házasságának az

1805-től 1832. években kellett történnie. 4. Hadady (Hadadi) Benjamin (Beniamin, Béni, első feleségének elhalálzására vonatkozó anyakönyvi bejegyzés. Hadady Benjamin 1833. november 27-én nősült másodszor, tehát első felesége elhalálzásának az 1828—1833. években kellett történnie.

Egyháziadórtartozások bírósági uton behajthatók.

A kultusz-törvény 30. §-a értelmében az egyháziadók behajtásánál az egyházak igénybe vehetik a pénzügyi hatóságok segítségét. Miután ez nem volt mindig alkalmazható, ismételten megtörtént, hogy egyes egyházközségek bírósági utra vitték az eljárást, nemfizető tagjaik ügyében. A Curtea de Casație Secția I. No. 1506—38. sz. alatt döntő jelentőségű határozatot hozott most ebben az ügyben s kimondotta, hogy a bíróságok az egyházközségeknek a járulékok behajtásában minden támogatást kötelesek megadni.

Pályázat. A királydaróci ref. egyházközség presbitériumá pályázatot hirdet ideiglenes kántori állásra. *J a v a d a l o m:* Évi 40, azaz negyven métermázsas buza az egyház gondnoka által $\frac{1}{4}$ évenként kimérve. Lakbécimen évi 2000, azaz kettőezer Lei. *K ö t e l e s s é g e:* az összes kántori teendők végzése. Egyházeépítő munkákban segédkezés. Vasárnapi iskola vezetés. Személyes megjelenés kívánatos. A megválasztottnak az utiköltsége presbitérium által lesz visszatérítve. Pályázat presbitérium címére küldendő. Választás szeptember 10-én. — Királydaróc, 1939 augusztus 29. Presbitérium megbízásából: *S z a b ó Géza,* lelkész, s. k.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5415—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Felhívom az összes elemi iskolai hatóságok figyelmét arra, hogy a szeptember 1-vel történő tanító-változásokat haladéktalanul be kell jelenteni, mert egyébként a szeptember havi államsegélyek kifizetésénél a legsúlyosabb zavarok történhetnek. Ugyancsak gondoskodni kell arról, hogy az iskolai ingóságokat az új tanszemélyzetnek hivatalba lépés alkalmával leltár szerint adják át, a változásokat pedig tartsák nyilván s így akadályozzák meg az iskolai felszerelés elkallódását s meg lehessen állapítani az esetleges hiányokért való felelősséget. Oradea, 1939 augusztus 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

5399—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásulvétel és pontos alkalmazkodás végett közlöm a Nemzeti Nevelésügyi Minisztérium 147,893—1939. számú rendeletét:

1. Az elemi iskolai törvény 21. fejezete értelmében az iskolai év az elemi tanfolyam (I—IV. o.) számára ténylegesen *szeptember 11-én (tizenegyedikén)* kezdődik. A felső tagozat számára az iskolai évet a törvény intézkedései értelmében és a helyi lehetőségek szerint kell megnyitni s figyelembe kell venni a kifejlődött gyakorlatot is.

A törvény 26. és 27. fejezete szerint a felső tagozat legalább 6 hónapig tart; azonban a minisztérium 66076—1939. sz. rendeletével ajánlja, hogy ezen osztályok látogatása is legyen minél szabályosabb. A növendékeknek szeptember 11-vel kezdődőleg kell iskolába járni. Ezen a napon van az iskolai év ünnepélyes megnyitása.

2. Szeptember 1—10-ig folynak a beiratások munkálatai. Az összes tanítók részt vesznek ezekben a munkálatokban. Szeptember 11-re az összes munkálatokat be kell fejezni, hogy az iskola szabályzat szerint megkezdődhessék.

Nem engedhető meg egy iskolánál sem, hogy szeptember 10-e után helyisége takarítatlan legyen. Az írártárnak rendben kell lennie, a könyvtárnak és egyéb intézményeknek készen az azonnali működésre, a beiratási naplóknak kitöltve a törvénytől, szabályzatoktól s a minisztériumból küldött utasításoktól előírt összes adatokkal.

3. A beiratáshoz olyan beirási naplót kell használni, amelyben megvannak az előmeneteli naplóba és anyakönyvbe való bevezetéshez szükséges összes adatok az iskolai és családi helyzetre vonatkozólag.

4. A tanítás kezdete után az első két héten az előző osztályok anyagát kell ismételni, s ezután kell alkalmazni az új iskolai év tantervét.

5. Hogy az iskola szabályosan megkezdődhessék, meg kell tenni a szükséges intézkedéseket, hogy az összes tanítók állomáshelyükön legyenek már szeptember 1-én. Ezért szabadságot csak igazán alapos indokokból lehet engedélyezni.

6. Egyes helyeken az iskola a hadsereg Nagyvezérkarától el-

rendelt behívások következtében esetleg szenvedhet. Ilyen esetekben a fenntartóknak kötelességük gondoskodni a behívottak helyettesítéséről.

7. Hogy az iskola a helyi környezethez alkalmazkodhassék, a törvény megengedi, hogy az egyes vidékek életföltételeinek megfelelően módosított órarendeket készítsenek.

A felsőbb tagozatra alkalmazott ilyen órarendekre az előterjesztéseket idejében meg kell tenni, hogy meg lehessen adni a szükséges jóváhagyást. Módosításokon nem lehet érteni az órarendek gyökeres átalakítását, hanem azoknak alkalmazását a helység különböző szükségleteihez.

8. Ebben az iskolai évben a román tannyelvű magániskolák elemi osztályaiban csak egyedárúsági tankönyvek használhatók, a felső tagozatban pedig csak a minisztériumtól jóváhagyott tankönyvek. A nem román tannyelvű iskoláknál csak a minisztériumtól jóváhagyott tankönyveket szabad bevezetni.

A gyakorlati tanítás minél jobb megszervezése céljából igyekezni kell mindent idejében elrendezni, hogy a tanítás kedvező körülmények közt legyen megkezdhető s ne szenvedjen olyan változtatásokat, amelyek árthatnának jó menetelüknek. Oradea, 1939 augusztus 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázat a Sárköz-Sárközujlaki református egyházközség kántortanítói állására. **Javadalom:** 1. Lakás a sárközi volt lelkészi lak és a hozzátartozó 1183 négyszögöl kert. 2. 17 katasztrális hold és 1092 négyszögöl föld, melyből 7 katasztrális hold és 113 négyszögöl szántó és 2 kasztrális hold s 1301 négyszögöl kaszáló a sárközhatárban levő régi kántortanítói föld; 7 katasztrális hold s 1278 négyszögöl szántó az ujlaki határban levő régi kántortanítói összes földeknek a lelkészi földek melletti fele része. 3. 12 és fél méter mázsa tiszta buza a hivektől. 4. 5 és fél métermázsa tiszta szemestengeri a hivektől. 5. 24 köbméter tüzifa a kántortanítói udvarra beszállítva. 6. A sárközi határ 1 számú betét A lapján bevezetett közös legelőből járó 12/2358 rész legelő, mely jelenleg szántóföldnek használható. 7. Stóla az egyházkerületi szabályok szerint. 8. Az ujlaki határban levő föld adóját a tanító fizeti, a sárközi határban levő földekért az egyház. **Megjegyzés:** E javadalmon felül van még az ujlaki egyház szamoskrassói hagyatékából egy negyed rész jövedelem, mely jelenleg 6 métermázsa buza, ez is a kántortanító jövedelmét képezi. **Kötelességek:** VII osztályu osztatlan iskola vezetése, a kántori teendők végzése (ideszámítva az állami iskolába járó református növendékek énektanítását is) ugy az ujlaki, mint a sárközi részen a két egyház viszonyát meghatározó szabályzat szerint, lelkész akadályoztatása esetén kíségetése, segédkezés a belmissziói munkában. A szolgálati viszonyból eredő minden vitás kérdések, tehát fizetési viták is, kizárólag az egyházi törvények alapján bírálandók el és ez alól kivételnek helye nincs. Ezen új kántortanítói díjlevél most van megerősítés alatt, megválasztott kántortanítóra vonatkozólag a felettes hatóság által megerősített díjlevél lesz kötelező. **Pályázati határidő:** szeptember 10. **Presbitérium.**

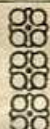
M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformatusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Reformatus Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

— református —
papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-
átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-
árak fő-
veggel együtt minőség szerint **2500—5500** ig vá-
ltozók. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek.
Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges infor-
mációért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

ÚJ KIADÁS

**Hangjegyes Nagybetűs
Énekeskönyv**

Megjelent! Ára változatlanul **100 Leu.** Kapható az Egyhk.
Tankönyvraktárában. (Püspöki Hivatal Oradea, Str. Alexandrii 31.)

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Iskola és hit.

Az iskola egyedüli célja az, hogy a kulturát — amely nem emberi, hanem isteni ajándék — mindenki által hozzáférhetővé, azaz közkinccsé tegye. Így hát az iskola nem lehet más, mint az Isten szócsöve, mellyel boldogítani akarja az embert, nem lehet más, mint csatorna, melyen át a kultúra áldásait az emberrel közölni szeretné. Azt a kérdést teszem fel ezek után: miért boldogtalan mégis az ember? S ezzel eljutottam a legfőbb kérdéshez. Azt minden ember elismeri, hogy Isten jó és jót akar. Azt megkizártnak tartom, hogy lenne ember e földön, aki ne óhajtana boldog lenni. És az ember talán soha sem volt boldogtalanabb, mint ma. Én a hibát abban látom, hogy az ember vagy egyáltalán nem, vagy nem abban a kulturában részesül, amit Isten akar adni. Tehát a kultúra azon az uton, míg Istentől az emberiségig jut, megromlik. A csatornát kell tehát megtisztítanunk, ha azt akarjuk, hogy az isteni kultúra az embert boldoggá tegye. Az iskola ezt csak úgy tudja betölteni, úgy tud feladatának megfelelni, ha lemond egyszersmindenkorra arról, hogy a kulturával kenyeret szerezzen minden erejét eme szent feladatnak szánja, hogy a kulturával az embert boldogítsa.

Tegyük fel hát az égető kérdést: mit akar adni Isten az ember boldogítására s mit óhajt az ember? Én úgy találom, hogy az Isten négy kincset akar adni és az ember négy kincset óhajt, u. m. hitet, egészséget, igazságot és munkát.

Első tehát a hit. Talán semmi sincs a világon, amiről olyan sokféle és olyan téves nézetünk volna, mint a hit. Az ember már eleve tiltakozik a hit ellen s olyan megalázónak itéli a hit birtoklását. Pedig minden embernek hite van. A hit az emberrel született. S nemcsak nincs ember hit nélkül, de nincs emberi társulat, emberi közösség hit nélkül. A hit köré nemcsak egyes felekezetek csoportosultak, de hite van a szociálistáknak, az agráriusnak, a kommunistának, hite van — de még milyen hite van — a nihilistának. Amilyen érdekes, éppen olyan szomorú is, hogy mindezek a hitek iskolákból kerültek ki és ezek a hitek tették boldogtalaná

a mai nemzedéket. Én innen már most belekiáltom a nagyok és illetékesek fülébe: vigyázzatok, ez a hit nem Istentől származik, de az Isten ellenségétől, akit nevezhetünk ördögnek, de nevezhetjük... Embernek.

De beszéljünk magunkról. Nekünk is van hitünk. Sértve érezzük magunkat, ha hitetlennek neveznének. Pedig az ember élete nem nagyon bizonyítja a hitét. Az ember szétválasztja a hitet és az életet. Az ember tragikuma ma az, hogy a hitet templomokba száműzi s így akar menekülni tőle. Inkább hajlandó égisz erő toronyos házakat építeni a hit számára s így akar a hitnek eleget tenni. S nem vesszük észre, hogy ezzel a pogányságba süllyedünk vissza. Csak a templomainkig tudunk eljutni és onnan vissza jövünk. Ezt az utat járjuk már ezer év óta anélkül, hogy megértenők, hogy Isten minket akar templomokká szentelni, mert az ő lelkét adta nekünk.

Vissza hát az iskolába! Kezdjük előlről. Az iskola pedig neveljen Istenben hinni tudó emberekké. Mert az egész teremtett világ éhezi és szomjuhozza a tiszta hitet. Lássá be az iskola, hogy nem a kitünő bizonyítvány adja a kitünő embereket és nem a jelesen érettek adják az ember boldogságát. Az iskolától elsősorban hívő, becsületes és munkás embereket kérünk és várunk.

A jelesen érett »csavargó« esete rettenetes arculcsapása a mai iskoláknak, de egyuttal megmutatja az új utat.

Dr. Koronka Pál.

Kiáltás ifjuságunkért.

A tenkei kerületi ifjusági konferencia Isten gazdag áldásától kísérve ment végbe. Akik részt vettek rajta, mindnyájan hálaadással beszélnek felőle, előadók és hallgatók egyaránt. Kierzik és kiárad mindenik szavukból, hogy mily sokat nyertek, milyen nagyon és sokáig hatása alatt állanak és milyen irányítólag hat az életükre. De sokat nyertem magam is, ki — most először — nem vehettem részt rajta. Különösen hangzik, de így van.

Sokat nyertem, mert így még jobban megéreztem ennek és minden konferenciának az értékét, mint ahogy mindig akkor érzi meg az ember mindennek az értékét, amikor nincs. De sokat nyertem másképen is. Távol a világ zajától, elvonultan töltöttem azokat a napokat. Volt időm elgondolkozni és gondolataimban elmélyedni. Egyfelől gondolatban és lélekben naponta végigkísértem a konferencia lefolyását, másfelől még többet foglalkoztam gondola-

taimban magával az ifjúsággal, mintha ott lettem volna. Nem vonta el figyelmemet semmi, gondolataimat nem kapták el a részletek. Ránehezdedett lelkemre maga egészében az ifjúság, mint egyházunk és egész életünk legnagyobb problémája, legégetőbb kérdése, leg-súlyosabb feladata. Tisztábban láttam ezt a kérdést, mint bár-mikor.

Máskor is itt élt és állandóan itt él a lelkemben. Számtalan-szor igyekeztem kifejezést adni és sokszor úgy éreztem, hogy nem kell többet beszélni róla, mindenki épen úgy érzi és tudja, mint én. De most szomoruan láttam, hogy nem úgy van. Szomoruan láttam, hogy milyen kevesen és milyen kevéssé érzik ennek a súlyát és a vele járó felelősséget.

Tíz éve elmúlt már, mióta az ifjúsági munka szervezeten folyik egyházkerületünkben és az eredmény ehez képest még egy-általán nem kielégítő. Ezzel szemben nézzük meg a másfelekezete-ket és más nemzeteket. A róm. kath. egyház a maga — bár külső — szervezetével ugyyszólván egész ifjúságát megszervezve tartja, sőt városokban odavonzza a református ifjúság egy részét is. A baptisták is összetartják és pedig — ellentétben a róm. kathóliku-sokkal — tisztán lelki és szellemi eszközökkel ifjúságukat. De mind-ezeknél még sokkal hatalmasabb szervezetben tömörítik mindkét-nemű ifjúságukat a németek. Temesváron nemrég ezerszámra vo-nultatták fel a környék fiatalságát ifjúsági napra. A kora reggeltől késő estig tartó programmon minden fáradság nélkül, katonás ön-fegyelmezettséggel, lelkesen és bámulatos öntudattal vettek részt. Nem egy-kettő községenként, hanem egész csapatostól. Csak bámu-lattal lehetett őket nézni, legfeljebb irigykedve és könnyen követ-keztetni lehet arra a munkára, ami általában a falvakban folyik, arra a szervezésre, ami ezt megelőzte.

Ezzel szemben hogy állunk mi? Örvendezve emlegették, hogy csaknem kétszázan vettek részt. De ebből csak 51 fiu. Hát csak ennyi fiu van az egész kerületben, akit a saját lelkéért, egyhá-zunkért és a jövőnkért folyó munka érdekel annyira, hogy egy ilyen áldott összesereglésen részt vegyen? A részvevőknek majd-nem harmada helybeli volt, ha ezt leszámítjuk, mennyivel kevesebb lesz ez a szám! Ha egyházmegyénként vesszük számba a résztve-vőket, akkor azonnal szembetűnik, hogy egyik egyházmegyéből csak két egyházból, másiktól pedig csak egy egyházból és csak egyetlenegy leány vett részt. Abból az egyházmegyéből pedig, melynek területén tartották a konferenciát, a gyülekezeteknek csak egyharmada küldte el ifjúsága képviselőjét. Ha az egész egyház-

kerületet nézem, akkor azt kell megállapítanom, hogy 182 egyház-község közül csak 25-ből voltak jelen.

Hallom az ellenvetéseket. Nem lehet most otthon ifjusági munkát végezni. Ebből a tényből azonban épen az ellenkezője következik, azaz annál jobban meg kell ragadni az ilyen alkalmakat és oda vinni, küldeni ifjainkat, ahol akadály nélkül lehet és nyerhetnek olyan áldásokat, melyek az otthoni veszteségeket is pótolhatják. Máskor is áldott alkalom volt minden ilyen összesereglés, mert a nagyobb közösségben jobban erősödött a lélek és a hit, nőtt a buzgóság, szárnyat öltött a lélek, de ma százszor áldottabb az ilyen alkalom, mert egyre ritkább és egyre nehezebben megszereshető. — Nincs rá anyagi erő — hangzik tovább az ellenvetés. Ha valamire, erre kell lenni! Készüljenek már maguk az ifjuság tagjai jó előre, szinte az egész éven át és készüljenek az ifj. egyesületek és leányszövetségek, hogy tudjanak segítyeket adni a résztvevőknek. Tanuljanak meg áldozni erre a célra a szülők, mert higgyék el, hogy nem adhatnak nemesebb célra gyermekeiknek, mint erre. De tanuljanak meg áldozatot hozni az egyházközségek, a presbyteriumok is! Értsék meg végre az egyházközségek vezetői, hogy az ifjuságért áldozni kell, mint a szülőknek gyermekéért. Ez a legjobb befektetés és az ifjuság nevelése minden áldozatot megéri mert ezzel a jövőt biztosítjuk. Kinek van erre nagyobb szüksége, mint a mi református egyházunknak? Nem látja-e még most sem mindenki, hogy mint tépik szét és tépik le egyházunk kebeléről ifjuságunkat. És nem veszik-e észre a szülők, hogy amint egyházunktól elszakadnak, úgy szakadnak el tőlük is — lélekben — gyermekeik? Nem fáj a szülőnek, ha lelkileg elrabolják tőle gyermekét?

Hát ne fájjon az egyháznak, ha gyermekeit elvesziti? Tétlenül nézheti-e egyetlen szülő, egyetlen presbyter? Meri-e vállalni a felelőséget Isten és a jövő előtt, hogy nem törődött az ifjúsággal, hogy közönyösen és bűnös fukarsággal ment el e mellett a feladat, e jövőt mentő munka mellett? Nem érzi-e mindenki, ha csak egy kicsit is elgondolkozik a jövőről, hogy ez az utolsó, a legutolsó idő az ifjuság megtartására, és ha ezt az időt nem használtuk fel, akkor örökre elvesztettük ifjuságunkat és akkor ez az ifjuság önmagára nézve is örökre elveszett?!

»Akinek van füle a hallásra, hallja!«

Debreceni István.

Az ország belterületeinek légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezéséről

SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Kihirdelve az 1939 március 3-án kelt legmagasabb királyi rendelettel és közölve a Hivatalos Közlöny 1939 évi március 6-i 55. számában, az I. részben.

(Folytatás.)

36. fej. A becslési jegyzőkönyvet csak felebbezés útján lehet megtámadni, a 48. fej.-ben előirt bizottság előtt.

A felebbezéshez mellékelni kell a pénzügyigazgatóság elismervényét, amely megállapítja a becslési összeg letételét, érvénytelenség terhe alatt.

A becsérték és a bírság behajtása a pénzügyi eljárás egyesítéséről szóló törvényben előirt eljárás szerint történik, akár a légügyi és tengerészeti minisztérium, a repülés nemzeti alapjának pénztári szervei útján, akár pénzügyminisztérium szervei útján.

37. fej. A 35. fej. szerint a vállalatoknak átadott anyag rendbentartására felhasználják a polgári személyzetet is. Ezt a vállalat helyben mozgósított személyzetéből sorozzák és katonai szervek útján képezik ki.

38. fej. Azok a vállalatok, amelyek ezen törvény kihirdetése után létesülnek, a törvény intézkedéseinek jog szerint alá vannak vetve az első kereskedelmi év lezártától kezdődőleg.

Ha ezek a vállalatok a közös védelmi rendszerbe tartoznak, a 32. fej.-ben megállapított szabályok és eljárás szerint állapítják meg hozzájárulásukat, tekintetbe véve pénzügyi szolgálati képességüket a vállalat cselekvő vagyonának teljes értéke szerint, levonva belőle a könyvek és igazoló iratokkal bizonyított tartozásokat. A vagyon egészének megállapításánál az ingatlanokat eladási értékük szerint veszik fel, az első működési év mérlegének időpontjában, a pénzügyminisztériumtól az ingatlan átírások illetékezésénél alkalmazott szabályok szerint.

39. fej. A jelen törvényben előirt kötelezettségek csak a vállalat csődjének kimondásakor szűnnek meg.

A légi támadások elleni cselekvő védelem felszerelése, amely a vállalatokhoz tartozik vagy ott van elhelyezve, semmi címen nem lehet eltulajdonítás vagy foglalás külön tárgya, ha pedig az ipari ingatlan tulajdonjoga változik, a vevő ugyanazon rendeltetéssel és kötelezettségekkel tartozik átvenni.

A 29. fej.-ben említett vállalatok alakjában történt semmiféle változás nem módosítja semmi tekintetben a jelen törvényben előirt kötelezettségeket, hanem ezeket az új alakulat átveszi úgy, amint

a 32. fej.-ben megállapított bizottság határozata és a 44. fej. szerinti jegyzőkönyv előírta.

40. fej. A belső terület légvédelmi alapjának jelen törvényben előírt megalakítását a repülés nemzeti alapjának pénztára intézi.

41. fej. Jelen törvény kihirdetésétől számított 30 szabad napon belül a 29. fej.-ben előírt összes vállalatok, beleértve azokat is, amelyek ki vannak véve, de 1937. dec. 31-n 500.000 leu aláírt tőkével rendelkeztek (társulatok) vagy 1.000.000 leu beruházott tőkével (egyéni cégek) nyilatkozatot kötelesek beadni a légügyi és tengerészeti minisztérium, a repülés nemzeti alapjának pénztárához, a következő tartalommal: A vállalat neve, a vállalat jogi alakja (egyéni cég vagy a társas cég faja) székhelye, tárgya, az üzem vezetés módja (saját kezelésben vagy bérben) a mozgató erő, a munkások és a hivatalnokok száma, a vállalatot alkotó épületek leírása s azok vázlata.

A fenti jelentéshez csatolni kell két példányban a mérleget nyereség-veszteség számlát és leltárat 1937. évről. Úgy a nyilatkozatot, mint az összes mellékleteket a tulajdonos hitelesíti az egyéni vállalatoknál, a társas cégeknél azok a személyek, akiknek cégjegyzési joguk van.

A repülés nemzeti alapjának pénztára iktatja az első bekezdésben jelzett nyilatkozat és mellékleteinek vételét.

42. fej. A repülés nemzeti alapjának pénztára beterjeszti a légügyi és tengerészeti minisztériumnak a vállalatoknak nyilatkozatait, amelyek a külön rendszerű légvédelmi szervezet alá tartoznak, a 30. fej. a bekezdés értelmében, hogy megállapítsa a szükséges műszaki felszerelést a 31. fej. intézkedései szerint.

Az összes többi vállalatok közt a repülés nemzeti alapjának pénztára szétosztja a légvédelem költségének arányos részét a 32. fej. értelmében.

43. fej. Az előző fejezetben megállapított hatáskört egy vagy több bizottság gyakorolja, a következő összetétellel:

A légügyi és tengerészeti minisztérium egy kirendeltje, mint elnök.

A repülés nemzeti alapjának pénztárától kiküldött egy tag
A pénzügyminisztérium egy kiküldöttje.

A bizottságokat a légügyi és tengerészeti minisztérium határozatával nevezik ki, a pénzügyminisztérium kiküldöttjét ő maga jelöli ki, a repülés nemzeti alapjának pénztárától kiküldött tagot a pénztár igazgatósága.

A rendes tagokkal egyidőben kinevezik helyetteseiket is.

A bizottságok az ország egész területére illetékesek.

44. fej. Annak az arányos résznek a megállapítása, amivel minden egyes vállalat köteles hozzájárulni a »Kereskedelmi és ipari vállalatok közös cselekvő légvédelmi alapjához« a 43. fej.-ben előirt bizottság által felvett jegyzőkönyvben történik és ezt közlik az illető vállalattal.

Ennek a jegyzőkönyvnek első foku határozat jellege van.

45. fej. A jegyzőkönyveket a repülés nemzeti alapjának pénztára ellenőrző szervei útján személyesen közli a vállalatok törvényes meghatalmazottjaival.

A kifüggesztés útján történt közlést érvénytelennek tekintik.

46. fej. A 31.-ben előirt jóváhagyó határozatok és a 43. fej.-ben előirt bizottsági jegyzőkönyvek ellen a jegyzőkönyv közlésétől számított 20 szabad napon belül felebbezésnek van helye.

47. fej. A vállalat felebbezését a légügyi és tengerészeti minisztériumhoz kell intézni, az pedig a felebbezési bíróság elé utalja.

A felebbezés tárgya csak az anyag költségének a vállalatok közötti szétosztása lehet.

48. fej. Egy vagy több felebbezési bizottság fog működni a légügyi és tengerészeti minisztérium határozata szerint a következő összetétellel:

Egy táblabíró, mint elnök, akit az igazságügyi minisztérium jelöli ki.

A légügyi és tengerészeti minisztérium egy kiküldöttje a jogügyi osztály ügyvédjei közül.

A vállalatok kiküldöttje. Ezt a bucurești fellebbviteli bíróság főelnöke sorolja ki az ország legjelentékenyebb vállalatainak 20 törvényes képviselőjét magában foglaló s a kereskedelmi és iparkamarák szövetségétől készített kimutatásból.

Egy titkár, akit a légügyi és tengerészeti minisztérium jelöl ki.

A rendes tagokkal egyidőben, ugyanazon szabályok szerint kinevezik helyetteseiket is.

A felebbezési bizottságok munkálatai a vállalatok képviselőinek távollétében is érvényesek.

A felebbezési bizottságok, valamint a 31. és 43. fej.-ben előirt bizottságok tagjainak a légügyi és tengerészeti minisztériumtól megállapított díjazásra van joguk.

49. fej. Ezen bizottság eljárása ugyanolyan, mint azt a közvetlen adózás egyesítéséről szóló törvény előirja. A bizottság szakértőket is alkalmazhat.

(Folyt. köv.)

KÜLFÖLD

Svájc. Dr Schmidt Károly bázeli teológiai tanárt a német birodalmi kormány megfosztotta a német állampolgárságától. Dr Schmidt az Újtestamentum teológiai szótárának a munkatársa volt. A kiadó azonban azzal az indokkal, hogy Barth Károly professzorral szoros személyes viszonyban van, visszavonta a megbízását. A szótár igazgatója Kittel professzor személyes levélben fejezte ki sajnálkozását és köszönetet mondott a szótárban megjelent számos cikkéért. Hartenstein, a baseli misszió igazgatója nyilvánosan kifejezte, hogy a Schmidt munkájának hiánya nagy veszteség a szótárra nézve.

A zürichi egyháztanács tiltakozása. A svájci nemzeti kiállítás alkalmával Zürich néhány színháza sikamlós és erkölcstelen darabokat adott elő. Az ifjúsági keresztyén egyesületek tiltakozó gyűlést tartottak és az egyháztanács az összes templomokban egy bátorhangu levelet olvastatott fel, amelyben a keresztyéneket vigyázásra hívják fel és kéri a hatóságokat, hogy nyissák ki szemüket, hogy ez a szégyen megszűnjék.

Oroszország. Litvinov volt külügyi népbiztost kizárták az Istentelenek Szövetségéből, amelynek 1934-ben disztagjává választották.

A zsidók száma a világon és Palesztinában :

	Zsidó	Összlakosság
Nagybritánia és Írország	300.000	46,000.000
Lengyelország	2,828.456	27,000.000
Oroszország	2,626.667	108,000.000
Németország	500.000	63,000.000
Románia	834.000	18,000.000
Magyarország	473.310	8,000.000
Volt Csehország	354.342	14,000.000
Franciaország	165.000	40,000.000
Olaszország	46.000	42,000.000
India	22.500	320,000.000
Kína	15.000	449,000.000
Japán	500	84,000.000
Egyesült Államok	4,500.000	123,000.000

Jelenleg 307.312 zsidó van Palesztinában. — A következő táblázat mutatja a zsidók össz betelepődését :

	1922	1931	1935
Haifa	32.524	51.866	65.000
Tel-Aviv	15.185	46.300	150.000
Jeruzsálem	62.578	90.403	105.000

»**A reformáció az oka.**« Ha nemzeti kérdésekről beszéltek a történelem nem református iparosai, nem mulasztották el a felelősséget a reformációra háritani a nemzet pártossága, kettéoszlása miatt. Nehogy azt gondoljuk, hogy csak magyar reformátusok ellen használták fel ezt a kicsinyítést, most a »Figaro« nevű francia ujságban (május 23.) is olvassuk, hogy a németországi hitlerista mozgalomért Luthert teszi az író felelőssé: nézzétek ezt a szögletes arcot, nehéz fejet, nem szőke, mert a faj kicsufolja a faj kérdést; fekete haja, barna bőré, vaskos termetü, az erőszak és reménység milyen kifejezése! Ez a németiség egy hőse, Luther Márton. Gyűlöl mindent, ami nem német, az a rögeszméje, hogy neki van igaza, messiási gögje van. Azt veti az egyháznak szemére, hogy egyetemes és nem német, a renaissancenak, hogy görög latin, vagyis humanisztikus és nem német. De német lévén, a tekintély szükségére sem ügyel. És amikor az egyháza elveszett, nem marad más hátra, mint reá veti magát az államéra is. A német Luther nem is annyira a reformáció szerzője, mint az állami mindenhatóság fel-találója.

Franciaország. »Az elnéptelenedés elleni nemzeti szövetség« elnöke Feman Booerat, a francia helyzetet Németország népmozgalmi adataival világítja meg. Németországban 1938-ban 77.000 születéssel volt több, mint 1937-ben. (Kivéve az újonnan csatolt területet.) 370.000-el több, mint 1933-ban. A születések évi száma 1.495.000. Ehhez kell venni kb. 100.000-et a csatolt területekről, s lesz összesen 1.675.000. Az egész országban a születés és halálozás közti különbség 600.000. Ausztriában, a Németországhoz csatolás után 19%-al növekedett a születések száma. Ezzel szemben Franciaországban 1938-ban 612.000 gyermek született, kik közül 45.000 idegen, és újszülöttként hal meg 35.000, látjuk, hogy Németországban 5 gyermek születik addig, míg Franciaországban kettő, és a Német és Franciaországi népesedés között évenként 600.000-nél több különbség van.

*

103 új katolikus templom. Az utolsó 6 évben Verdier bíboros Páris érseke a fővárosban 97 új templomot és 6 kápolnát építtetett. Hetet nemsokára befejeznek és 10-nek most rakják le a fundamentát, Ezenkívül még 15 új templomot készül Párisban építtetni.

*

Franciaországban a grammofon lemezeket is felhasználják arra, hogy a megjelent új énekeskönyv dallamát minél ismertebbé tegyék.

*

A Páris környéki papnék és özvegy papnék lelki gyakorlatot tartottak.

*

Párisban a protestantizmus könyvtára és a francia protestantizmus történelmi muzeuma július közepéig volt nyitva. Ez a könyvtár és ez a muzeum a maga sokfelől összehordott anyagával nemcsak az iskolák szemléltető anyaga lehet, hanem egy öntudatos egyháznak a saját emlékei megbecsülése is.

*

A franciaországi lelkész fizetés rendezése. Alapfizetés 13,000 francia frank, ötödéves korpótlék 500 fr., házassági segély évi 3000 fr., egy gyermek egy szolgálati évnek számít. Azoknak a lelkészeknek, akiknek gyermekük nincs vagy csak egy gyermekük van, csak 4 korpótlékuk lehet, akiknek kettő vagy három van, azoknak 5 korpótlékuk, akiknek több gyermekük van, azok 6 korpótléket érhetnek el. Ezenkívül természetben kap minden lelkész lakást. Egy francia frankot 6 Leiben számíthatunk. Ez a fizetés falun és városban egyenlő.

Németország. Súlyosan emelték az agglégény-adót. A német statisztikai hivatal kimutatta, hogy a német népesedést lassulás fenyegeti. A kormány az adózást a népesedési politikával összhangba hozta.

Eddig egy 100 márka havi fizetésű egyén adójába a munkaadó 1.8 százalékot tartott vissza s ez az adószázalék 600 márka havi fizetésnél 16.9 százalékra emelkedett, ezenkívül 1000 M. kereset után 6.2 százalék egyenes adót róttak ki, amely évi 10.000 M. fizetésnél 19.84 százalékot ért el. A különböző adók az új adótörvénnyel 12.5 százalékot emelkedtek, a 65 évesnél fiatalabb nőtlen férfiak számára és az 50 évesnél fiatalabb nők számára. Az így kirótt adók összesen a fizetés, vagy jövedelem 55 százalékig emelkedhetik. Azoknak a családoknak az adóját, amelyekben öt házassági év után nincs gyermek, szintén a jövedelmük 45 százalékáig emelték.

*

Karlshofban, Keletporoszországban a Bethel-Bielefeld-i intézethez hasonlóan ezernyi epileptikus és más szerencsétlen talál menedéket. Az intézmény készpénz értéke 8.000.000 Márka, (320 millió lei.) Az államnak megérte, hogy reátegye a kezét. Az elvételre az szolgáltatott jogcímet, hogy a tulajdonos társaság alapszabályában egy paragrafus kimondja, hogy feloszlás esetén az intézmény az állam tulajdona lesz. Csak közbe kellett lépni a kormánynál, amely kimondta a feloszlását és így törvényes módon az állam kezébe jutott.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Özv. Boros Józsefné parajdi Illyés Johanna áldásos életének 91-ik, özvegységének 27-ik évében augusztus 31-én néhány havi gyöngékedés után Óváriban nemes lelkét visszaadta teremtőjének. Az elhunytban Boros Jenő nagybányai esperes édesanyját vesztette el. A hívő lelkü igazi magyar nagyasszony életében Isten — a rá-mért próbákön kívül — megmutatta kegyelmét magas kora mellett csaknem végig megőrzött erejében és egészségében és kedves fia pályájának szép emelkedésében. Hisszük, elszólitása után is megmutatja az ő örök, üdvözítő kegyelmét. Szeretteinek ebben a tudatban adjon vigasztalást.

HIREK

Ref. ambulatorium. A temesvári református Férfiszövetség 1936 őszén történt megalakulása után csakhamar elhatározta, hogy ambulatoriumot, azaz nyilvános orvosi rendelőt nyit, hol a református egyház tagjai ingyenes, illetve jutányos gyógykezelésben részesüljenek. A rendelő megnyitására csak most sikerült megszerezni az engedélyt. Helyiséget az egyház adott bérházában, melynek átalakítását, rendbehozatalát a református iparosok ingyen vállalták. A berendezéshez szükséges felszereléseket részben a szegények gyógykezelésére szolgáló alapkamataiból, részben adományokból szerzi be a szövetség. A rendelő vezetését a református orvosok díjtalanul vállalták, ami a legnagyobb elismerésre méltó cselekedet. A berendezési munkálatok most vannak folyamatban, melynek elvégzése után a rendelő szeptember közepén nyílik meg.

A református theologiai Fakultás igazgatósága tudatja régi és új hallgatóival, hogy a nemzetnevelésügyi miniszter ur 73,875—1939. számú rendelkezése értelmében senki a Fakultásra be nem írható: 1. a 18—21 éves hallgatók közül, amíg be nem mutatja a katonai előképzés alközpontjától (subcentrul) kiállított, az előképzés teljesítéséről szóló bizonyítványt, 2. a 21 évet betöltött hallgatók közül azok, akik katonai kötelezettségüknek még nem tettek eleget, be kell mutassák a hadkiegészítő parancsnokság arról szóló igazolványát, hogy sorozási kötelezettségüknek eleget tettek és a tanulmányi haladék vagy ideiglenes felmentésről szóló bizonyítványt, 3. a katonai kötelezettségüknek eleget tettek közül az alsóbb rangúak az F. modelü, a tiszti rangban levők az E. 1. modelü katonai könyvüket kell, hogy a beiratkozás előtt bemutassák az igazgatóságnak.

Uj esperes a magyarországi bihar-érmelléki egyházmegyében. A Székelyhidi Béla lemondásával megüresedett esperesi tisztségre Molnár Vince darvasi lelképásztort, az egyházmegye legidősebb tanácsbíráját választották meg.

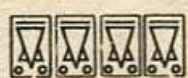
Egyházmegyei lelkészi értekezleti nyaraló. A sepsi egyházmegyei lelkészi értekezlet az elmúlt évben 11 háló és lakoszobával felszerelt izléses nyaralót épített Uzoka fürdön, hogy abban az egyházmegye lelkészei jutányos árak mellett nyári üdülést és gyógyulást találjanak. Az első év minden várakozást felülmúlt. Az egyházmegyei lelkészek mellett több egyháztág is igénybevette, sőt egy hétig Vásárhelyi János erdélyi püspök is ott nyaralt feleségével.

A Lőrincy-féle kifüggeszthető részletes tananyagbeosztás kapható a kerületi tanszerraktárban 85 Leiért. Ezt a tananyagbeosztást az új tanterv értelmében minden tanítónak el kell készíteni s a nyomtatott tananyagbeosztás tanítóinknak nagy könnyebbségére szolgál. Megrendeléseket ezentúl tehát nem a kiadóhoz, hanem tanszerraktárunkhoz kell intézni.

Cserehirdetés. Elcserélném lelkészi állásomat, mely városhoz 5 km.-re fekvő községben van. Jövedelme a következő: Lakás 3 szoba, iroda stb. és az összes melléképületek. Évi 4620 Lei készpénz. 3 öl, azaz 12 m. tűzifa beszállítva, 32 kat. hold szántó. 3 hold legelő és utána járó legeltetési jog. Stóla, államszegély. Ajánlatokat a Szerkesztőség továbbít.

Az erdélyi református egyházkerület Lelkész Értekezlete a régi református nagy hetek mintájára Református Missziói Hetet szándékszik rendezni Marosvásárhelyen 1939. évi október hó 10—15-ike között. A missziói hét alkalmából a következő összejövetelek lesznek: 1. Október 10—14. között lelkészi konferencia. 2. Október 14-én Egyházkerületi Lelkészi Értekezleti közgyűlés. 3. Október 12—14. között fiu és leányifjusági vezető konferencia. 4. Október 13-án ifjusági konferencia a város és környékének ifjusága részére. 5. Október 13—14. egyházkerületi nőszövetségi konferencia. 6. Október 13—14. egyházkerületi férfiszövetségi konferencia és az egyházkerületi férfiszövetség megalakulása. 7. Október 15-én délelőtt ünnepélyes istentisztelet a város összes templomaiban. Délután az összes missziói alakulatok közös nagy találkozója a templomban. 8. Október 10—14. között minden este vallásos ünnepély a templomban, melyeken a vasárnapi iskolai, ifjusági munkák, a külmisszió, árvaház és diakonissza otthon munkáit ismertetik. 9. A missziói hét alatt kiállítás rendeznek a református iratterjesztés munkáiból.

A Református Világszövetség keleti ágának elnöksége és főtitkára közölte a püspöki hivatallal, hogy a jelenlegi általános helyzetben, bár Sveizban megkezdette a maga látogatásait, azonban onnan a jobb idők reményében visszatér Angliába. Mikor ezt őszinte sajnálatukkal tudomásunkra hozzák, egyben hittestvéri köszöntésüket küldik a romániai református egyházaknak és tagjainak.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5552—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A fennhatóságom alatt álló magyar tannyelvű iskolák számára kizárólagos kötelező használatra a következő tankönyveket rendeltem el:

- I. osztály. *Czina Sándor*: Betükert ABC ref. iskolák számára. Miniszteri engedélyezési sz. 411—1938. (Kizárólag az egyházker. tankönyvraktárban kapható ... .. 26 Leu
- II. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedeleian Diomed, Kali Sándor* és *Ősz Sándor*: Magyar nyelv; olvasókönyv és egyéb tudnivalók, számtan, limba română a magyar tannyelvű elemi iskolák II. számára, a legújabb 1938. évi tanterv alapján engedélyezve. Eng. 74—1938. és 115—1938. Cons. Perm. sz. alatt (II. jav. kiadás) ... 60 Leu
- III. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedeleian Diomed, Ősz Sándor* és *Ferenczy Gábor*: Magyar olvasókönyv, magyar nyelvtan, természettudományok, számtan, limba română, istoria, geografia, a magyar tannyelvű iskolák III. osztálya számára a legújabb 1938. évi tanterv alapján. Eng. 73—1938., 91—1938. és 102—1938. Cons. Perm. sz. alatt. (II. átd. kiadás) ... .. — ... .. 80 Leu
- IV. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedeleian Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor*: Magyar olvasókönyv, magyar nyelvtan, természetrajz, földrajz, számtan, limba română, gramatica és istoria, a magyar tannyelvű elemi iskolák IV. o. számára, a legújabb 1938. évi tanterv alapján. Eng. 72—1938., 90—1938., 92—1938. és 115—1938. szám alatt ... .. 90 Leu

A Minerva-féle tankönyvek fenti bolti árából, abban az esetben, ha a megrendeléseket közvetlenül a *Minerva R. T. Cluj. Str. Baron L. Pop 5.* eszközlik, a cég az iskoláknak 20 % engedményt ad. A tényleges postai költségeket (szállítás, utánvételezés) a cég felszámítja.

Az 20 % engedmény felhasználására 3673—1936. sz. a. az eszpererek útján közölt intézkedésem marad érvényben.

Az V., VI., VII. o. tankönyvek még nem jelentek meg. Megjelenésük után bevezetésükre vonatkozólag azonnal intézkedem.

A vallástani kézikönyvek közül csak a következők kaphatók:
VI. osztály. *Tőkés Gyula*: Egyháztörténelem. Min. jóv. száma 761—1935. Ára 25 leu. rej

VII. o. *Debreceni István*: Hittan és erkölcstan. Min. jóv. száma 755—1935. Ára 20 leu. reji

Az I. és II. osztályban az 1937. évi tanterv szerint kell megkezdeni a tanítást. A tanterv megtalálható az 1937. okt. 28-i közgyűlés jegyzőkönyvének függelékében. Az új tankönyvek készen vannak s rövid időn belül megjelennek.

A III. VII. oszt. a régi 1927. évi tanterv szerint tanulja a vallástant. A III. IV. V. oszt. vallástani kézikönyvek kiadása folyamatban, a megjelenés késedelmének oka az, hogy a miniszteri jóváhagyás az új kiadásokhoz még nem érkezett meg. reji

Nagyvárad, 1939 szept. 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

5642—939. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkészi hivatal és egyházi intézmények vezetőségének*. További mihez tartás és alkalmazkodás végett szószerinti fordításban közlöm a hivatalomhoz érkezett alábbi miniszteri rendelkezést:

Vallás és művészetügyi miniszterium.

M. O. N. T. és A. P. szolgálat.

646—1939. augusztus 21. szám.

Református Püspökségnek

Nagyváradon.

Van szerencsénk alatt, másolatban közölni a hadfelszerelési miniszterium, katonai vegyészeti igazgatóságának 1939. május 31. napján kelt és a szárazföldi repülő támadások elleni védelem parancsnokának folyó évi 7091. sz. átiratával megküldött rendeletét, a szárazföldi repülő védelemről szóló törvény 13. §-ában felsorolt állami és magánintézmények részére szükséges felszerelések beszerzésére vonatkozólag, tudomásul vétel és megfelelő alkalmazás végett.

Miniszter helyett *Davidescu*.

Szolgálat vezetője *Amărăscu* felügyelő.

Másolat a hadfelszerelési miniszterium katonai vegyészeti igazgatóságának 554—1939. sz. rendeletéről.

Folyó évi május 12-én kelt 5650. sz. és 1939. évi április 20-án kelt 454. sz. átiratokra hivatkozással van szerencsénk közölni a következőket:

A tűzvédelmi felszerelésekre kitűzött árverésen az első helyre lett jelölve *Dräger* és *Auer* németországi cég által bemutatott *Heeresatmer c.* tűzoltó készülék.

Ezt a készülék mintát a hadianyagok bizottsága elfogadta olyként, mint amely az összes minimális követelményeknek megfelel.

A hadianyagok bizottságának határozata folytán csak ezt a készüléket ajánlják az összes alantás egységeknek, miután az or-

szágban egy olyan iparvállalatot szándékoznak iétesíteni, amely az ilyen felszerelésekkel való ellátás kérdését meg fogja tudni oldani.

A katonai vegyészeti igazgatóság igazgatója Sc. Spacu tábornok.

Gázvédelmi szolgálat főnöke: Gh. Radulescu ezredes.

A másolat hitelél:

Gh. V. Petrescu.

Oradea—Nagyvárad, 1939 szept. 9-én. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

5543—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkeszi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett eredeti szöveggel és szószerinti fordításban közlöm a Nagyvezérkarnak 1939 augusztus hó 22. napján 34.013. sz. alatt kelt rendelkezését, melyet a biharmegyei hadkiegészítő parancsnokság 32338—1939. sz. alatt küldött meg hivatalomnak:

Copie dupa ordinul Marelui Stat Major Nr. 34.013. din 22. August. 1939. Cu onoare se face cunoscut, că personalul mobilizat pentru lucru în administrațiile Publice, industriale (Stabilimente Industriale) și agricultură, te dispensat de concentrările de instruire ordonata pentru luna August și Septembrie.

In consecința rugăm să binevoiiți a dispune să nu fie concentrați, iar în cazul că a fost chemați, să fie lasați imediat la vatră, toți cei care au mutație pentru 1939—40. de mobilizare pentru lucru sau au ordinul de mobilizare pentru lucru valabil pentru 1939—40.

D. O.

Seful Bir. 4.

Seful Secției I.

Maior (ss) Radulescu.

Colonel (ss) A. Nasta.

Pentru conformitate

Seful Bir. III. Mob. Terit. St.

Capitan V. Bostan.

Fordítás.

Másolat a Nagyvezérkar 1939 augusztus 22. napján kelt 34013. sz. rendeletéről.

Van szerencsém tudomására hozni, hogy a közszolgálatokhoz, kereskedelmi szolgálatokhoz, vállalatokhoz és a mezőgazdasághoz mozgósított személyzet mentes az augusztus és szeptember hónapokra elrendelt kiképző behívások alól.

Ennek következtében kérjük, hogy sziveskedjék elrendelni, hogy be ne hívassanak illetve behívás esetén azonnal hazabocsáttassanak mindazok, akik 1939—40. évre munkaszolgálatra változtatott behívót kaptak, vagy, akik 1939—40 évre érvényes munkaszolgálatási mozgósítási parancsot kaptak.

I. osztály főnöke: A. Nasta ezredes.

4-ik iroda főnöke: Radulescu őrnagy.

A másolat hitelél:

Bostan százados, III. mozgósítási iroda parancsnoka.

Nagyvárad, 1939 szept. 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

Hangjegyes nagybetűs Énekeskönyv

MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Felelősség a gyermekért.

A tehetetlenség bénító érzése iratja velem az itt következő sorokat, az a mély szomorúság, amely rám borul minden iskolai év elején, midőn faji életünk kitermelődött tehetségei, ígéretei előtt bezárulnak az iskola megnyitott kapui, mert szellemi tehetségük birtokában nem rendelkeznek azzal az anyagi tehetséggel is, amely okvetlenül szükséges a szellemi ígérek beteljesedéséhez.

Lapunk hasábjain több ízben hangoztattuk már, hogy a népünk gyermekeiben rejlő szellemi érték is ígérlet-közkinccs, melynek elkallódása, helytelen utakra való elkalandozása: hányatott életű népünk jövőjében bosszulja meg magát.

Egyházunkban évről-évre vetődik fel faji életünknek egy-két valódi gyöngyszeme, akikért nem hajol le senki, hogy felemelje, hogy népi életünk fejlődésének tényezőjévé tegye: aki pedig lehajol ezekért a gyöngyszemekért, nincs egyébbhez tehetsége, csak hogy rezignáltan megcsodálja őket.

Az eddigi próbálkozások és azok forrásai nem oldották meg azt a felmérhetetlenül nagyhorderejű kérdést. Az itt-ott előforduló gyűjtések, az egyes egyházi alakulatok hozzájárulásai rendszerint a kezdet stádiumában maradtak; az egyházak segélyei pedig csak ott segítenek, ahol pár ezer leies hozzájárulás is elegendő.

Van egy forrás, amely maradék nélkül megoldhatná ezt a kérdést, amelyet az érzéktelenség kemény kőburkolata takar ugyan, de amelyet a lelkipásztori és tanítói munka kitartó csákányütésének okvetlen meg kell nyitni: s ez a forrás a gyermektelen gazdag embereknek a szive.

Oh, mennyi gyermektelen gazdag emberünk van, aki felhalmozott kincsei között ülve, önmagára eszmélve így sóhajt fel: semmi célja nincsen gazdagságomnak, semmi értelme nincsen életemnek, mert nincsen gyermekem.

Lankadást nem ismerő lelkipásztori és tanítói tevékenységünkkel rá kell eszméltetnünk ezeket az embereket arra, hogy lesz célja gazdagságuknak, lesz értelme életüknek, ha kiemelik a porból és egyházi életünk tényezőjévé teszik azokat a gyöngyszemeket, szel-

lemi ígéretek, amelyek máskülönben az elkallódás szomorú veszélyének vannak kitéve.

Szemeink előtt játszódnak le olyan esetek, midőn a gazda nélkül maradt vagyon kapzsi perek értelmetlen martalékává lesz. Midőn szétfoszlik a nagy vagyon, mint a pára anélkül, hogy egyházi életünk erőtényezőjévé alakult volna.

Eszméltessük rá egyháztagjainkat arra, hogy felelősséggel tartozunk a gyermekért, mert a gyermek — a jövő, mert a gyermekben felcsillanó tehetség közkincsünk nekünk.

Isten a vagyont azért adta annak, akit ezzel kitüntetett, hogy hiven sáfárkodjon vele. De van-e szebb, nemesebb tere a sáfárkodásnak, mint midőn felemeli a porban megcsillanó isteni szikrát az, akinek erre a lehetőség megadatott.

Szószerűen, iskolában, a belmisszió egész területén folyton napirinden kell ezt a véghetetlenül fontos kérdést tartani. A gyermekért általában, a tehetséges gyermekért pedig különösen a felelősség nemcsak a szülőket terheli, hanem mindnyájunkat, akiket örök perspektívák vonzanak; s akiknek nem siklott a holnapról való lemondás vakvágányára az életük.

Az egyháznak az ige erejével erkölcsi pressziót kell a gyermektelen gazdagokra gyakorolnia. Egy óra, vagy csak egy szempillantás és vagyonok, sőt életek omlanak össze, mint a kártyavár, de az a mag, amit gyermekeinkben vetünk: megtermi a maga halhatatlanságra eljegyzett gyümölcseit.

Tóth Zsigmond.

A székelyudvarhelyi VIII. külmissziói konferencia.

A romániai református egyház külmissziói barátai augusztus hó 27. és 28-án tartották szokásos évi konferenciájukat a székelyudvarhelyi gyülekezetben. Az előjelek ennek a konferenciának nem kedveztek. Sokan talán a meglanyhult missziói hév takargatása érdekében szerették volna, hogy ne tartsuk meg ezt az összejövetelt. Mások a világ feszült politikai helyzetére hivatkozva, nem tartották alkalmasnak az időt az összejövetelre. Olyanok is voltak, kik minden pozitív tény hiányában a konferencia betiltásáról terjesztettek kósza híreket, s lehettek talán olyanok, akik az ilyen híresztelések miatt maradtak távol.

Isten azonban ráncáfolt és aggodalmaskodásainkban megszegyenített. A konferencián 98 jelentkezett külmisszió barát vett részt, nem számítva a helyi gyülekezet nagyszámu alkalmi résztvevőit.

Bebizonyosodott az is, hogy minél nagyobb a feszültség, a keresztyén lélek annál nagyobb szomjjal keresi minden akadály legyőzésével a társakat és az együttlét legkisebb alkalmát is igyekszik a közösség ápolása érdekében kihasználni. Hála Istennek a kósza hir is valótlannak bizonyult és a legnagyobb szabadság élvezése mellett tarthattuk meg összejövetelünket. Ez az isteni megszégyenítés.

Vasárnap délelőtt Nagy Lajos udvarhelyi egyházmegye esperese hirdette Isten ígését, utána Biró Mózes kolozsvári lelkész tartott előadást »Sáfárság és Misszió« címen, melyet megbeszélés követett, majd Dávid Gyula lelkész olvasta fel Babos Sándor alkalmi levelét. Délután missziói ünnepély volt a templomban, Juhász István teológiai szénior bibliamagyarozatával kezdődött, dr Horváth Jenő »A missziós lelkület egyházunkban« címen tartott előadást, dr Késmárky Ferencné Lőrinczy Márta énekelt, Balogh Ferenc hegedült, Lőrincz Jucika és Bokor Erzsike egy-egy Reményik verset szavalt.

Hétfőn a reggeli órákban csoportokban tartott bibliaórák után a férfi résztvevőknek Márk Mihály agyagfalvi és a nőknek Nagy Zoltán Ocna de sus-i lelkész tartott előadást megbeszéléssel »Egy gyülekezet a külmisszió szolgálatában« címen. Az összes résztvevőknek dr Horváth Jenő tartott egy tudományos teológiai előadást, melyben a belmisszió és külmisszió együttes igazolásának kérdésével foglalkozott. Délután Dávid Gyula lelkész tartott előadást »A missziói magatartás«-ról, végül Biró Sándor vallástanár áhitata zárta be a konferenciát. Ennyi a külső lefolyása.

Két nap alatt azonban nagy dolgokat művelt Isten. Együtt volt 98 lélek, lelkészek, tanítók, tanítónők, ügyvédek, tanárok, iparosok, gazdák, fiatal tanuló lányok és fiuk és ezt a kis sereget Isten arról győzte meg, hogy a külmisszió ügye Isten ügye és az tönkre nem mehet és a barátok minden áldozatra készek a külmissziói munka támogatása érdekében. Ez volt az üzenet és eredmény a vázolt előadásokon és szolgálatokon át. Különösen Babos Sándor alkalmi levele gyakorolt mély benyomást a jelenlevőkre. Őszinte, igaz üzenet volt az ő levele, tükör, amelyben önmagunkat és itthoni egyházi állapotunkat nézhettük, pedig nem rólunk, hanem magáról beszélt. Nehézségeiről, a veszélyekről, örömről, családjáról, a növekedő missziói gyülekezetekről, a tőlünk várt és nem kapott levelekről, meg nem kapott fizetéséről és ebben a tükörben bűnbánó szégyenkezéssel néztük önmagunk hibáit, bűneit, mulasztásait.

Világos lett előttünk, hogy misszióra csak az az egyház képes, melynek egyéni tagjai komolyan veszik Jézus Krisztust. Világos volt előttünk az is, hogy a mi egyházi életünk még hiányában van

a Krisztus iránti elszánt engedelmességnek. De őszinte volt vágyakozásunk és elhatározásunk, hogy komolyan vegyük a mi Urunkat és kértük, hogy tegye képmutatásnélkülivé, őszintévé és elszánttá a mi engedelmisségünket.

D. Gy.

Az ország belterületeinek légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezéséről

SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Kihirdetve az 1939 március 3-án kelt legmagasabb királyi rendelettel és közzölve a Hivatalos Közlöny 1939 évi március 6-i 55. számában, az I. részben:
(Folytatás.)

50. Fej. A felebbezési bizottságok határozatai ellen felfolyamodással lehet élni a közléstől számított 30 szabad napon belül, ha a vállalat törvényes meghatalmazottjai a határozat kimondásánál nem voltak jelen vagy 30 szabad napon belül a kimondástól számítva, a vállalat törvényes meghatalmazottjai a kimondásnál jelen voltak.

A felfolyamodást a repülés nemzeti alapjának pénztáránál kell beadni és a bucuresti fellebbviteli bíróság ítélt fölötté, a pénzügyi eljárás egyesítéséről szóló törvényben előirt eljárás szerint.

51. fej. A fellebbezés és felfolyamodás nem függeszti fel a 31. fej.-ben említett határozat és a 44. fej.-ben említett jegyzőkönyvben előirt esedékes részletek behajthatóságát.

52. fej. A határozat vagy jegyzőkönyv által az egyes vállalatokra kivetett hozzájárulást a repülés nemzeti alapjának pénztára rendeletben közli az illetékes behajtó és fizető pénzügyigazgatósággal, hogy nyilvántartás végett terhelje meg őket.

A terhelés külön nyilvántartási jegyzékben történik, melyet a repülés nemzeti alapjának pénztára szerkeszt és a pénzügyigazgatóságok rendelkezésére bocsát.

53. fej. A behajtás fokozatai olyanok, mint azokat a pénzügyi eljárás egyesítéséről szóló törvény előírja s csak akkor lehet őket foganatosítani, ha a vállalat részéről esedékes részletnek Románia nemzeti bankjánál történő befizetése több mint 30 napi késedelmet szenvedett, a behajthatóság törvényes időpontjától számítva.

54. fej. A behajtó és kifizető pénzügyigazgatóságok az eszközölt fizetéseket a nyilvántartási jegyzékbe csupán a Románia nemzeti bankja által kibocsátott nyugták alapján vezetik be. Ezeket a vállalatnak 30 napon belül a behajthatóság törvényes időpontjától számítva eredetiben kell bemutatni.

55. Fej. Minden olyan társulatot, valamint egyéni céget,

amelyik nem adja be határidőre a 41. fej.-ben kért nyilatkozatot, vagy ha a beadott nyilatkozat és mellékletei helytelen, vagy hiányos adatokat és ügyiratokat tartalmaznak, vagy a nyilatkozatokat is a mellékleteket más személyek irták alá, mint a 41. fej. előírja, bírsággal büntetik. És annak az összegnek 10—25 százaléka, amelyet az első évben kell befizetni légvédelmi alap létesítése céljából. A hozzájárulást hivatalból állapítják meg.

(Folyt. köv.)

| ◉ ◉ ◉ ◉ ◉ ◉ | HIREK | ◉ ◉ ◉ ◉ ◉ ◉ |

A mikolai és szatmári lelkészi-körök értekezlete.

A mikolai és szatmári lelkészi-kör tagjai szokásos értekezletüket ebben az évben közösen tartották meg augusztus 24-én Szatmáron, amelyen a mikolai körből 6-an, a szatmári körből pedig 7-en jelentek meg és mint vendég résztvett azon Nits István ujkisodai lelkész. Az értekezleten Sárközi Lajos szatmárnémeti-i és Tóth Jenő lázárii lelkészek elnököltek. A »Jövel Szentlélek« után Tóth Jenő felolvasta a János ev. X. 11—16. és Jeremiás proféciaja XXIII. 1—4. verseit és buzgó imában kérte az Isten segedelmét az értekezlet munkájára. Majd megnyitó beszédében megemlítette azt, hogy a Ker. Elnökség még március hóban kitűzte a megtárgyalandó tételeket, hogy a fölkért előadóknak legyen idejük a készülésre és rámutatott arra is, hogy most egy éve úgy határoztunk, hogy a gyülekezeteket is bevonjuk az értekezlet munkájába, de a mai nehéz viszonyok miatt ezt nem lehetett végrehajtani. Megemlékezett továbbá a Magoss Ferenc és Joó Kálmán lelkészek nyugdíjazásáról, akik mindketten értékes tagjai voltak a lelkészértekezletnek, mert Magoss Ferenc huza-

mosabb ideig egyenesen elnöke volt az e.-m.-i lelkészértekezletnek, miért is mindketten méltók arra, hogy érdemeiket megörökítse az értekezlet is jegyzőkönyvében. Tóth Jenő után Sárközi Lajos is meleg szeretettel üdvözölte a megjelenteket és megindokolta azt, hogy miért tartották helyesnek a két kör együttes gyűlését. Végül kérte jelenlevőket, hogy figyelemmel hallgassák meg a tárgysorozaton szereplő előadásokat. A helyesséssel fogadott elnöki megnyitó beszédek után Magoss Árpád szatmárhegyi lelkész tartott előadást a »Szórványgondozásról« és indítványt tett egy missziói lelkészi állás szervezésére nézve. Papp Zsigmond szatmári s.-lelkész a szatmári egyház missziói munkásságát ismertette a gombási fiókegyház megszervezésével kapcsolatban. Mindakét előadáshoz több hozzászólás történt, melynek rendjén az a vélemény alakult ki, hogy a szórványgondozás életbevágóan fontos kérdését okvetlenül meg kell oldani és pedig a közalapi járulékok terhére. — Öry Zoltán kakszentmártoni lelkész »A debreceni Kollégium és Kerületünk« címen ismertette azokat a hatásokat, melyeket a kollégium kerületünk gyülekezeteire és isko-

láira gyakorolt a lelkész és tanítóképzés útján. — Pajzos Bálint kispeléskei lelkész »A családlátogatás fontosságáról« beszélt és ugyancsak ő tett indítványt arra is, hogy a lelkészi és tanítói díjlevelek csonkítatlan fenntartása érdekében tegyenek indítványt az egyetemes lelkészértekezlet útján az e. m.-i közgyűlésre. Az indítványt széleskörű vita követte, melyben mindenik felszólaló kihangsúlyozta azt, hogy az olyan lelkészek ellen akik engedményeket tesznek csak azért, hogy egyik-másik állást elnyerjék a lehető legszigorubbán kell eljárni, mert az ilyenek rontják meg a gyülekezeteiket. Az előadások meghallgatása után, a tisztujtást ejtették meg, melynek rendjén a mikolai kör elnökévé Tóth Jenő lázári-i, jegyzővé Pajzos Bálint pelseskei lelkész választott meg, míg a szatmári kör elnöke pedig Kiss Bertalan szatmári, jegyzője pedig Kósa Rezső pusztadaróczi lelkész lett. Az értekezlet Sárközi Lajos lelkész imájával fejeződött be.

Öregdiákok találkozója
rendezett ebben az évben is a szatmári főgimnázium, aug. 13-án mikor nagy számban gyűjtötte össze egykori növendékeit és mindazokat, akik ennek a négy évszázados ősi iskolának sorsát szívükön viselik. Az összegyűltek délelőtt az istentiszteleten vettek részt, majd kivonultak a temetőbe, hol megkoszorúzták egykori tanárjaik sirját. Utána a gimnázium udvarán jöttek össze a tulajdonképeni találkozóra. A nagyobb tömegeket vonzó rész este volt, amikor szintén a gimnázium udvarán felterített asztalok mellett gyűlt össze a város és a vidék színe-

java felekezeti különbség nélkül, mintegy bizonyágát adva, hogy a társadalom minden rétege értékeli azt a kulturmunkát, melyet az iskola végez. Ez alkalommal bőségesen nyilvánult meg az áldozatkészség úgy a természetbeniekben, mint pénzübeli adományban és fáradságos munkában. Mindez tekintélyes összeget eredményezett az iskola fenntartására.

Szalontán augusztus 31-én egyházmegyei közgyűlés volt. Az alkotó tagok szép számmal jelentek meg. Arday Aladár esperes imája és dr Olosz Lajos egyházmegyei gondnok megnyitó beszéde után kezdetét vette a tárgysorozat letárgyalása. Az új tanítók, valamint Bagoly Bertalan tanácsbíró eskütétele után a bizottsági jelentések a haladó egyházi életről számoltak be. Beérkezett jóváhagyásra 7 tanítói díjlevél. Részben visszautasítottak, részben megerősítésre az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztettek. Nagy örömmel könyveltetett el, hogy Köröstárkány magyar népe is kiszolgáltatta közel 2 évi harc után a teljes díjlevelet s beindította a papválasztás munkáját. (Meghívták Kenyeres Lajos szalontai s. lelkészt.) Segélykérések, néhány megfelebbezett presbyteri határozatnak a letárgyalása után közös ebéden vettek részt a közgyűlés tagjai. Délután 3 órakor ült össze az egyházmegyei bíróság. Tárgyaltatott a szentleányfalvi, a mezőbaji, a köröstárkányi egyházak ügyei. A bíróság részben végzést, részben ítéletet hozott. A bírósági ülés este 9 órakor ért véget.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5552—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A fennhatóságom alatt álló magyar tannyelvű iskolák számára kizárólagos kötelező használatra a következő tankönyveket rendeltem el:

- I. osztály. *Czina Sándor*: Betükert ABC ref. iskolák számára. Miniszteri engedélyezési sz. 411—1938. (Kizárólag az egyházker. tankönyvraktárban kapható ... .. 26 Leu
Az egész egyházkerület területén az 1938. évi új kiadásu ABC-t kell használni.
- II. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelean Diomed, Kali Sándor és Ósz Sándor*: Magyar nyelv; olvasókönyv és egyéb tudnivalók, számtan, limba română a magyar tannyelvű elemi iskolák II. számára, a legújabb 1938. évi tanterv alapján engedélyezve. Eng. 74—1928. és 115—1938. Cons. Perm. sz. alatt (II. jav. kiadás) ... 60 Leu
- III. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelean Diomed, Ósz Sándor és Ferenczy Gábor*: Magyar olvasókönyv, magyar nyelvtan, természettudományok, számtan, limba română, istoria, geografia, a magyar tannyelvű iskolák III. osztálya számára a legújabb 1938. évi tanterv alapján. Eng. 73—1938., 91—1938. és 102—1938. Cons. Perm. sz. alatt. (II. átd. kiadás) ... .. 80 Leu
- IV. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelean Dioméd, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor*: Magyar olvasókönyv, magyar nyelvtar, természetrajz, földrajz, számtan, limba română, gramatica és istoria, a magyar tannyelvű elemi iskolák IV. o. számára, a legújabb 1938. évi tanterv alapján. Eng. 72—1938., 90—1938., 92—1938. és 115—1938. szám alatt ... .. 90 Leu
- V. osztály. *Lőrinczy Ferenc és Társai*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, történelem, számtan, román olvasó, román nyelvtan az elemi iskolák V. osztálya számára. Eng. 437—1936., 115—1938, és 265—1939. szám alatt 70 Leu
- VI. osztály. *Lőrinczy Ferenc és Társai*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, számtan, román olvasó, román

- nyelvtan és történelem román nyelven, az elemi iskolák VI. osztálya számára. Eng. 437—1936., 115—1938. és 265—1939. szám alatt. ... .. 70 Leu
- VII. osztály. *Lőrinczy Ferenc és Társai*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, számtan, román olvasókönyv, román nyelvtan és történelem román nyelven, az elemi iskolák VII. osztálya számára. Eng. 437—1936., 123—1938. és 265—1939. szám alatt. ... .. 70 Leu
- V—VII. osztály. *Lőrinczy Ferenc és Társai*: Test- és egészségtan, földrajz, természetrajz, fizika-kémia, emberi és állampolgári kötelességek az elemi iskolák V., VI. és VII. o. számára. Eng. 265—1939. szám alatt 70 Leu

A Minerva-féle tankönyvek fenti bolti árából, abban az esetben, ha a megrendeléseket közvetlenül a *Minerva R. T. Cluj, Str. Baron L. Pop 5.* eszközlik, a cég az iskoláknak 20 % engedményt ad. A tényleges postai költségeket (szállítás, utánvételezés) a cég felszámítja. A 20 % engedmény felhasználására 3673—1936. sz. a. az esperesek útján közölt intézkedésem marad érvényben.

A vallástani kézikönyvek közül csak a következők kaphatók:

VI. osztály. *Tőkés Gyula*: Egyháztörténelem. Min. jóv. száma 761—1935. Ára 25 Leu.

VII. o. *Debreczeni István*: Hittan és erkölcsstan. Min. jóv. száma 755—1935. Ára 20 Leu.

Az I. és II. osztályban az 1937. évi tanterv szerint kell megkezdeni a tanítást. A tanterv megtalálható az 1937. okt. 28-i közgyűlés jegyzőkönyvének függelékében. Az új tankönyvek készen vannak s rövid időn belül megjelennek.

A III. VII. oszt. a régi 1927. évi tanterv szerint tanulja a vallástant. A III. IV. V. oszt. vallástani kézikönyvek kiadása folyamatban, a megjelenés késedelmének oka az, hogy a miniszteri jóváhagyás az új kiadásokhoz még nem érkezett meg.

Nagyvárad, 1939 szept. 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

5759—1939. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm, hogy a minisztérium 146.860—1939. sz. rendelete értelmében csak azokban a felekezeti iskolákban kötelező, ahol az országórség már be van vezetve (școalele străjerite) vagy azt 1939—40. tanévtől kezdve bevezetik. A fennálló törvényes intézkedések szerint az országórséget csak azok az iskolák vezethetik be, ahol a tanszemélyzet vala-

melyik tagja a kiképző tanfolyamon részt vett és csakis az országőrpáncsnokság rendeletére. Az iskolák amelyek ilyen rendeletet kapnak, azonnal jelentsék a püspöki hivatalnak. — Nagyvárad, 1939 szept. 13. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

5905—1939.-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkészi hivatal és egyházi intézmények vezetőségének.* További miheztartás és alkalmazkodás végett szószerinti fordításban közlöm a hivatalomhoz érkezett alábbi miniszteri rendelkezést:

Vallás- és Művészetügyi Miniszterium Mont és AP. ügyosztály. 761—1939. szept. 12. sz.

Református Püspökségnek Nagyváradon.

Van szerencsénk alant másolatban megküldeni a Szárazföldi légvédelmi parancsnokságnak 7584—1939. sz. a. kelt s az yperit gáz elleni védelemre szolgáló ruhák, csizmák és keztyük beszerzésére vonatkozó rendeletét tudomásvétel és alkalmazkodás céljából.

Miniszter h.: *Davidescu* s. k. Ügyosztályvez.: *Răureanu* felügyelő.

Másolat a Szárazföldi légvédelmi parancsnokság 7584—1939. sz. rendeletéről.

A hadseregfelszerelési miniszterium (katonai kémiai igazgatóság) 1939. szept. 5. napján 4968. sz. a. kelt rendeletének megfelelően:

Van szerencsénk tudomására hozni azoknak a cégeknek a jegyzékét, amelyeknek az yperit gáz elleni védelemre szolgáló ruhák, csizmák és keztyük eladási megbízatásuk van és ahonnan ezeket be lehet szerezni:

1. Semperit, Calea Moşilor 105. sz. Bucureşti.
2. Pirelli, Macedonszki Sándor költő-utca 3. sz. Bucureşti, ruhák és csizmák részére.
3. Aratamet, Echinoxului-utca 75. sz. Bucureşti, csizmák.
4. Vulcan, Virtutea-utca 6—8. sz. Temesvár, csizmák és keztyük.
5. Draeger, Popescu—Dolj mérnök, Delea Veche-utca 13. sz. Bucureşti, keztyük.

Szárazföldi légvédelmi parancsnokság:

Negrescu s. k. rep. tábornok, s. k. Nagyvezérkar főnöke: *Cerbu-lescu* alezredes s. k. — A másolat hitelül: *Petrescu* s. k.

Oradea, 1939 szept. 21. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

5816—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* A vallás- és művészetügyi miniszter ur megküldte hivatalomnak a légvédelmi parancsnokság 1266—1939. sz. rendelkezéseit, melyeknek alapján felhivom lelkész testvéreimet, hogy akár a rádió, akár a napilapok útján az illetékes parancsnokság, avagy a közigazgatási hatóságok által közreadott rendelkezéseket kísérik figyelemmel s e rendelkezésekhez a legszigorubban

alkalmazkodjanak. Kérem lelkész testvéreimet, kövessenek el minden lehetőt, hogy a vezetésük alatt álló gyülekezeti tagok e rendelkezésekről tudomást szerezzenek s az illetékes hatóságok által kiadandó rendelkezéseket pontosan hajtsák végre. Nagyvárad, 1939 szept. 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

268
1939
5671—1939.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli el. iskolai hatóságnak.* Mint ismeretes, az év tavaszán megjelent elemi iskolai törvény kötelezővé tette az iskolaszövetkezetek megszervezését és vezetését a tanítói kar számára. A »Hangya« igazgatósága az iskolaszövetkezetek megszervezésében és azok vezetésében segítségére kíván lenni úgy az iskolafenntartó egyházak, mint a tanítói karnak és ezért elkészítette az iskolaszövetkezetek ügyvitelében használatos és szükséges könyveket.

E könyvek elkészítésénél és forgalombahozatalánál a szövetkezeti eszme terjesztésének elősegítése vezette a központot s így azokat önköltségi áron juttatja el az érdekelt iskolákhoz:

Raktárkönyv 43 lei Pénztár-könyv 45 lei Jegyzőkönyv 16 lei
Boltos-könyv 43 lei Napló-főkönyv 26 lei Tags. törzskönyv 36 lei

A szövetség e könyveket félkemény kötésben, a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel szállítja: Federała de Cooperative »Furnica« Aiud, jud. Alba.

Tájékoztatásul közlöm, hogy a Hangya az Iskolaszövetkezetek megszervezésével kapcsolatban a legnagyobb készséggel áll úgy az egyházi, mint az iskolahatóságoknak a segítségére s úgy alapszabályokat, mint tájékoztatásokat szívesen küld.

Nagyvárad, 1939 szept. 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

720—1939. KÖRLEVÉL a *vallásstanári vizsgálat tárgyában.* Értesitem a vallásstanári vizsgáló bizottság nagytiszteletű tagjait, valamint az érdekelteket, hogy a vallásstanári vizsgálatot folyó évi október 21-én reggel 9 órára tűztem ki. A jelöltek vizsgára jelentkezése Kolozsváron a teológiai fakultáson október 21-én reggel 8—9 óra között történik.

Az érdekelteket felhívom arra, hogy a hirdetés vétele után azonnal jelentsék be a Fakultás igazgatóságához részvételüket, hogy a próbatanítás idejéről értesíthetők legyenek. Kolozsvárt, 1939. szeptember 6. V á s á r h e l y i püspök.

719—1939. p. sz. KÖRLEVÉL az *I. és II. rendes, javító és pótlelkészsképesítő vizsgálatok tárgyában.* Értesitem a lelkészsképesítő bizottság nagytiszteletű tagjait, valamint az érdekelt vizsgázni kívánó jelölteket, hogy a lelkészsképesítő vizsgálatokat 1939. október 18-án reggel 8—9 óra között történik. Vizsgára jelentkezhetnek azok a jelöltek, akik a Lelkészsképesítő Szabályzat vonatkozó paragrafusai szerint vizsgálatra állani jogosultak.

Az I. lelkészsképesítő vizsgálatra a jelentkezés dr Gönczy Lajos teológiai igazgató urnál történik teológiai végbizonyítvánnyal; a II. lelkészsképesítő vizsgálatra pedig dr Tavaszv Sándor egyházkerületi főjegyző urnál I. lelkészsképesítő bizonyítvánnyal, és espere-

sileg láttamozott szolgálati bizonyítvánnyal. A jelölteknek igazolniaok kell, hogy intézeti tartozásaik nem állanak fenn. Felhivom a jelölteket, hogy a jelentkezésre hozzák magukkal ideiglenes vagy végleges felmentvényüket, hogy vizsga előtt katonai helyzetüket igazolják.

Figyelmeztetem a II. lelkészképesítő vizsgálatra álló jelölteket, hogy minden félreértés kikerülése végett saját érdekükben tartsák magukat a vizsgáló bizottság azon határozatához, hogy a kitűzött gyakorlati bibliamagyarázat tételét, mint házi dolgozatot vázlatosan, de egészében kellett elkészíteniök, míg a szóbeli vizsgálatra a tétel köréből egy teljesen kidolgozott bibliamagyarázatot kell magukkal hozniök és annak szóbeli előadására készen lenniök. Az I. lelkészképesítő vizsgálatra jelentkezőknek egy prédikáció szóbeli előadására kell készen lenniök. A jelöltek figyelmét felhivom az E. T. II. tc. 68. §-ra. Kolozsvárt, 1939. szeptember 6. V á s á r h e l y i p ü s p ö k .

5052—1939. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperesi és Lelkeszi Hivatalnak.* Miheztartás végett alább szószerinti fordításban közlöm a vallás és művészetügyi minisztérium, M. O. N. T. és A. P. ügyosztály 632—1939. számú augusztus 1-én kelt közlését: Református Püspökségnek Nagyváradon. Van szerencsénk tudomásul vétel és alkalmazás céljából alant megküldeni a szárazföldi légvédelmi parancsnokságnak folyó évi július hó 27. napján 6960. sz. a. kelt megkeresésének másolatát a gázálcok megrendelésére vonatkozólag. Miniszter h. *Davidescu* s. k. Ügyosztály főnöke; Olvashatatlan s. k.

Szárazföldi légvédelmi parancsnokság. *Vallás és művészetügyi minisztériumnak.* A légi és tengerészeti minisztérium 1939. július 11. napján kelt 8436. sz. rendelete értelmében van szerencsénk tudomására hozni, hogy az I. A. C. R. társaság nem tett eleget a hadfelszerelésügyi minisztériummal szemben vállalt kötelezettségének és miután nem képes gázálcokat gyártani, a megrendeléseknek sem fog tudni eleget tenni.

Ennek következtében kérjük sziveskedjék elrendelni, hogy az Önök összes szerveinek tudomására hozassék, hogy gázálcok megrendelése céljából csak létező és működő-képes gyárakhoz forduljanak, amelyek a legrövidebb idő alatt eleget tudnak tenni a megrendeléseknek. Ezek jelenleg a következők: Fabrica Material de Protecție, București, Câmpul Moșilor 19. Fabrica Societății Antigaz, București, Str. Intrare Amzei No. 1. Fabrica Societății Sarigaz, București, Bulevardul Tache Ionescu No. 27. Kérjük az átvétel elismerését. Szárazföldi légvédelmi parancsnok *Negrescu* s. k. Vezérkar főnöke *Cerbulescu* s. k. Oradea—Nagyvárad, 1939. szept. 19. Atyafiságos szeretettel *Sulyok István* s. k. püspök.

A Lőrinczy-féle kifüggeszthető részletes tananyagbeosztás kapható a kerületi tanszerraktárban 85 Leiért. Ezt a tananyagbeosztást az új tanterv értelmében minden tanítónak el kell készíteni s a nyomtatott tananyagbeosztás tanítóinknak nagy könnyebbségére szolgál. Megrendeléseket ezentul tehát nem a kiadóhoz, hanem tanszerraktárunkhoz kell intézni.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

— református —
papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak főveggel együtt minőség szerint 2500—5500-ig változóak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

ÚJ KIADÁS

**Hangjegyes Nagybetűs
Énekeskönyv**

Megjelent! Ára változatlanul **100 Leu.** Kapható az Egyhk.
Tankönyvraktárában. (Püspöki Hivatal Oradea, Str. Alexandrii 31.)

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.